

τὸ ὑπ' ἀρ. 91 παρὰ Jacobstahl ἀνάγλυφον (σ. 90 πίναξ 52) εἶναι τοσοῦτον ὅμοιον τὸ νῦν δημοσιευόμενον, ὥστε ἡ ἀπὸ τῆς αὐτῆς μήτρας προέλευσις εἶναι ἀναμφίβολος. Οὕτω αὐξάνεται κατὰ ἓν ἢ παρὰ Jacobstahl ὑπ' ἀρ. 91, 92 καὶ 93 σειρὰ τῶν Μηλιακῶν ἀναγλύφων, ἀποκτῶμεν δὲ ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς κάτω ἀριστερᾶς γωνίας τοῦ ἀναγλύφου. Ἐπίσης ἐδῶ διακρίνονται σαφέστερον τὰ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐξηγητῆμενα ἀπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ὀδυσσέως. Ἀπὸ τοῦ ὑπ' ἀρ. 91 ἔχει τὰς ἐξῆς δύο διαφορὰς: αἱ ἐπὶ τοῦ κορμοῦ τῆς Πηνελόπης κατακόρυφοι πλαστικῶς δεδηλωμένοι πτυχαὶ τοῦ χιτῶνος λείπουν ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου· διότι ἐδῶ ἦσαν ἀσφαλῶς δεδηλωμένοι διὰ χρώματος· πρβ. Jacobstahl ἐνθ. ἀνωτ. σ. 146. Δευτέρα διαφορὰ εἶναι, ὅτι ἐδῶ ἡ διάτρητος τεχνικὴ δὲν εἶναι γενική· τὰ ἐντὸς ἑκατέρας μορφῆς κενὰ ἐδῶ δὲν εἶναι διάτρητα, ὅπως εἰς πάντα τὰ ὅμοια ἀνάγλυφα (ἐκτὸς τοῦ καὶ ἄλλως παραλλάσσοντος ὑπ' ἀρ. 88), ἀλλὰ μόνον ὁ μεταξὺ τῶν δύο μορφῶν καὶ ὑπὲρ τὸ ὕψος τῶν γονάτων χῶρος (νῦν συμπληρωμένος κακῶς διὰ γύψου)· τὰ ἀνάλογα ὅμως δὲν ἐλλείπουν μεταξὺ τῶν Μηλιακῶν ἀναγλύφων· βλέπε τὰ ἔχοντα θέμα τὸν θάνατον τοῦ Ἀκταίωνα ἀνάγλυφα (ἀρ. 24, 25 καὶ 26 πίν. 13 καὶ 14), τὰ ὁποῖα παρὰ τὴν ἐκ τῆς αὐτῆς μήτρας προέλευσιν, ἀλλ' ὅμως δεικνύουσι παραλλάσσουσαν εἰς ἕκαστον τὴν διάτρητον τεχνικὴν ἀνάλογος εἶναι ἡ διαφορὰ καὶ εἰς τὰ ὑπ' ἀρ. 81-88, 78-79, 95-99, 37-38· χρονολογία τοῦ ἀναγλύφου ἡμῶν περίπου 460-450 π. Χ. (Jacobstahl ἐνθ. ἀν. σ. 174).

Παρ' ὅλον ὅτι τὸ ἡμέτερον εἶναι ἐν τισιν ἐλλιπὲς συμπληροῖ ὅμως τὸ παρὰ Jacobstahl ὑπ' ἀρ. 91 ἀποτελοῦν προσέτι ἐντονώτερον καὶ σαφέστερον ἔκμαγμα· ἡ ἀσφαλὴς δὲ αὐτοῦ καταγωγή ἐκ Μήλου ἀποτελεῖ μίαν ἀκόμη ἔνδειξιν διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἐντόπισιν τῶν «Μηλιακῶν» ἀναγλύφων.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Μ. ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

ΕΚ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΤΗΣ ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΕΝ ΝΕΑΠΟΛΕΙ (ΚΑΒΑΛΑ¹)

ΥΠΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΚΑΛΑΚΗ

Τὸ ὑλικὸν τῆς παρουσίας μελέτης προέρχεται ἐκ δύο λατρευτικῶν πυρῶν τοῦ ἱεροῦ τῆς θεᾶς Παρθένου ἐν Νεαπόλει (Καβάλα), τὰς συνθήκας δὲ ὑπὸ τὰς ὁποίας περιου-
 νελέγη ἐξεθέσαμεν ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας 1937 σ. 59 ἐ.¹
 Ἐνταῦθα μελετῶμεν ὅτι ἦτο δυνατόν ἐκ τοῦ πλήθους τῶν θρυμμάτων ἐκείνων νὰ
 ἀριθμηθῆ² καὶ νὰ φωτογραφηθῆ. Δὲν ἀποκλείεται μεταξὺ τοῦ ὑπολειπομένου σωροῦ

¹ Βλ. καὶ BCH 1936 (LX) Chronique des fouilles σ. 480 (P. Lemerle). JdI, Anzeiger 1937 σ. 156 (Riemann).

² Ὁ αὐτῶν ἀριθμὸς τῶν ὀστράκων ἀντεστοίχει κατὰ τὴν ὑποβολὴν τῆς μελέτης πρὸς ἰσαριθμούς ἀπεικονί-
 σεις των. Ἀφαιρεθεισῶν εἶτα πολλῶν εἰκόνων παρέμει-

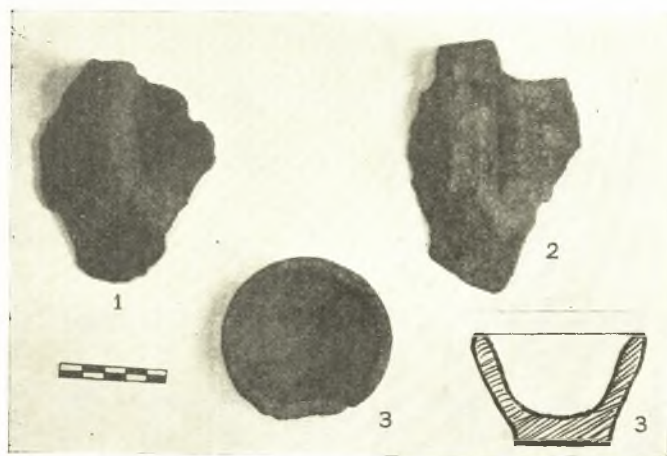
νεν ἡ ἀρίθμησις καθὼς καὶ ἡ περιγραφή τῶν μὴ εἰκονι-
 ζομένων ὀστράκων. Ὅπως ἔχομεν μίαν ἰδέαν τοῦ πλή-
 θους τῶν δικαιουμένων ἰδιαίτερας μνείας ὀστράκων καὶ
 μικροεργημάτων.

τῶν μικροσκοπικῶν ἢ καὶ μεγαλυτέρων μὲν ἀναξίων ὅμως, κατὰ τὴν ἡμετέραν κρίσιν, ἰδιαιτέρας μνείας ὄστροκων νὰ ὑπάρχουν καὶ τινὰ εἰσέτι συνανήκοντα ἢ συνεφαπτόμενα πρὸς τὰ ἐνταῦθα μελετώμενα, ἢ περαιτέρω ὅμως διάκρισις αὐτῶν δὲν ἦτο καὶ τόσον εὐκόλος ἄνευ μάλιστα τῆς βοήθειας εἰδικοῦ τεχνίτου, συγκολλητοῦ. Τὰ συνανήκοντα καὶ συγκολληθέντα ὑφ' ἡμῶν τῶν ἰδίων εἰς μεγάλα μέρη ἀγγείων ὄστρακα εὐλόγως παρουσιάζουν ἀτελείας τινὰς εἰς τοὺς ἄρμούς των.

Τὰ ὄστρακα καὶ τὰ ἄλλα ὀλίγα ἐκ τοῦ ἰδίου εὗρηματος ἀντικείμενα ἐναπόκεινται εἰς τὸ Μουσεῖον Καβάλας, καὶ εἶναι ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θρυμματώδη καὶ μικροσκοπικὴν των πολλάκις κατάστασιν μέγιστοι κήρυκες τῆς ἀρχαιότητος τῆς πόλεως.

Ἀνάγουν τὴν ἱστορίαν αὐτῆς εἰς τὸν 6^{ον} π. Χ. αἰῶνα, αὐξάνουν τὰς περὶ τῆς ἐν τῇ πόλει λατρείας τῆς θεᾶς Παρθένου γνώσεις ἡμῶν¹, καὶ ἀνετέθησαν πρὸ τῆς ἀνεγέρσεως προφανῶς τοῦ μαρμαρίνου ἰωνικοῦ περιπτέρου ναοῦ τῆς θεᾶς, πρὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 5^{ου} π.Χ. αἰῶνος².

Α'. ΧΟΝΔΡΟΕΙΔΗ. 1) εἰκ. 1, 3. Ἀκέραιον σχεδὸν χονδροειδὲς ἄνευ λαβῆς κύπελλον³. Πηλὸς ἀκάθαρτος, πλήρης τριμμάτων μαρμαρυγίου (mica) καὶ ἄλλων ξένων

Εἰκ. 1. Χονδροειδῆ - χειροποίητα ἀγγεῖα.

σωμάτων, παντελῆς ἔλλειψις ἐπιχρίσματος, χειροποίητον, διάμ. 0,080 μ., ὕψ. 0,035 μ. Τύπος συνηθέστατος ὡς προϊστορικὸς (ΑΕ 1898 πίν. 9,40. Dugas La céramique des Cyclades σ.27, εἰκ. 9^α. Délos V εἰκ. 99 C. C. Edgar Exc. at Phylacopi σ. 101 πίν. VIII, 8,12).

2) εἰκ. 1, 1. Ὅστρακον ἀνήκον εἰς χειροποίητον ἀγγεῖον μετὰ μιᾶς ἢ καὶ περισσοτέρων δακτυλιωτῶν κατακορύφων λαβῶν, μὴ ἐκφυομένων ἀπὸ τῶν χειλέων. Ἐπιφάνεια ἐσωτερικὴ ἀνώμαλος, φέρουσα ἴχνη τῆς διὰ λεπτοῦ κάπως ἐργαλείου ἐπιτυχίας τῆς κατασκευῆς τοῦ ἀγγείου. Πηλὸς φαιὸς, πλήρης μαρμαρυγίου. Ὑψος σφζόμενον ± 0,12 μ.

1 Γ. Μπακαλάκης ΑΕ 1936 σ. 35. P. Collart Philip-pes, Paris 1937, Κεφάλ. III Neapolis σ. 156.

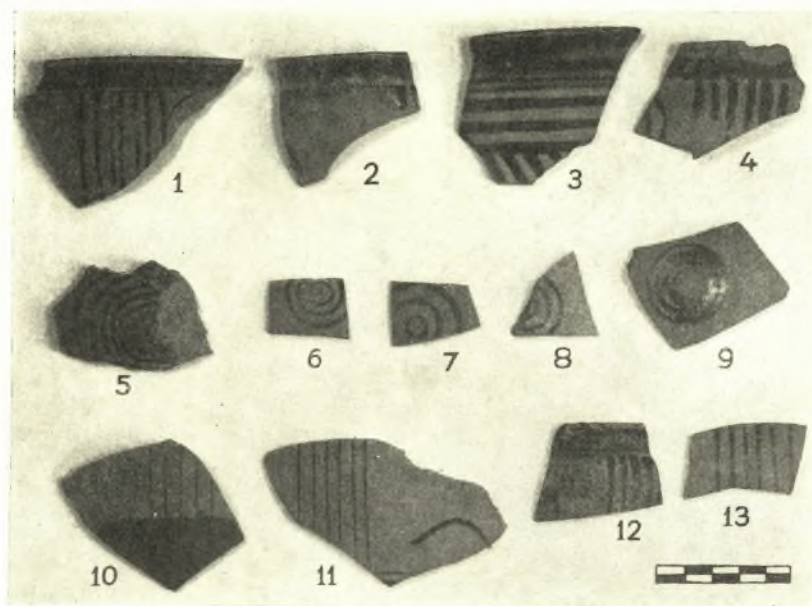
2 Μπακαλάκης ἔ. ἄ. σ. 14 κ. ἐξ.

3 Περὶ χονδροειδῶν ἀγγείων ἱστορικῶν χρόνων βλ. Mylonas Olynthus V, II, σ. P¹-P³.

3) **είκ. 1, 2.** "Οστρακον ἀνήκον εἰς ἀγγεῖον μετὰ σφζομένης ταινιωτῆς λαβῆς, ἐκφυομένης ἐκ τῶν χειλέων τοῦ ἀγγείου. Ἐπιφάνεια ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερικὴ ἀνώμαλος. Πηλὸς ἐρυθρός, πλήρης μαρμαρυγίου. Ὑψος σφζόμενον $\pm 0,11$ μ. Παρὰ τὴν στεφάνην καὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν τῆς λαβῆς μικραὶ ἀνάγλυφοι στιγμαί.

Τὸ ἀγγεῖον καὶ τὰ ὄστρακα ταῦτα, ἐὰν δὲν ἀνευρίσκοντο μετὰ τῶν ἐξηκριβωμένης ἡλικίας, τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, γραπτῶν ἀγγείων, θὰ ἠδύνατό τις νὰ τὰ δεχθῆ ἀφόβως ὡς προϊστορικά. Ἡ συνύπαρξις τῶν ὁμῶς ἢ βεβαία χρονολογεῖ ταῦτα τοῦλάχιστον ἐντὸς τοῦ τρίτου τετάρτου τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, ὀρίου ante quem τῶν νεωτέρων ἀττικῶν μελανομόρφων ἀγγείων, τῶν συνανευρεθέντων ἐν ταῖς πυραῖς (κατωτέρω ἀριθ. 270, 271), καὶ θίγει ἐκ νέου τὸ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Κεραμοπούλλου (ΑΕ 1932 σ. 56, 69 κ. ἐξ. **είκ. 33, 1-3. 35**) τεθὲν πρόβλημα τῆς ἐρεῦνης τοῦ ἐντοπίου πολιτισμοῦ τῆς βορείου Ἑλλάδος. Πιθανὸν νὰ εἶναι ἀνεξέλικτα ἐντόπια προϊόντα κοινῆς χρήσεως, ὡς πρὸς τὴν μελέτην τῶν ὁποίων, ὡς εὐτελοῦς τεχνικῆς ἐμφανίσεως, αἱ γνώσεις ἡμῶν καὶ ἐν τῇ νοτιωτέρᾳ Ἑλλάδι μὲν νῦν προάγονται ἐξ εὐρημάτων, οἷα τὰ τῶν ἀνασκαφῶν τῆς Ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν λ. χ. ἢ τοῦ Ἀναγυροῦντος.

Β'. ΑΓΓΕΙΑ ΜΕΤΑ ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΟΥ ΓΡΑΠΤΟΥ ΔΙΑΚΟΣΜΟΥ ΤΟΥ 7^{ου} Π.Χ. ΑΙΩΝΟΣ. Τὰ περισσότερα ἐκ τούτων ἀνήκουν εἰς διώτους μετ' ἐπιπέδου ἢ ἐλαφρῶς δακτυλιωτῆς βάσεως

Εἰκ. 2. "Οστρακα μετὰ γεωμετρικοῦ διακόσμου.

σκύφους, φέροντας διακόσμησιν γεωμετρικὴν ἐξ ὁμοκέντρων κύκλων καὶ καθέτων γραμμῶν ἐναλλάξ (τριγλύφων καὶ μετοπῶν - **είκ. 2**).

Τὸ 3 τῆς ἰδίας εἰκόνος ἀνήκεν εἰς στεφάνην μεγαλυτέρου ἀγγείου, ἴσως κρατηροσχήμου, τὰ δὲ 17-19 εἰς κοιλίαν καὶ ἄλλα μέρη πρόχου ἢ ἄλλου ἀναλόγου ἀγγείου.

Ὁ πηλὸς τῶν ὄστρακων τούτων εἶναι ἐρυθρός, καθαρὸς, φέρει λεπτότατα ψήγματα χρυσίζοντος μαρμαρυγίου, ἢ δὲ ὄπτησις των ἀρίστη. Ἐσωτερικῶς τὰ ὄστρακα φέρουν ἐπίχρῖσμα ἐρυθρὸν ἢ καστανόχρουν, ἐξωτερικῶς δὲ ἐπὶ τῆς ὄχι καὶ τόσον λείας ἐπιφανείας τοῦ πηλοῦ καὶ τῆς ἀποτριβείσης ἐν μέρει φέρουν τὸν περιγραφέντα διάκοσμον διὰ χρώματος καστανοῦ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐρυθρᾶς τινος ἀποχρώσεως, ὀφειλομένης εἰς τὴν ὄπτησιν. Διαφόρου συστάσεως πηλοῦ, χονδροῦ, ἀκοσκίνιστου καὶ φέροντος ὄχι μόνον ψήγματα μαρμαρυγίου, ἀλλὰ καὶ μαρμάρου τεμάχια, εἶναι τὸ ὄστρακον 5 εἰκ. 2. Ἐσωτερικῶς οὐδὲν ἐπίχρῖσμα φέρει, ἐξωτερικῶς διὰ χρώματος βαθέος καστανοῦ φέρει πυκνοὺς ὁμοκέντρους κύκλους. Τὸ ἴδιον ὄστρακον φέρει φανερά τὰ ἴχνη τοῦ πυρός.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω ὄστρακα εἶναι τελείως ὅμοια πρὸς τὰ ὑφ' ἡμῶν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς Καλαμίτσας (Ἀντισάρας) εὐρεθέντα (ΠΑΕ 1935 σ. 34 ἐξ. εἰκ. 7, 1936 σ. 75 εἰκ. 3). Ἡ ἡλικία τῶν ἐκ Καλαμίτσας προερχομένων ὄστράκων, χαρακτηρισθέντων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξ Ὀλύνθου ὁμοίων των (Excavations at Olynthus V, II, Prepersian Pottery from Olynthus by G. E. Mylonas σ. 15 κ. ἐξ. πίν. 22 καὶ πίν. F πρβ. Délos X πίν. LV D 668 E 665-667, 665-68.) ὡς «προπερσικῶν» ἐπιβεβαιοῦται ἐκ τοῦ παρόντος εὐρήματος, καὶ ἀσφαλῶς τὰ ὄστρακα χρονολογοῦνται ἤδη ἐντὸς τοῦ α'. ἡμίσεος τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Τὴν ὑπόθεσιν δὲ ὅτι ἐνδεχομένως τὰ ἀγγεῖα τῆς ποιότητος ταύτης νὰ κατεσκευάζοντο ἐπὶ τινος σημείου τῆς Μακεδονικῆς ἢ Χαλκιδικῆς ἀκτῆς, ἐπιβεβαιώνουν πάμπολλα ἐκ Θάσου ὄστρακα δημοσιευθησόμενα προσεχῶς εἰς BCH ὑπὸ τῆς Δίδος Haspels¹). Ἡ Θάσος συμπεριλαμβάνεται εἰς τὴν ὡς ἄνω χονδρικῶς ὀριζομένην γεωγραφικὴν τῶν ἀγγείων τούτων ἐντόπισιν.

20. Εἰς τὴν ὁμάδα τῶν ἀνωτέρω ἀγγείων συγκαταλέγεται καὶ μέγα μέρος μικροσκοπικοῦ ἀγγείου, τῶν γνωστῶν ἀναθηματικῶν εἰς διαφόρους θεότητας, ἄβαφον ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς, μετὰ δύο ἐλλειπουσῶν λαβῶν, καὶ μιᾶς καστανομελάνου παχείας ταινίας ἐπὶ τῶν ὤμων του. Πηλὸς ὁ αὐτὸς πρὸς τὰ 4 κλπ. μεγίστη διάμετρος $\pm 0,06$ μ. ὕψος σφζόμενον 0,04 μ.

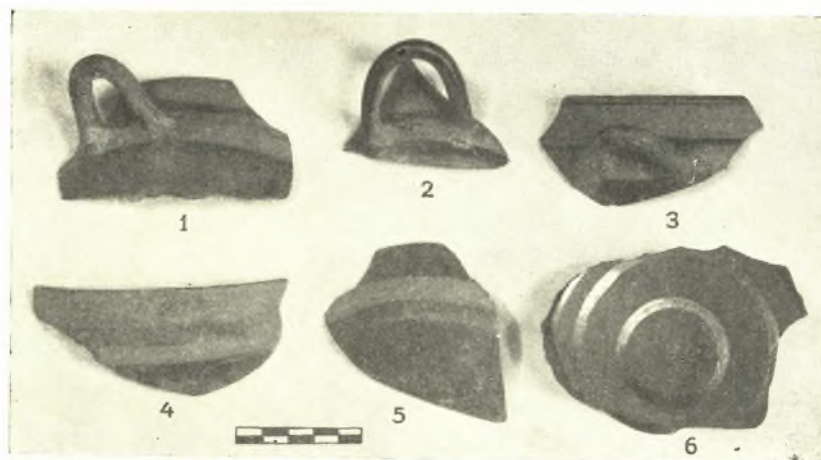
21 καὶ 22. Τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ καὶ πιθανὸν τῆς ἰδίας προελεύσεως εἶναι δύο μεγάλα μέρη ληκυθίων. Τὸ σφζόμενον ὕψος τοῦ 22 εἶναι 0,10 μ. τὸ ἀγγεῖον καλύπτεται ἐξωτερικῶς ὑπὸ ἐνιαίου καστανοῦ χρώματος, ἀφήνοντος ἀκάλυπτον κατὰ διακοσμητικὴν διάθεσιν τὴν βάσιν του. Τὸ 21 ἐπὶ τοῦ χρώματος τοῦ πηλοῦ φέρει ζώνας ἐρυθρᾶς περὶ τὴν βάσιν καὶ τοὺς ὤμους του. (Olynthus V, πίν. 35, σ. 62-63 πίν. 39 σ. 73).

Γ'. ΙΩΝΙΚΑΙ ΚΥΛΙΚΕΣ. Πάμπολλα ὄστρακα, ἀνήκοντα εἰς τὸν γνωστὸν ἰωνικὸν τύπον τῆς κύλικος μετὰ καθέτου στεφάνης, ἐλαφρῶς δακτυλιωτῆς βάσεως καὶ σφαιρικῆς λεκάνης, τὸν ἐξ ὅλων τῶν ἰωνικῶν πόλεων-ἀποικιῶν καὶ ἐξαγωγικῶν λιμένων γνωστὸν (W. Technau Ath. Mitt. 1929 σ. 34-36. Griechische Keramik im Samischen Heraion), προέρχονται ἐκ τῶν πυρῶν, ἀλλ' οὐδὲν δυστυχῶς ἀκέραιον ἀγγεῖον συνεκροτήθη.

¹ Τὴν Δ^α Haspels καὶ ἐνταῦθα θερμῶς ὀφείλω νὰ τὰ ἐκ Θάσου καὶ Καβάλας κεραμικὰ εὐρήματα. εὐχαριστήσω διὰ τὴν καλωσύνην νὰ συγκρίνωμεν ὁμοῦ

Τοῦ ἀρχαιότερου τύπου Α) εἶναι τὰ ὄστρακα 23 τῆς εἰκ. 3, 4-5, τὰ ὁποῖα, καίτοι ἐφωτογραφήθησαν χωριστά, συνανήκουν. Διάμετρος τοῦ ἀγγείου $\pm 0,13$ μ. Πηλὸς ἐρυθροκίτρινος, περιέχων μαρμαρυγίαν, χεῖλος αὐστηρῶς κάθετος ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ ἀγγείου. Μόλις διασφύζεται ἡ ρίζα τῆς μιᾶς τῶν λαβῶν. Καστανομέλαν ἀμαυρὸν βερνίκι περιβάλλει τὴν στεφάνην καὶ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τοῦ ἀγγείου, ἀφήνον μίαν λωρίδα ἄβαφον εἰς τὸ μεταξὺ τῶν λαβῶν τμήμα. Τὸ βερνίκι ἀπολεπίζεται καὶ δὲν ἀπετέλεσεν ἐνιαῖον σῶμα ἐπικαλύψαν τὸν πηλόν. Ἐσωτερικῶς δλόκληρον τὸ ἀγγεῖον καλύπτεται ὑπὸ τοῦ ἰδίου βερνικίου, πλὴν μικρᾶς ἔσωθεν τῆς στεφάνης ἀβάφου λωρίδος.

Τὸ ὄστρακον 24 ἔχει χεῖλος κάπως ἀποκλίνον τοῦ καθέτου περιγράμματος τοῦ 23 (εἰκ. 5 α, 1-2). Κατὰ ἄλλα ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνο, σφύζει μόνον μεγαλύτερον μέρος τῆς λεκάνης τοῦ ἀγγείου. Ἡ βάσις του συμπληροῦται ὑποθετικῶς μετὰ δακτυλίου. Μετὰ τῶν

Εἰκ. 3. Ὅστρακα ἰωνικῶν κυλίκων, 4-5 τύπου Α τὰ ὑπόλοιπα τύπου Γ.

ὡς ἄνω ὄστράκων κατατάσσεται καὶ τὸ 25 ἀνήκον εἰς πῶμα ἢ πινάκιον μετὰ γωνιώδους ὤμου.

Εἰς ὅμοια ἀγγεῖα, ἀλλὰ ζωηροτέρου περιγράμματος καὶ ἀβαθεστέρας λεκάνης, διὰ στιλπνοῦ μαύρου βερνικίου καλυπτομένων τῶν λείων τοιχωμάτων (τύπος Β), ἀνήκουν τὰ ὄστρακα 26-35 εἰκ. 4 1-3.

Ἡ πηλὸς τῶν εἶναι ἐρυθρόφαιος - φαιός. Τὰ τοιχώματά τῶν λεπτότατα, ἢ ἐπιφάνειά τῶν λεία. Χεῖλη κάθετα καὶ σαφῶς χωριζόμενα ἀπὸ τῆς ἀβαθοῦς λεκάνης εἰκ. 5 α, 3. Βάσις ἐλαφρῶς ὑψηλή, δισκόσχημος. Διάμετρος ἀγγείου $\pm 0,12$ μ. ὕψος $\pm 0,075 = 0,080$ μ. Διάμετρος δίσκου βάσεως $0,054$ μ. Τὸ μαῦρο βερνίκι, τὸ ὁποῖον καλύπτει ἐξωτερικῶς τὸ ἀγγεῖον, δὲν εἶναι τόσο παχὺ καὶ τόσο βαθέος χρώματος ὡς τὸ ἀττικὸν λ.χ. ἀλλ' ἔχει τὸ ἰδιάζον χρῶμα τῆς μαύρης ὄριμου ἐλαίας, ἰωνικόν.

Ἐξωτερικῶς τὸ ἀγγεῖον εἶναι δλόκληρον διὰ τοῦ ὡς ἄνω βερνικίου βεβαμμένον, πλὴν μιᾶς μόνον ἀβάφου στενῆς ζώνης μεταξὺ τῶν λαβῶν, ἐφ' ἧς ἐπικάθηται μελαναὶ σταγόνες, λαμβάνουσαι πολλάκις τὴν ὄψιν σφαιρικῶν φυλλαρίων (εἰκ. 4, 2). Ὑπεράνω τῆς ζώνης ταύτης πολλάκις ἐπικάθηται τοῦ μελανοῦ βερνικίου ἐπίθετος ἰώδης γραμμή.

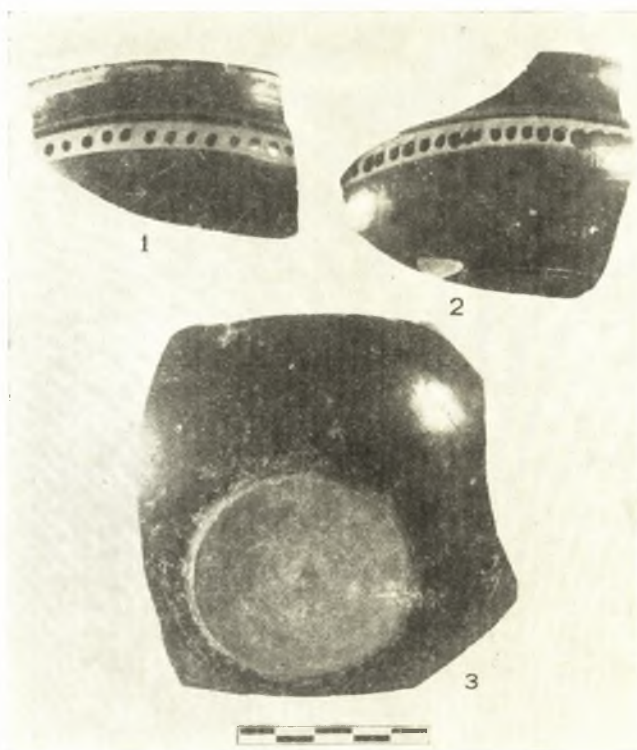
Ἄβαφος εἶναι ὁ δίσκος τῆς βάσεως τοῦ ἀγγείου (εἰκ. 4, 3). Ἐσωτερικῶς τὰ τοιχώματα τοῦ ἀγγείου εἶναι βεβαμμένα διὰ μελανοῦ πρὸς τὸ καστανὸν χρώματος, ἐνίοτε ὅμως καὶ διὰ τοιούτου τῆς σοκολάτας (dunkelrot pastose), πλὴν τοῦ κέντρου τῆς λεκάνης, ὅπου ἔχομεν κύκλον ἄβαφον. Στενὴ ἄβαφος λωρὶς περιθῆει τὸ ἀνώτατον ἐσωτερικὸν τῆς στεφάνης σημεῖον.

Ὅμοια ἀκέραια ἀγγεῖα ἢ μέρη εὐρέθησαν εἰς τὴν Αἴγινα (Furtwängler, Aegina (Arhaia) σ. 455, 236 πίν. 128, 32. Μουσεῖον Αἰγίνης ἀδημοσίευτον ἀρ. 1963), εἰς Ὀλυμπίαν (Olympia IV, Bronzen σ. 202, 1303), εἰς Ναύκρατιν (Naukratis I πίν. 10. Προβ. καὶ CV Copenhagen πίν. 79.9), καὶ Θάσον ἀδημοσίευτα.

Ὑψουμένης τῆς βάσεως τῶν ἀγγείων τούτων εἰς δακτυλιωτῆ-κωδωνόσχημον καὶ τῶν χειλέων των κάπως λοξῶς κλινομένων ἐπὶ τῶν ὤμων των ἔχομεν τὸν ραδινὸν τύπον (Γ) τῶν κυλίκων, εἰς τὰς ὁποίας ἀνήκουν τὰ ὄστρακα 36-49 εἰκ. 3, 1-3, 6. Πηλὸς ἐρυθρός, βερνίκι καστανόχρουν πρὸς τὸ μέλαν.

Ἐξωτερικῶς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῆς μεταξὺ τῶν δύο λαβῶν ζώνης βεβαμμένα διὰ καστανοῦ στιλποῦ βερνικίου διαφόρων ἀποχρώσεων μαύρου πρὸς τὸ ἐρυθρὸν ὀφειλομένων εἰς τὴν ὄψησιν. Ἡ μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνη καὶ ἡ στεφάνη τοῦ

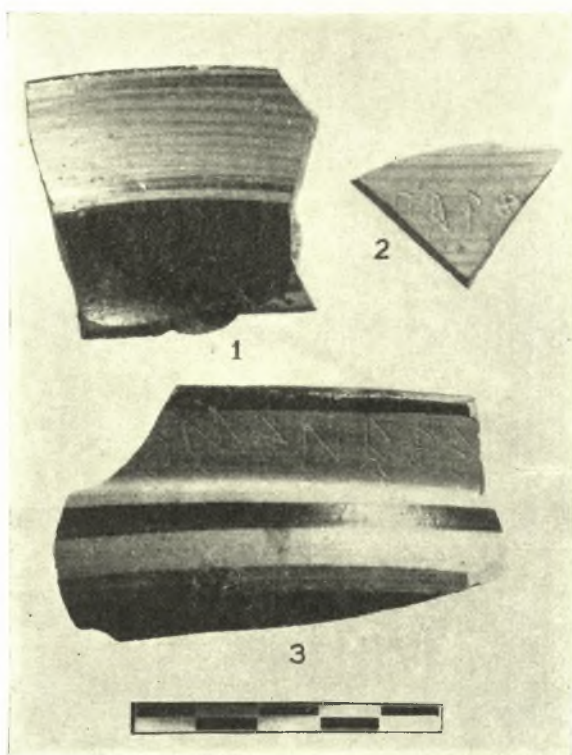
ἀγγείου μένουσι ἄβαφοι. Ἀπλαῖ ταινίαι (γραμμαὶ) περὶ τὰ χεῖλη καὶ τὴν βᾶσιν τῆς στεφάνης μόνον σύρονται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, τοῦ χρώματος τοῦ πηλοῦ. Αἱ λαβαὶ καλύπτονται ἢ ὀλοκλήρως ἢ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ βερνικίου. Ταινία καὶ στιγμή εἰς τὸ κάτω τῆς κωδωνοσχήμου βάσεως μέρος (49). Ἐσωτερικῶς ἐνιαῖον μαῦρον χρῶμα καταλαμβάνει τὰ τοιχώματα πολλῶν ἀγγείων, ἄλλα μόνον περὶ τὰ χεῖλη καὶ ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων τῆς λεκάνης φέρουν πολλοὺς δακτυλίους διὰ τοῦ αὐτοῦ καστανοῦ-μέλανος χρώματος (εἰκ. 3, 6). Ὅμοια ἀγγεῖα ἐκ Θήρας (Dragendorff, Thera II σ. 217 εἰκ. 422 ὑποσημ. 177), ἐκ Ρόδου καὶ ἄλλων νήσων (Kinch, Vroulia πίν. 5-7), χωρὶς βέβαια νὰ ἔχωμεν ἡμεῖς καὶ τὸν λαμπρὸν ἐσωτερικὸν διάκοσμον ἐκείνων. Boehlau Aus ionischen und italischen Nekropolen πίν. VIII, 21, 24. Pfuhl, Malerei III εἰκ. 160 § 193-194 Bildlose ionische Vasen. Sieveking-Hackl (Μονάχου) 491 εἰκ. 65. πίν. 18, 480-493. Beazley-Magi, la Collezione Benedetto Guglielmi del Mus. Greg. Etrusco. Vaticano

Εἰκ. 4. Ὅστρακα ἰωνικῶν κυλίκων τύπου Β.

1939 πίν. I, 5-6, σ. 17. Ἐκ Θεσσαλονίκης εὔρημα ἐκ τάφου τῆς Τούμπας ὑπὸ Σ. Πελεκίδη Μουσείον Θεσσαλονίκης ἀριθ. 372. ἐνταῦθα εἰκ. 5 α, 4. W. Technau ἔ. ἀ. παρένθ. πίν. XVIII 1 ἄβαφον, ἐκ Σάμου εἰκ. 28, 5-6 ὅμοια πρὸς τὰ ἡμέτερα ὄστρακα. CV Copenhagen πίν. 7 9, 11.

Ἐπὶ τῆς στεφάνης τοῦ 36 ὑπάρχει ἐγγράκτος ἢ ἀρχαϊκοῦ τύπου γραμμάτων ἐπιγραφὴ]ΕΣΜΑΜΕΘΕΚΕ[Μ] (εἰκ. 5, 3). Τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀναθέσαντος μόλις ἢ κατάληξις ΕΣ σφύζεται. Μετὰ τὸ ρῆμα ἀσφαλῶς πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν δοτικὴν [ΠΑΡΘΕΝΟΙ].

Εἰκ. 5. Ὀστρακα ἰωνικῶν κυλίκων 1-2 τύπου Δ καὶ 3 τύπου Γ.

αὐτοῦ μελίχρου ἐπιχρίσματος. Τὸ στήθος δι' ἐπιθέτου ἰώδους ἀπολεπισθέντος. Ἡ κόμη ἀναλίπτει ἐν εἴδει κρωβύλου ἐπὶ τῶν νώτων. Διάφοροι λεπτομέρειαι τῆς παραστάσεως τονίζονται δι' ἐγγαράκτων γραμμῶν.

Τελευταῖος τύπος (Δ) τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι ὁ μεθ' ὑψηλοτέρου ποδός, εὐρείας ἀβαθοῦς λεκάνης καὶ λοξῶν πλαγίων πλατέων χειλέων, ὁ ὁποῖος μόνον κατὰ τὸν κωδωνόσχημον καὶ ὄχι τὸν τόσον ραδινὸν πόδα διαφέρει τῶν περιφήμων ἀττικῶν «μικρογραφικῶν» κυλίκων (Kleinmeisterschalen). πρβ. CV Deutschland Bd 4. Braunschweig, Herzog Anton Ulrich-Museum πίν. I, 3 καὶ 4, ἐνταῦθα εἰκ. 5 α, Δ.

Πηλὸς ἐρυθρός, ἐπιχρίσμα μέλαν στυλπνόν-ἐλαιόχρουν. Ἐξωτερικῶς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα κοσμοῦνται δι' ἀπλῶν μελαμβαφῶν ταινιῶν, ἀφήγουν δὲ ἀδιακόσμητον τὴν μεταξὺ

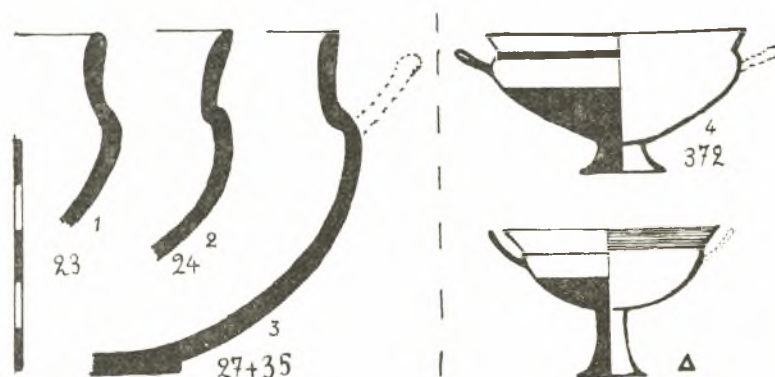
¹ Διὰ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ πράγματος καὶ τοῦ ξένου ὄρου σκόπιμον ἐθεωρήσαμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὸν ὄρον ἐκ τῆς βυζαντινῆς Τέχνης.

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα σπανίως εἰς τὸ ἐσωτερικόν των καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς λεκάνης των φέρουν πλαισιουμένην ὑπὸ τεσσάρων ἢ καὶ περισσοτέρων συγκεντρικῶν λεπτῶν κύκλων ἐν εἴδει «ἐγκολπίου» (Innenmedaillon)¹ παράστασιν μόλις μὲν διασφύζομένην εἰς τὸ 50 ἀκεραίαν δὲ σχεδὸν εἰς τὸ 51 εἰκ. 20,20. Τὸ 51 εἶναι βᾶσις κύλικος διαμέτρου $\pm 0,55$ μ., πηλοῦ φαιοῦ, ἐπιχρίσματος μελίχρου. Τοῦ πλαισίου τῆς παραστάσεως μόλις σφύζονται ἴχνη. Ἐν τῷ ἐγκολπίῳ παρίσταται κατὰ τὸν συνήθη συμβατικὸν τρόπον (Knielauf πρβ. Ed. Schmidt Münchener Archäologische Studien σ. 251 ἔ.) δρομεὺς τρέχων πρὸς τὰ ἀριστερὰ (ὅμοια παράστασις σχεδὸν ἐπὶ ἀττικοῦ ἀγγείου ἐξ Ἀκροπόλεως Graef πίν. 100 ἀριθ. 2478, I 6 241, μέσων 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος πρβ. καὶ στήλην ὀπλιτοδρόμου ἐθνικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν ἀριθ. 1959, X. Τσοῦνταν σελ. 153 εἰκ. 179). Ἡ ὅλη παράστασις εἶναι γεγραμμένη διὰ τοῦ

τῶν λαβῶν ζώνην, μόλις δὲ ἐμφανίζονται τὰ παρὰ τὴν ρίζαν τῶν λαβῶν ἀνθέμια.

Ἐσωτερικῶς καλύπτονται ὑπὸ ἐνιαίου μελανοῦ χρώματος, μόνον περὶ τὴν στεφάνην ἔχουν ἀκάλυπτον στενὴν λωρίδα. Ἐνίοτε περὶ τὸ κέντρον τῆς λεκάνης τῶν ἔχουν ἔδαφος ἄβαφον κυκλωτέρως μετὰ στιγμῆς εἰς τὸ κέντρον ἢ καὶ σπανιώτερον παράστασιν ἐν ἐγκολπίῳ ὡς τὸ 53 ἢς μόνον μέρος σφύζεται πιθανὸν πτηνὸν δι' ἰωδῶν χρωμάτων καὶ ἐγγαράκιων λεπτομερειῶν παρασταθῆν. Πολλάκις ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς λοξῆς ἐπιφανείας τῆς ἀβάφου στεφάνης τῶν φέρουν λεπτοτάτας παραλλήλους γραμμὰς χρώματος καστανομαύρου εἰκ. 5, 1 (πρβ. σκύφον παρὰ Petrie, Naucratis I πίν. X 4-6, «bowls VI cent. B. C.» Kinch Vroulia πίν. 7. 3. Technau ἔ. ἀ. εἰκ. 28,7 ἐκ Σάμου Boelhaui ἔ. ἀ. σ. 150, πίν. VIII, 23. Sieveking - Hackl 500, σ. 50, πίν. 18, 521).

Εἰς μικροσκοπικὸν ὄστρακον εἰκ. 5, 2 ἀνήκον εἰς λεκάνην παρομοίου ἀγγείου, ἣτις ἐξωτερικῶς ἔφερε κλῶνον μύρτου, ἐσωτερικῶς δὲ τὰς λεπτὰς καστανερούθρους παραλλήλους γραμμὰς, διεσώθη ἢ ἐγγάρακτος ἐπιγραφὴ ΠΑΡΘ[ΕΝΟΙ]· σφζ. ὕψ. ὄστράκου 0,020 μ. πηλὸς ἐρυθρὸς· μέλαν ἐλαιόχρουν ἰωνικὸν ἐπίχρυσμα.

Εἰκ. 5α. Τομαὶ τριῶν ὄστράκων. Τὸ ἀγγεῖον Μουσείου Θεσσαλονίκης ἀριθ. 372 καὶ κύλιξ τύπου Δ.

λήλους γραμμὰς, διεσώθη ἢ ἐγγάρακτος ἐπιγραφὴ ΠΑΡΘ[ΕΝΟΙ]· σφζ. ὕψ. ὄστράκου 0,020 μ. πηλὸς ἐρυθρὸς· μέλαν ἐλαιόχρουν ἰωνικὸν ἐπίχρυσμα.

Δ'. ΑΝΑΤΟΛΙΖΟΝΤΑ ΜΗΛΙΑΚΑ¹. Ἐκ τῶν 7 ὄστράκων, τῶν ἀποτελούντων τὴν δμάδα ταύτην τὰ τρία, τὰ ὁποῖα μάλιστα εἶναι καὶ τὰ μεγαλύτερα, ἀνήκουν εἰς τὸ συνηθέστατον εἶδος ἀγγείων τῆς Κυκλαδικῆς κεραμικῆς, εἰς πινάκια.

64 (εἰκ. 6 καὶ 7, 1). Μέγα μέρος ἐπιπέδου πυθμένους πινακίου ἐκ πέντε συγκολληθέντων ὄστράκων καὶ ἐνὸς ἀκόμη ἔκτου μὴ ἐπισυναπτομένου, ἀλλὰ προφανῶς ἀνήκοντος εἰς τὸ αὐτὸ ἀγγεῖον. Πηλὸς ἐρυθρὸς, σκληρὸς, περιέχων ψήγματα μαρμαρυγίου, πάχ. τοιχώματος 0,011 μ. διάμ. πυθμένους \pm 0,275 μ. Ἐξωτερικῶς ἄβαφος ἐπίπεδός πως ἐπιφάνεια τοῦ πηλοῦ, φέρουσα περὶ τὴν ἐπισύναψιν τῶν λοξῶν ἀποκλινουσῶν καὶ ἐλλειπουσῶν πλευρῶν τοῦ ἀγγείου δύο ἀναγλύφους δακτυλίου.

Ἐσωτερικῶς ἐπὶ τοῦ πηλοῦ ἔχομεν παχὺ ἀπολεπισθῆν ἐν πολλοῖς κίτρινόλευκον ἄλειμμα, ἐφ' οὗ ἢ παράστασις βαδίζοντος λέοντος, διὰ μελανοῦ χρώματος καὶ ἐπιθέτου ἰώδους γεγραμμένης· διὰ μελανοῦ ὠσαύτως χρώματος εἶναι γεγραμμένα καὶ τὰ πληρω-

¹ Γενικὴν βιβλιογραφίαν βλ. Pfuhl Malerei § 29 κέ. Buschor Ath. Mitt. 1929 σ. 162.

τικά τοῦ χώρου κοσμήματα: σβάστικα, κύκλοι, σπείραι καὶ σταυροειδῆ κοσμήματα. Ἡ ὅλη παράστασις περιβάλλεται ὑπὸ διπλῶν κυκλικῶν γραμμῶν—ἐξ ὧν ὑπολογίζεται ἡ διάμετρος τοῦ κυκλικοῦ πυθμένος — καὶ σειρᾶς μελανῶν σιγμῶν ἢ σφαιρικῶν φύλλων μόλις διατηρουμένων.

Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τοῦ πυθμένος μόλις διὰ τῆς ἀφῆς εἶναι αἰσθητὴ ἡ ἔναρξις τῆς ἐκφορᾶς τῶν ἀποκλινόντων πλευρῶν τοῦ πινακίου. Τὸ σύνολον τῆς ἐργασίας καὶ διακοσμήσεως τοῦ ἀγγείου ὁμοιάζει πρὸς τὰ τοῦ Μουσείου Μυκόνου ἐκ Δήλου, εἰς πρότυπα τῶν ὁποίων ὀφείλομεν καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς παραστάσεως εἰκ. 7, 1. (Κ. Ρωμαῖος Ἄρχ. Δελτ. 12, 1929 ἢ κάθαρσις τῆς Δήλου καὶ τὸ εὔρημα τοῦ Σταυροπούλου σ. 209).

65 εἰκ. 7 4. Μέρος ἐπιπέδου ὠσαύτως πυθμένος πινακίου ἐξ ἑξ τεμαχίων συγκολληθέντων· διάμετρος σφζομένης ζώνης $\pm 0,015$ μ., πάχος τοιχωμάτων $0,013$ μ., πηλὸς ὁ

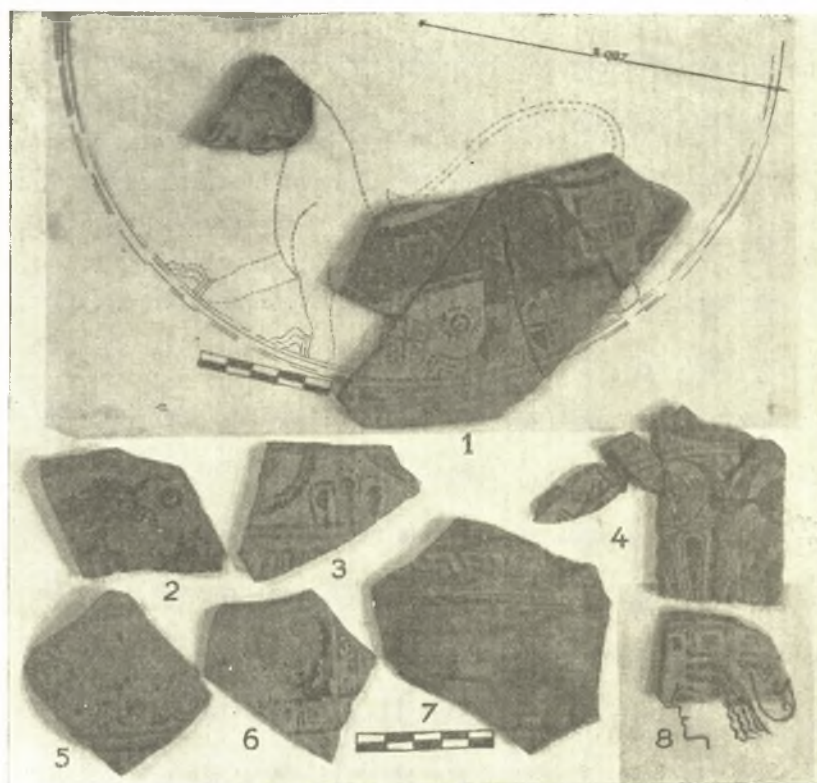
Εἰκ. 6. Ὀστρακα Μηλιακοῦ πινακίου ἀριθ. 64 πρβ. εἰκ. 7, 1.

αὐτὸς πρὸς τοῦ 64. Ἐξωτερικῶς διπλοῖ εἰς δύο διάφορα σημεῖα τοῦ πυθμένος ἀνάγλυφοι δακτύλιοι. Ἐσωτερικῶς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀλείμματος καὶ διὰ τῶν ἰδίων χρωμάτων παρίσταται εἰς μὲν τὸ κέντρον ρόδαξ, περίξ δ' αὐτοῦ περιβαλλομένη ἐντὸς διπλῶν γραμμῶν ζώνη ἐξ ἐναλλάξ κλειστῶν καὶ ἀνοικτῶν καρδιοσχημῶν φύλλων λωτοῦ. Πέραν τῆς ζώνης ταύτης μόλις διακρίνονται ἴχνη παραστάσεως πτερῶν τοῦ γνωστοῦ καμπύλου περιγράμματος. Πιθανὸν ἢ πέραν τῆς ζώνης τῶν φύλλων διακόσμησις νὰ ἀπετελεῖτο ἐκ σειρᾶς πτερωτῶν ζώων ἢ μορφῶν, σφιγγῶν λ.χ. συνηθεστάτων εἰς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα.

66. εἰκ. 7, 2. Μέρος ἐπιπέδου πυθμένος πινακίου ἐξ ἑνὸς μόνου ὄστράκου, πηλὸς ὁ αὐτὸς περιέχων καὶ τρίμματα μαρμάρου. Ἐξωτερικῶς περὶ τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκφορᾶς τῶν ἀποκλινόντων πλευρῶν τοῦ ἀγγείου ὑπάρχει παχὺς ἀνάγλυφος δακτύλιος. Ἐσωτερικῶς τὸ κιτρινόλευρον ἀλείμμα ἀπελεπίσθη τελείως. Ἐπ' αὐτοῦ διὰ καστανομέλανος χρώματος γεγραμμένη προτομὴ γρυπός, κύκλος πληρωτικὸς τοῦ χώρου καὶ ὑπόλειμμα ἐτέρας ἀδιαγνώστου παραστάσεως, ἰώδη ἐπίθετα χρώματα, διάμετρος $\pm 0,14$ μ.

*Ἀμφορεῖς. Τὰ 67 καὶ 68 εἰκ. 7,3 καὶ 6 ὄστρακα ἀνήκουν εἰς δύο διάφορα ἀγγεῖα, πιθανὸν ἀμφορεῖς. Τὸ 67 ἔχει ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν ἄβαφον, πηλὸς ἐρυθρὸς πλήρης μαρμαρυγίου, σφζόμενον ὕψος 0,060 μ., πάχος 0,010 μ. Ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφάνειας ἔχομεν τὰ γνωστὰ ἐπὶ μηλίων ἀγγείων τρίφυλλα ἢ συνεχῆ ἀνθέμια καὶ σπείρας.

Τὸ 68 ἔχει ὕψος σφζόμενον 0,065 μ., πάχος 0,006 μ. πηλὸς ὁ αὐτός. Ἐσωτερικῶς βερνίκι καστανέρυθρον. Ἐξωτερικῶς ἀπόφους ἀποσπασθείσης λαβῆς, κιτρινόλευκον ἄλειμμα καὶ ἐπ' αὐτοῦ μέλαν συμπαγὲς χρῶμα περὶ τὴν ρίζαν τῆς λαβῆς. Μαιανδροειδῆ κοσμήματα περιβάλλουν ἐν τετραπλεύρῳ πλαισίῳ τὴν ἐλλείπουσαν λαβήν. Μεταξὺ τῶν

Εἰκ. 7. *Ὀστρακα Μηλιακῶν ἀγγείων ἀριθ. 7. «Ροδίου».

δύο ριζῶν τῆς μέγας ἐσχηματοποιημένους τριγωνικὸς γραπτὸς ὀφθαλμὸς μετὰ μεγάλης μελανῆς κόρης εἰς τὸ κέντρον. Τὸ ὄστρακον ἀνήκει προφανῶς εἰς κάθετον εὐρύτατον λαιμὸν ἀμφορέως.

Ὑδρία. Εἰς λαιμὸν ὕδριας ἀνήκει τὸ ὄστρακον 69 εἰκ. 7, 5, πηλὸς ἐρυθρὸς, περιέχων λεπτὰ ψήγματα μαρμαρυγίου, τοιχώματα λεπτότατα πάχους 0,003 μ., ὕψος σφζόμενον 0,060 μ., ἐσωτερικῶς ἀνεπίχριστος ἐπιφάνεια, αὐλακωτὴ ἐκ τῆς τροχηλάτου κατασκευῆς. Ἐξωτερικῶς ἐπὶ τοῦ ἀπολεπισθέντος λευκοκιτρίνου ἀλείμματος πλοχμὸς, ἀποτελούμενος ἐκ συμπλεκόμενων συγκεντρικῶν κύκλων καὶ πληρωματικῶν στιγμῶν-τριγωνιδίων. Κάτωθεν ἀναγλύφων καὶ γραπτῶν συγχρόνως διπλῶν δακτυλίων ἀρχίζει τὸ κοσμοῦν τοὺς ὄμους τοῦ ἀγγείου γλωσσωτὸν κυμάτιον. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ὄμου φανερά.

Βαθεία λεκάνη(;) Εἰς τοιοῦτον ἀγγεῖον ἀνήκει πιθανῶς τὸ ὄστρακον 70 εἰκ. 7,8 πηλὸς ἐρυθρόφαιος σκληρὸς περιέχων μαρμαρυγίαν, πάχος τοιχωμάτων 0,007 μ., ὕψος σφζόμενον 0,05 μ. Ἐσωτερικῶς φέρει ἐπίχρισμα καστανόχρουν. Ἐξωτερικῶς ἐπὶ τοῦ κιτρινωποῦ ἀλείμματος ἀβακωτὸν κόσμημα καὶ κάτωθεν αὐτοῦ σφζεται τὸ ἄνω μέρος γυναικείας προτομῆς, σφιγγός(;) μετὰ λοφίου, γεγραμμένης διὰ καστανομέλανος χρώματος. Ἀναγνωρίζει τις ἐνταῦθα τὴν γνωστὴν ἐπὶ λαιμοῦ ὑδριῶν καὶ ἀμφορέων Μηλιακῶν τῆς Ρηνείας-Μυκόνου κυρίως, μὲ τὸ ἐνιαῖον τοξοειδὲς περίγραμμα ῥινὸς καὶ μετώπου, τριγωνικοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ οὔλης κόμης γυναικείαν μορφήν (Ath. Mitt. 1932 (57) παρένθ. πίν. XXXI (Kunze). Ἡ ὑπεράνω τοῦ τριγωνικοῦ ὀφθαλμοῦ καμπύλη γραμμὴ τῆς ὀφρύος καὶ ἡ ὑπερμεγέθης μαύρη τελεία, ἡ παριστῶσα τὴν κόρην, δίδουν ἀντιθέτως πρὸς τὴν ὑποτυπώδη καὶ σχηματικὴν τοῦ ὀφθαλμοῦ παράστασιν ζωῆν καὶ κίνησιν προσηλωτικὴν.

71. Μικρὸν ὄστρακον πυθμένος πινακίου, πηλὸς κιτρινόφαιος μὲ πολλὰ ψήγματα μαρμαρυγίου, ὕψος σφζόμενον 0,650. Ἐξωτερικῶς οὐδεὶς διάκοσμος, δακτύλιος ἀνάγλυφος. Ἐσωτερικῶς μόλις διασφζονται τὰ ἴχνη τῆς περιφερείας τοῦ πυθμένος, διαμέτρου $\pm 0,18$ μ., καὶ προτομὴ ἵππου, γεγραμμένη διὰ μελανοῦ βερνικίου καὶ ἐπιδέτου λευκῶν γραμμῶν καὶ ἰώδους, πρὸ αὐτῆς ἴσως ἡ χαιτή ἄλλου ἵππου. Τὸ ὄστρακον τοῦτο εἶναι κυκλαδικόν, ἀλλ' ἢ μηλία ἐντόπισίς του δὲν εἶναι καὶ τόσον βεβαία, καίτοι συνηγοροῦν πρὸς τοῦτο ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς σφζομένης προτομῆς καὶ ἡ παντελής ἔλλειψις ἐγχαράκτων γραμμῶν (πρβ. ἀμφορέα Μυκόνου· φωτογραφία Γερμανικοῦ Ἰνστιτούτου Ἀθηνῶν ἀριθ. 34.300 καὶ ὄμον ὑδρίας 34.317).

Ε'. ΡΟΔΙΑΚΑ.¹ Ὅστρακα ροδιακῶν ἀγγείων ἀνήκοντα εἰς κοῖλα πινάκια, πλαισιούμενα ὑπὸ ἐνιαίας καὶ πλατείας ἐπιπέδου στεφάνης 72 καὶ 73 εἰκ. 8, 1-2, εἰς τι σημεῖον τῆς ὁποίας εὐρίσκοντο δύο ὀπαι ἀναρτήσεως τοῦ ἀγγείου διὰ νήματος, καὶ δακτυλιωτῆς βάσεως ἢ καὶ ἐλαφρῶς εἰσεχόντων χειλέων 74 εἰκ. 8, 5.

Τὸ μεγαλύτερον τῶν σφζομένων ὀστράκων 72 εἰκ. 8, 1, καθὼς καὶ τὰ ἐν τῇ ἰδίᾳ εἰκόνι 73 καὶ 74 παρατεθειμένα, ἀνήκουν εἰς ἀγγεῖα διαμέτρου $\pm 0,22$ μ. καὶ ὕψους 0,05 μ. βλπ. εἰκ. 8 α, 2.

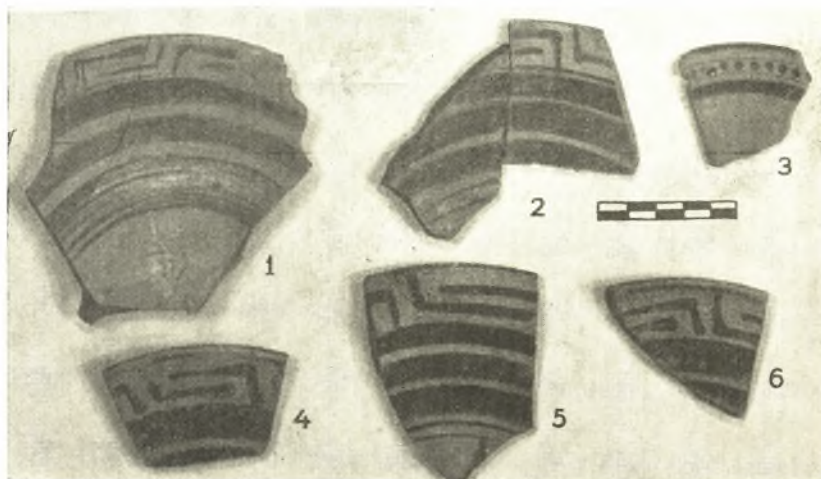
Πηλὸς ἐρυθρός, σκληρός, ἔλλειψις ἐγχαράκτου διακόσμου, ἐσωτερικῶς ἀλοιφὴ λευκή. Ἐπίχρισματα μαῦρον-καστανόχρουν, ἰώδες καὶ ἐρυθρόν. Εἰς τὸ κέντρον ρόδαξ σχηματιζόμενος ὑπὸ ἐναλλάξ λογχοειδῶν καὶ ἀνοικτῶν φύλλων, περιβαλλόμενος ὑπὸ πλατειῶν ταινιῶν, καταλαμβανουσῶν δλόκληρον τὸ κοῖλον τμήμα τοῦ ἀγγείου (λεκάνην). Ἐπὶ τῆς στεφάνης ὑποτυπώδης μαίανδρος.

Ἐξωτερικῶς: ἔλλειψις ἀλοιφῆς. Ἐπὶ τῆς τομῆς (πάχους) τῆς στεφάνης μικραὶ κάθετοι γραμμαὶ (languettes). Ἐπὶ τῆς λεκάνης καὶ περὶ τὴν δακτυλιωτὴν βᾶσιν ταινία μελαναί.

Ὅμοια ἀκέραια ἀγγεῖα ἐκ Δήλου, Dugas Délos XVII σ. 53 κέξ. VI vases Rhodiens πίν. XLIII 19-22. XLVI 29. XLVII 26, πρβ. Délos X πίν. XIII 68 καὶ 69.

¹ Τὸ εἶδος τῶν ἀγγείων τούτων σήμερον δὲν ἐντοπίζεται μόνον ἐπὶ τῆς Ρόδου καὶ γενικῶς χαρακτηρίζεται ὡς «Ostionisch».

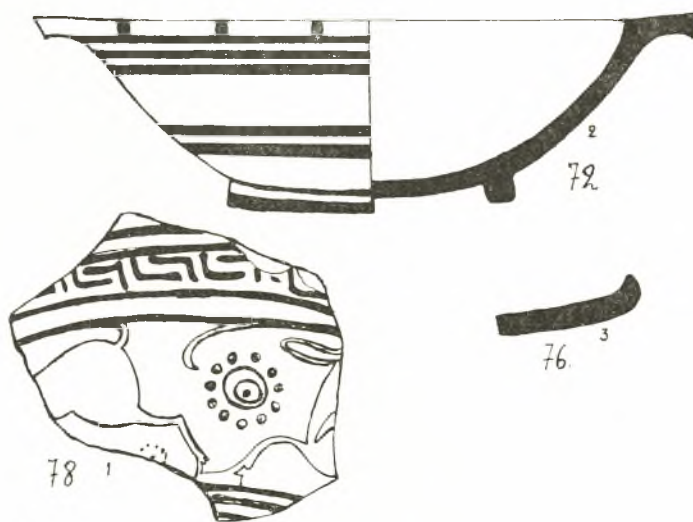
Κ. Κουρουπιώτης Ἐργ. Δελτ. 1916 σ. 205 εἰκ. 24,1. ἐκ Χίου. W. Lamb. Antissa BSA XXXII (1932-33) σ. 58 πίν. 23,27, ἔκτου π. X. αἰῶνος ἐκ Μυτιλήνης. Naucratis I πίν.

Εἰκ. 8. Ὀστρακα «Ροδιακῶν» ἀγγείων.

VII 1-6. Ῥοδιακῶν πινακίων τεμάχια κατέχει καὶ τὸ πλούσιον εἰς κεραμικὰ εὐρήματα Μουσεῖον Αἰγίνης.

Ὁ ἀπλούστερος διάκοσμος τῶν ἐκ Καβάλας ὀστράκων καὶ τῶν ἐξ ἄλλων εὐρημάτων ὁμοίων των, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν πλουσιώτερον καὶ φυσικώτερον (Vegéтал. πρβ.

Εἰκ. 8α. 1) Σχέδιον τοῦ ὀστράκου 78. 2) Τομὴ καὶ συμπλήρωσις ὀστράκου ἀριθ. 72. 3) Τομὴ χειλέων ὀστράκου 76.

Délos X πίν. XIV, 70, XVII πίν. XLIII 23) ἀνάγει τὰ ὀστρακα ταῦτα εἰς τὴν νεωτέραν φάσιν τῆς κατηγορίας των (Délос XVII, σ. 57).

Εἰς ἀπλουστέρου διακόσμου καὶ μικροτέρας διαμέτρου $\pm 0,125$ μ. ἀβαφῆς πινακίων ἀνήκει τὸ ὀστρακον 75 εἰκ. 8,3. Τὴν ἐπίπεδον στεφάνην του, ἐφ' ἧς διατηροῦνται αἱ ὀπαὶ τῆς ἀναρτήσεως, κοσμοῦν μεγάλαι μελαναὶ στιγμαί, πλαισιούμεναι ὑπὸ ὁμοιο-

χρώμων ταινιών. Πλατεΐα ταινία περιθέει καὶ τὸ ἄνω μέρος τῆς λεκάνης τοῦ ἀγγείου. Ἐξωτερικῶς οὐδεις διάκοσμος ὑπάρχει, πηλὸς ἐρυθρὸς ἄνευ ἀλοιφῆς, ἴχνη δακτυλιωτῆς βάσεως. Τὸ ὄστρακον ὁμοιάζει πρὸς φιάλην ὑψίπου τοῦ Λούβρου CV Louvre II De πίν. 1. 6. καὶ πίν. 2. 4.

Εἰς ὑψίποδας φιάλας τῆς αὐτῆς τεχνοτροπίας καὶ προελεύσεως ἀνήκουν τὰ δύο ὄστρακα 76 καὶ 77 τῆς εἰκ. 8, 4, 6. Χεῖλη εἰσέχοντα βλ. εἰκ. 8 α, 3. Διάμετρος $\pm 0,202 \mu = 0,215 \mu$. πηλὸς ἐρυθρὸς σκληρὸς, χρώματα ἐρυθρὰ ἐπὶ κιτρινολεύκου ἀλείμματος πρβ. Délos X πίν. XIII 65α καὶ Cambridge CV IIIc VII. μόνον τὰ ἐσωτερικῶς διακεκοσμημένα. Ἀμέσως περὶ τὰ χεῖλη ὑποτυπώδης μαϊάνδρος καὶ πλατεΐαι ταινίαι.

Εἰς κοιλίαν ἀμφορέως ἢ ὑδρίας ἀνήκει τὸ ὄστρακον 78 εἰκ. 7, 7, εἰκ. 8 α, 1 καὶ ἕτερον, μικροσκοπικὸν μὴ συνεραπτόμενον καὶ μὴ εἰκονιζόμενον ἐνταῦθα. Ὑψος σφζόμενον 0,090 μ. πάχος τοιχωμάτων 0,004 μ. πηλὸς ἐρυθρὸς, καθαρὸς μετὰ λεπτοτάτων, ψηγγμάτων μαρμαρυγίου. Ἐσωτερικῶς φέρει αὐλακώσεις τῶν δακτύλων τοῦ κεραμέως, δείγματα τροχηλάτου. Ἐξωτερικῶς παράστασις σειρᾶς ἐλάφων (;), περιβαλλομένων ὑπὸ ζώνης ὑποτυπώδους μαϊάνδρου ὁμοίας πρὸς τῶν πινακίων 72 κλπ. Ἡ παράστασις γεγραμμένη διὰ μελανοῦ καστανοῦ χρώματος ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ἀλείμματος ἀπελεπίσθη. Τὸν ὑποτυπώδη μαϊάνδρον περιβάλλουσιν ἰώδεις ταινίαι. Ὅμοια ἀγγεῖα ἐξ Ἡραίου Δήλου (Délos X πίν. XII Rhodoïoniens).

Ὅστρακον πρόχου ἐκ Φικελλούρας.

Τὸ ὄστρακον 79 εἰκ. 13, 16, ἀνήκον εἰς κοιλίαν πρόχου, καίτοι φωτογραφεῖται μεταξὺ τῶν Κορινθιακῶν, διαφέρει τούτων οὐσιωδῶς. Πηλὸς ἐρυθροκίτρινος, περιέχων λεπτὰ ψήγματα μαρμαρυγίου. Ἐσωτερικῶς ἀγάνωτος ἐπιφάνεια μετὰ ραβδώσεων τροχηλάτου. Ἐξωτερικῶς ἐπίχρῖσμα κιτρινόλευκον ἀραιόν, ζῶναι καστανόχρου ἐπίχρῖσματος ἐπὶ τῆς κοιλίας τοῦ ἀγγείου, ἐπὶ τῶν ὤμων παράστασις ζῶου (ἐλάφου;), τοῦ ὁποίου μόνον ὁ ὀπίσθιος πούς διασφύζεται. Κοσμήματα πληρωματικὰ ἐκ κύκλου καὶ πέριξ αὐτοῦ στιγμῶν, τριπλῶν κατ' ἀποστάσεις ὀδοντωτῶν ἀποφύσεων ἐφαπτομένων τῶν ζωνῶν. Ἡ περιγραφεῖσα τεχνικὴ τοῦ ἀνωτέρω ὄστράκου εἶναι καθ' ὅλα ὁμοία πρὸς τὴν τοιαύτην τῶν ἀρχαιότερων τῆς Φικελλούρας (Cook BSA XXXIV σ. 53 εἰκ. 9. 7. πρβ. καὶ Payne Protokorinthische Vasenmalerei σ. 18, πίν. 32. 1. οἰνοχόην ἐκ Καμείρου μετ' ἀποφύσεων ὀδοντωτῶν. Délos X πίν. XII α - β 59 καὶ 60. Clara Rhodos IV σ. 131 εἰκ. 124. VI σ. 85 εἰκ. 96).

Τὰ ἀγγεῖα ταῦτα εἶναι ἀναβιώσις τῶν ἀνατολιζόντων Ῥοδιακῶν περὶ τὸ 580 π. Χ. ἀρχικῶς. Περὶ τὸ 560 π. Χ. ἡ ὁμάς τῆς ἐκ Tell Defenneh οἰνοχόης μετὰ παραστάσεως λέοντος (Cook ἔ. ἀ. σ. 5, πίν. 17,2 b.c. Kunze Ath. Mitt. 1934 παρένθ. πίν. 6, 1-2). Εἰς τὸ δεύτερον τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. χ. αἰῶνος καὶ ἀπὸ τὰ παλαιότερα ἐπομένως παραδείγματα τῶν ἀγγείων Φικελλούρας κατατάσσεται τὸ ἐκ Καβάλας ὄστρακον.

5' ΝΑΥΚΡΑΤΙΚΑ-ΧΙΑΚΑ. Εἰς ὑψηλὸν ποτήριον τῆς γνωστῆς καλυκοσχήμου μορφῆς, τῆς ἀποτελουμένης ἐκ λίαν εὐρέως, λεπτοτάτου χοανοειδοῦς σώματος, ἐξωγκωμένου ἐλαφρῶς παρὰ τὴν βάσιν, ἔνθα ἐκφύονται ἀντιστοίχως δύο τοξοειδεῖς ὀριζόντιοι λαβαί,

καὶ φερομένου ἐπὶ ὑψηλοῦ κωνικοῦ ποδός, ἀνήκουν τὰ ὄστρακα 80 καὶ 81 εἰς χεῖλος δὲ ὁμοίου ἀγγείου τὸ 82¹.

Ὁ πηλὸς τῶν εἶναι φαιόχρους καὶ καθαρὸς· τοιχώματα τοῦ ἀγγείου λεπτότατα. Ἡ ἀλοιφή τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας διατηρεῖ τὸ λευκὸν στιλπνὸν χρωμὰ τῆς καὶ ἐπ' αὐτοῦ σφύζεται ἡ τυπικὴ ἐρυθροκίτρινη διακοσμητικὴ ζώνη, ἀποτελουμένη ἐκ παραλλήλων περιφερειακῶν παχειῶν καὶ κατ' ἀποστάσεις καθέτων γραμμῶν, ὀριζουσῶν ἐν εἴδει τριγλύφων μετοποειδεῖς χώρους καὶ περιθέουσα τὸ ἀγγεῖον εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἐκφύσεως τῶν λαβῶν του. Ἐντὸς τοῦ μετοποειδοῦς στενοῦ χώρου μία μόνον ὀριζοντία παχυτέρα προιονοειδοῦς περιγράμματος γραμμὴ ὑπάρχει (Κ. Κουρουνιώτης Ἄρχ. Δελ. 2 (1916) σ. 192 κέ. πίν. παρ. 2. 7-8. JHS (1924) XLIV, 206 πίν. IX, 9, 8. Kinch Vroulia σ. 150 πίν. 28, 3α, 4. Salzmann Kamiros πίν. 38. Prins de Jong Naucratis, diss. Utrecht 1925, 11, 30, 33. Naucratis I πίν. V 38 καὶ 32. Edgar BSA V σ. 507. Pfuhl σ. 144 κ. ἐξ. εἰκ. 120).

Εἰς τὸ ἄνωθεν τῆς τυπικῆς ταύτης ζώνης καὶ πρὸς τὸ χεῖλος τοῦ κωδωνοσχήμου ἄνω μέρους τοῦ ἀγγείου, ὅπου γνωστὴ εἶναι ἡ παράστασις λέοντος ἢ σφιγγὸς κατὰ μῆλιον ἢ ρόδιον τρόπον γεγραμμένης, ἀνήκει τὸ μικροσκοπικὸν ὄστρακον 82, διατηρήσαν ἐκτὸς τοῦ στικτοῦ κοσμήματος τῆς στεφάνης καὶ μέρος γυναικείας μορφῆς τινος ἢ κεφαλῆς σφιγγὸς (Naucratis I πίν. V, 38-39).

Τοῦ ὄστράκου τούτου ὁ πηλὸς εἶναι τεφρόχρους, τὸ ἄλειμμα κιτρινωπὸν, ἢ δὲ διακόσμησις καστανόχρους.

Πυκνὸν στρώμα καστανόχρου στιλπνοῦ γανώματος καταλαμβάνει τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τῶν τριῶν ὄστράκων, διακρινομένων σαφῶς τῶν γραμμῶν τοῦ χρωστήρος. Ἐπ' αὐτοῦ σφύζονται τμήματα τῶν ἐκ λευκοῦ ἐπιθέτου χρώματος ταινιῶν καὶ τοῦ εἰς τὸ βάθος τοῦ πυθμένου ἐγγεγραμμένου ἐξ ἐναλλάξ λευκῶν καὶ ἰωδῶν φύλλων ρόδακος (Κ. Κουρουνιώτης ἔ. ἀ. 195. Vroulia 149 πίν. 46. Naucratis I, πίν. V. 53, 55. Prins de Jong ἔ. ἀ. σ. 11).

83. Μικροσκοπικὸν ὄστρακον μεθ' ὑπολείμματος τῶν γνωστῶν ζωηρῶς ὀρχουμένων μορφῶν καὶ πληρωτικῶν τοῦ χώρου κοσμημάτων πηλὸς ἐρυθρὸς, τοιχώματα λεπτότατα. Τὰ κοσμήματα γεγραμμένα διὰ μέλανος γανώματος ἐπὶ τῆς ἄνευ ἀλοιφῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ ἀγγείου. Λεπτομέρειαι ἐγγάρακτοι. Ἐσωτερικῶς τὸ ἴδιον ἐνιαῖον μέλαν γάνωμα. Ὑψος σφύζομενον 0,028 μ. (πρβ. Κ. Κουρουνιώτην ἔ. ἀ. 196 εἰκ. 11 Naucratis I πίν. V 40, 42, 49. Prins de Jong ἔ. ἀ. σ. 30, Pfuhl εἰκ. 124).

84. ΠΑΕ 1937 σ. 62 εἰκ. 4-5. Μέγα μέρος πώματος ἢ πινακίου ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν συγκολληθέντων ὄστράκων. Πηλὸς σκληρὸς καστανόχρους Ἐσωτερικῶς ἐπὶ βαθέος καστανόχρου ὡσάντως ἐπιχρίσματος διπλαῖ ἰώδεις γραμμαί. Ἐξωτερικῶς ἐπὶ κιτρινωποῦ στιλπνοῦ ἀλείμματος διακόσμησις διὰ καστανόχρου βερνικίου. Ἐλλειψις ἐγγαράκτων γραμμῶν. Ἄνωθεν τοῦ ἀκτινωτοῦ κοσμήματος καὶ τῆς διὰ στικτῶν τετραγωνιδίων δια-

1 Τὰ ὄστρακα ἀπεικονίζονται εἰς τὸ Ἀφιέρωμα εἰς Κ. Ἀμαντον σ. 155 ἐξ. ὅπου γίνεται εὐρύτερος λόγος περὶ τῆς χιακῆς καταγωγῆς τῶν λεγομένων «Ναυκρατικῶν» ἀγγείων. Τελευταίως καὶ ἐκ Θεσσαλονίκης προερχόμενα Ναυκρατικά ὄστρακα δημοσιεύονται ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ

κ. Κ. Α. Ρωμαίου εἰς [Ἐπίμετρον 5' τόμου τοῦ Ἀρχείου Θερακικοῦ λαογραφικοῦ καὶ γλωσσικοῦ θησαυροῦ] Ἐπιτύμβιον Χ. Τσοῦντα σ. 372 εἰκ. 6 καὶ χαρακτηρίζονται ὡς Χιακά.

κοσμουμένης ζώνης παράστασις παρατασσομένων σφιγγῶν. Τὰ μεταξὺ κενὰ πληροῦνται διὰ ροδάκων καὶ ἀμφιπελεκοσγήμων κοσμημάτων, γνωστῶν καὶ ἄλλοθεν (Naucratis I πίν. V, 8, 28, 47, 11-14. πίν. V. 7. Vroulia εἰκ. 117. JHS XLIV (1924) πίν. X. 9. Ἐκ τοῦ τόξου τῆς ταινίας συμπεραίνομεν τὴν διάμετρον τοῦ ἀγγείου 0,330 μ. ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῶν σφιγγῶν, αἵτινες συνεπληρώθησαν κατὰ τὰ γνωστὰ μηλιακὰ-ροδιακὰ πρότυπα, καὶ ὑποθέτομεν ὅτι θὰ ἦσαν ἐν ὄλῳ ἐννέα τὸν ἀριθμὸν. Ὡς πρὸς τὴν τεχνικὴν του τὸ ἐκ Καβάλας ὄστρακον ἔχει ὅλα τὰ κοσμήματα, τὰ χαρακτηρίζοντα τὴν κατηγορίαν Α' τοῦ E. R. Price, Pottery of Naucratis JHS (1924) LIV σ. 209, πίν. XI. κάτω, καὶ εἶναι καλύτερον τῆς κατηγορίας B2 τοῦ πίν. XII 8.

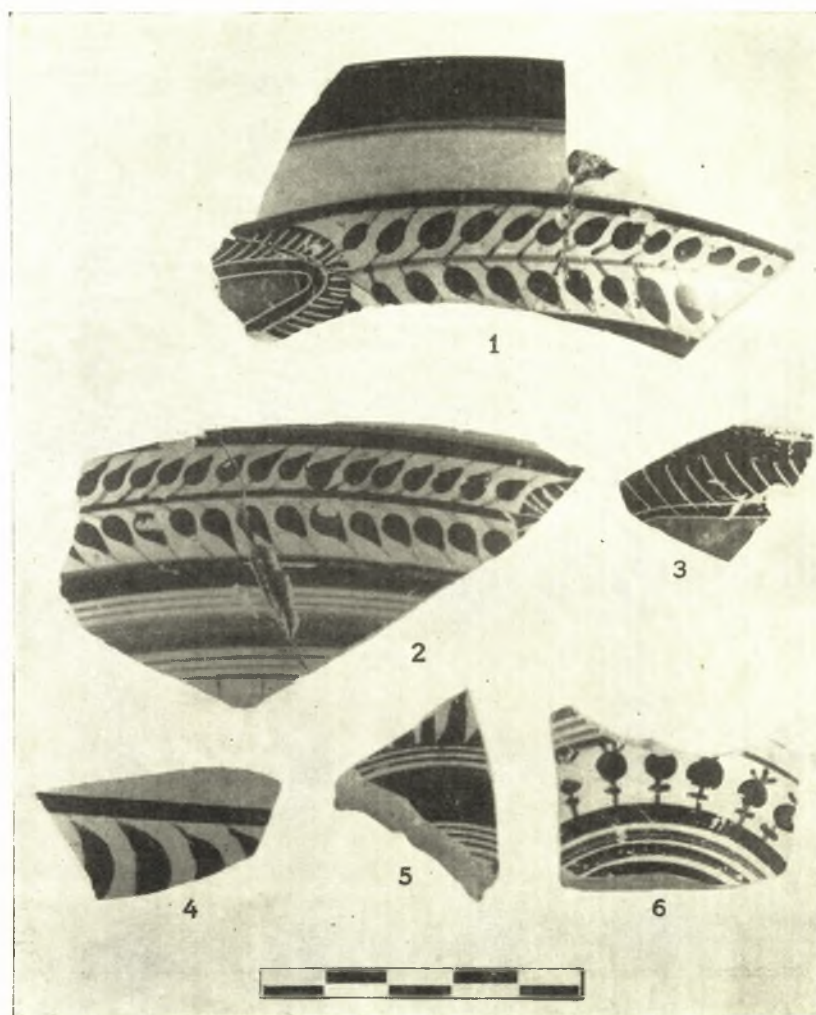
Τὸ ζήτημα τῆς προελεύσεως καὶ ὁ πραγματικὸς τύπος τῆς κατασκευῆς τῶν ἀγγείων τῶν λεγομένων Ναυκρατικῶν ἀπησχόλησε πολλοὺς. Ἡ γνώμη τοῦ Κουρουνιώτη (Ἄρχ. Δελτ. 1915, 89-90, 1916, 206-207 πρβ. Price ἔ. ἀ. σ. 205) περὶ κατασκευῆς αὐτῶν ἐν Χίῳ καὶ ἐπομένως ὅτι πρόκειται περὶ Χιακῶν προϊόντων συζητεῖται τελευταίως ὁμοῦ μεθ' ὄλων τῶν ἄλλων ὑποθέσεων παρὰ Prins de Jong ἔ. ἀ. σ. 12 καὶ ἐξῆς, ὅπου παρατίθεται καὶ ἡ σχετικὴ βιβλιογραφία. Ἴσως τὸ ζήτημα ὑπὲρ τῆς Χίου λυθῆ διὰ τῆς προσεχοῦς ἀναμενομένης δημοσιεύσεως καὶ ἄλλων ἐκ Χίου εὐρημάτων ὑπὸ τῆς Δ^{ος} Lamb, ἥτις καὶ τὸ ἐξ Ἀντίσσης-Μυτιλήνης καλυκοσγήμου ποτηρίου ὄστρακον (BSA 1932-33 σ. 59 πίν. 33, 31) ἀποδίδει εἰς τὴν Χίον. Εἰς τὴν μέχρι σήμερον γνωστὴν εἰς διάφορα τῆς Μεσογείου γεωγραφικὰ σημεῖα ἐξάπλωσιν τῶν προϊόντων τούτων τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος (βλ. παρὰ Prins de Jong ἔ. ἀ. σ. 15-16) προστίθεται καὶ ἡ Καβάλα, ὡς βορειότερα μέχρι σήμερον γνωστὴ τοῦ Αἰγαίου ἄκρα, εἰς ἣν εὐρέθησαν ταῦτα.

Ζ'. ΛΑΚΩΝΙΚΑΙ ΚΥΛΙΚΕΣ. 85 εἰκ. 9-10, 6. Ὅστρακον, ἀνήκον εἰς τὸ σημεῖον ἀποφύσεως τοῦ ποδὸς τῆς κύλικος. Πηλὸς ἐρυθροκίτρινος, ὕψος σφζ. ὄστράκου 0,040 μ. Ἐξωτερικῶς παχὺ καὶ ὄχι στιλπνὸν λευκὸν ἀλείμμα, ἐπ' αὐτοῦ μεταξὺ πολλῶν μελανῶν ταινιῶν (περιφερειῶν ὁμοκέντρων κύκλων) κεῖται τὸ χαρακτηριστικὸν κόσμημα τῶν λακωνικῶν ἀγγείων, καρποὶ ροιᾶς μετὰ σταυρωτῶν μίσχων καὶ τριπλῶν στημόνων. Τυπολογικῶς τὸ κόσμημα εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ τῆς εἰκόνης 21,4 τοῦ E. A. Lane, Lakonian Vase painting BSA XXXIV (1933-34) σ. 172-174, β' τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, μετὰ σταυρωτοῦ μὲν μίσχου ἀλλὰ διπλῶν στημόνων, καὶ τῆς ἰδίας εἰκόνης 21,5 μετὰ τριπλῶν ἀμφοτέρωθεν στημόνων. Ἐσωτερικῶς ὑπόλειμμα ἀδιαγνώστου παραστάσεως γεγραμμένης διὰ μελανοῦ χρώματος, ἐπιθέτου ἰώδους καὶ ἐγχαράκτων λεπτομερειῶν.

86 εἰκ. 9-10, 2. Ὁμοσ κύλικος ἐκ δύο ὄστράκων συγκολληθέντων ὕψος σφζ. 0,045 μ. διάμετρος ἀγγείου \pm 0,20 μ. πηλὸς ἐρυθροκίτρινος, τοιχώματα χονδρά. Ἐξωτερικῶς ἐλλείπει ἡ στεφάνη, τῆς ὁποίας ἔχνη μόλις διατηροῦνται, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι δὲν ἦτο κεκαλυμμένη δι' ἀλείμματος. Ἐπακολουθεῖ εἶτα πλατεῖα μελανὴ ζώνη, περιβάλλουσα κλώνον μύρτου, γεγραμμένον διὰ μελανοῦ χρώματος ἐπὶ κιτρινολεύκου ἀλείμματος. Τοῦ παρὰ τὴν λαβὴν ἀνθεμίου μόλις διακρίνεται τμημα μετ' ἐγχαράκτων γραμμῶν. Κάτωθεν τῆς στεφάνης τῆς μύρτου ἐπακολουθοῦν ταινίαι μελαναὶ καὶ ἰώδεις καὶ εἶτα ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀκτινωτοῦ κοσμήματος. Τὰ κοσμήματα ταῦτα ἐπετέθησαν ἐπὶ κιτρινωποῦ ἀλείμμα-

τος. Ἐσωτερικῶς κιτρινωπὸν ἄλειμμα, ταινία μελαναί. Ἄνθεμιου ἐγχαράκτου μέρος μετ' ἰώδους ἐπιθέτου χρώματος εἰς τὸ μέσον καὶ δεξιὰ πτηνὸν μετὰ τὰ αὐτὰ χρώματα καὶ ἐγχαράκτους λεπτομερείας. Ἀμφότερα γνωστὰ πληρωτικὰ κοσμήματα τῶν λακωνικῶν ἀγγείων (Lane ἔ. ἀ. σ. 170 καὶ πίν. 45β).

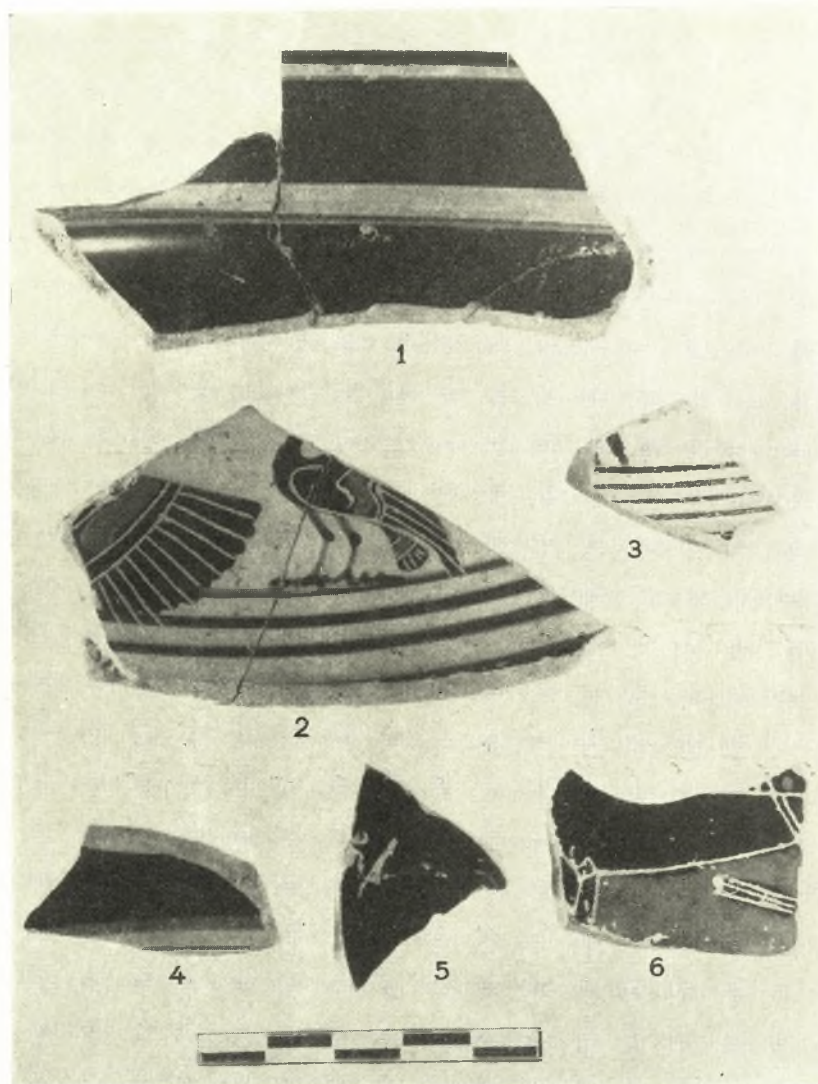
87 εἰκ. 9-10, 1. Μέρους ὡσαύτως κύλικος ἐκ τριῶν συγκολληθέντων ὀστράκων ὕψος

Εἰκ. 9. Ὀστράκα Λακωνικῶν κύλικων.

σφζ. 0,040 μ., διάμετρος ἀγγείου \pm 0,185 μ., πηλὸς ἐρυθροκίτρινος, τοιχώματα λεπτότερα τοῦ προηγουμένου. Ἐξωτερικῶς τὸ ἐν τρίτον τῆς στεφάνης καταλαμβάνει ταινία χρώματος μελανοῦ-ἐλαίας, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τμήμα εἶναι ἄβαφον καὶ ἄνευ ἀλείμματος, ἔχον τὸ κιτρινόφαιον τοῦ πηλοῦ ἔδαφος. Ἡ ἰδία διάταξις εἰς κύλικα Μουσείου Ἀθηνῶν ἀριθ. 12680 = Droop JHS 1908, 176 εἰκ. 1β καὶ 2β κατὰ Lane ἔ. ἀ. κατατακτέαν εἰς τὸ γ' τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος καὶ εἰς κύλικα Μονάχου 386 Sieveking-Hackl πίν. 13. Ἐπακολουθεῖ ζώνη μελανή περιβάλλουσα κλῶνον μύρτου, ἐκφυόμενον ἀπὸ τοῦ

ἐν μέρει σφζομένου ἀνθεμίου τῆς ἐλλειπούσης λαβῆς, γεγραμμένον διὰ μελανοῦ χρώματος ἐπὶ κιτρινολεύκου ἀλείμματος. Τὰ ἔμμισχα τῆς μύρτου φύλλα ἔχουν ὀλιγώτερον τοῦ προηγουμένου φυσικὴν ἔκφρασιν (περὶ τῆς μύρτου βλ. Lane ἔ. ἀ. 174 εἰκ. 23, 2 καὶ 7, χρόνοι τοῦ ζωγράφου τῆς κύλικος τοῦ Ἄρκεσίλα μετὰ τὸ 570 π. Χ. καὶ πίν. 38α = Artemis

Εἰκ. 10. Ἐσωτερικὴ ὄψις τῶν Λακωνικῶν ὄστράκων εἰκ. 9.

Orthia σ. 89 εἰκ. 60 κ. — 550 π. Χ. πίν. XXI). Τὸ κέντρον τοῦ ἀνθεμίου ἔχει ἐπίθετον ἰῶδες χρῶμα τὸ δὲ σύνολον ἐγγαράκτους λεπτομερείας (Lane ἔ. ἀ. σ. 174 εἰκ. 24,7 = β' τέταρτον 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος). Ἐσωτερικῶς ὀλόκληρον τὸ ὄστρακον καλύπτεται ὑπὸ μέλανος στιλπνοῦ τῆς ἐλαίας χρώματος, πλὴν δύο ταινιῶν περὶ τὸ χεῖλος καὶ τὴν βᾶσιν τῆς στεφάνης (ὁμοία ἢ ἐσωτερικὴ διάταξις τῆς κύλικος τῶν Ἀθηνῶν ἀριθ. 12680· ἴσως καὶ τὸ ἡμέτερον ἀγγεῖον νὰ ἔφερεν, ὡς ἐκείνη, εἰς τὸ κέντρον παράστασιν τινα ἐν ἐγκολπίῳ).

88. **εἰκ. 9-10, 3.** Μικροσκοπικὸν ὄστρακον σφζ. ὕψ. 0,025 μ. πηλὸς ὁ αὐτός, τοιχώματα λεπτότατα. Ἐξωτερικῶς διατηρεῖται τμῆμα τοῦ παρὰ τὴν ἀπόφυσιν τῶν λαβῶν τῆς κύλικος ἀνθεμίου, μετ' ἐγγαράκιων ἐπὶ τοῦ μέλανος χρώματος λεπτομερειῶν καὶ ἐπιθέτου εἰς τὸ κέντρον ἰώδους χρώματος (Lane ἔ. ἄ. σ. 174 εἰκ. 24,7 δεῦτερον τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος). Ἐσωτερικῶς ἐπὶ τοῦ κιτρινολεύκου ἀλείμματος μελαναὶ ταινίαι καὶ ἴγνη ἀνθεμίου.

88-90 **εἰκ. 9-10, 5-4.** Δύο ἐπίσης μικροσκοπικὰ ὄστρακα. Τὸ πρῶτον προέρχεται ἀπὸ τὸ περὶ τὴν ἀπόφυσιν τοῦ ποδὸς τῆς κύλικος σημεῖον καὶ φέρει ἐξωτερικῶς ὁμοκέντρους μελανὰς ταινίας καὶ μέρος τοῦ ἀκτινωτοῦ κοσμήματος ἐπὶ κιτρινολεύκου ἀλείμματος γεγραμμένας, ἐσωτερικῶς δὲ συμπαγὲς μέλαν χρῶμα. Τὸ ἕτερον ἀνήκει εἰς τὸ ὑπὸ τὴν στεφάνην ἀμέσως τμῆμα τοῦ ὄμου τοῦ ἀγγείου καὶ φέρει ἐπὶ τοῦ ἀλείμματος τὸ γνωστὸν μνηοειδὲς κόσμημα. (Lane ἔ. ἄ. σ. 153 περὶ τοῦ κοσμήματος καὶ τῆς θέσεως αὐτοῦ πρὸς τὰ ἀγγεῖα Φικελλούρας βλ. Cook BSA XXXIV, 73). Τὸ ἄνωθεν τοῦ κοσμήματος τοῦτο τμῆμα τῆς στεφάνης τοῦ ἀγγείου ὡς καὶ τὰ 86-87 δὲν καλύπτεται ὑπὸ ἀλείμματος. Ἐσωτερικῶς τὸ ἀγγεῖον ἐκαλύπτετο ὡς καὶ τὸ 87 ὑπὸ ἐνιαίου μέλανος χρώματος καὶ στενῶν ἀβάφων ταινιῶν.

91 **εἰκ. 11-12.** Μέγα μέρος κύλικος ἐξ ἐννέα τεμαχίων συγκολληθέν¹. Διάμετρος ἀγγείου ± 0,185 μ., πηλὸς ἐρυθροκίτρινος μετὰ φουσαλλίδων. Ἐξωτερικῶς εἰς τὸ σημεῖον ὅπου μόλις διατηρεῖται ἡ ἐλλείπουσα στεφάνη σφάζεται μελανὸν ἀχάρακτον ἀνθέμιον, ὁρίζον τὴν γειτνίασιν τῆς ἐλλειπούσης λαβῆς (πρβ. Μονάχου 384 Sieveking-Hackl πίν. 13). Τὴν ἀπλότητα τοῦ ἀνθεμίου ἠθέλησεν ὁ τεχνίτης νὰ συμπληρώσῃ διὰ παχύτερου ἐπιθέτου μέλανος χρώματος ἀντὶ τοῦ συνήθους εἰς τὸ κέντρον τῶν ἀνθεμίων ἰώδους. Τὸ παχύτερον τοῦτο χρῶμα ὀφείλεται ἀπλούστατα εἰς διπλοῦν τοῦ αὐτοῦ ἐλαιοχρώμου μέλανος στρώμα. Τὸ ἀνθέμιον τοῦτο ὁμοιάζει καταπληκτικῶς πρὸς τὸ ὡσαύτως ἀπλοῦν τῆς κύλικος Ἀθηνῶν 12680 = JHS 1908 εἰκ. 2 β σ. 177 = Lane ἔ. ἄ. σ. 153 τρίτον τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος, καὶ τῆς κύλικος τοῦ Τάραντος (Lane ἔ. ἄ. πίν. 47. Λακωνικὴ IV περιόδος).

Κάτωθεν τῆς ζώνης τοῦ ἀνθεμίου ἐπακολουθοῦν ταινίαι μελαναὶ περιβάλλουσαι πλατυτέραν ἰώδη, εἶτα τὸ ἀκτινωτὸν κόσμημα, ἔπονται ταινίαι περιβάλλουσαι πλατυτέ-

Εἰκ. 11. Ἐξωτερικὴ ὄψις μέρους Λακωνικῆς κύλικος ἀριθ. 91.

¹ Ἀπεικονίσθη καὶ εἰς JdI, Arch. Anz. 1937 σ. 157 εἰκ. 17. πρβ. καὶ Kunze Olympiabericht II 1937/8 σ. 89 σημ. 3.

ραν ιώδη και περι τὴν ἀπόφυσιν τοῦ ἐλλείποντος ποδὸς τῆς κύλικος ὑπάρχει σειρά ἀνισοπλατῶν μελανῶν στιγμῶν, ἀμελοῦς προφανῶς ἀναμνήσεως τῶν καρπῶν τῆς ροιᾶς. Ἡ ἀπόφυσις τοῦ ἐλλείποντος ποδὸς μόνις διὰ τῆς ἀφῆς εἶναι ἀντιληπτή.

Ὅλος ὁ ἀνωτέρω ἐξωτερικὸς διάκοσμος τοῦ ἀγγείου εἶναι γεγραμμένος ἐπὶ τῆς

Εἰκ. 12. Ἐσωτερικὴ ὄψις κύλικος ἀριθ. 91 μετὰ παραστάσεως Ἡρακλέους καὶ Εὐρυσθέως ἐν πίθῳ.

στιλπνῆς ἐπιφανείας τοῦ ἐδάφους, τοῦ ἐρυθροκιτρίνου πηλοῦ, ἄνευ προσηγηθέντος τινὸς ἀλείμματος. Τὸ ἀλείμμα ἐλλεῖπει παντελῶς ἐξωτερικῶς καὶ ἐσωτερικῶς ἀπὸ τὴν κύλικα τοῦ ἐθνικοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν ἀριθ. 13910 = Droop JHS 1910, 19 εἰκ. 7 = Lane ἔ. ἀ. σ. 153 γ' τετάρτου τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. Ἀσχέτως ὡς πρὸς τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀλείμματος ὁμοιάζει ὁ ἐξωτερικὸς διάκοσμος τῆς ἡμετέρας κύλικος πρὸς τὸν τῆς κύλικος τῆς Λει-

ψίας (Rumpf JdI, XXXVIII/IX (1923-24) Arch. Anz. σ. 89 εἰκ. 18 Leipziger Antiken) τὴν ὁποῖαν ὁ Lane ἔ. ἀ. σ. 141 κατατάσσει εἰς τὴν β' ὁμάδα τῆς Λακωνικῆς III περιόδου τοῦ «Hunt Painter 5» πρὸ τοῦ 550 π. Χ. Καὶ ἐσωτερικῶς τὸ ἀγγεῖον οὐδὲν ἄλειμμα ἔφερεν. Ἡ ὄλη παράστασις εἶναι γεγραμμένη διὰ τινος καστανόχρου μεταλλικῆς στιλπνότητος βερνικίου, τὸ ὁποῖον δυνατὸν νὰ εἶναι μέλαν ἀραιωμένον, ὅπως ἐμφανίζεται τοῦτο εἰς τὰ λεπτοτέρας ταινίας τοῦ ἐξωτερικοῦ διακόσμου τοῦ ἀγγείου, τὰ ἄκρα τῶν ἀκτίνων καὶ εἰς τὰς λεπτὰς γραμμὰς τῆς μελανῆς παραστάσεως τοῦ Τειρεσίου(;) τῆς κύλικος Ἀθηνῶν 139 10=JHS, 1910, 19 εἰκ. 7. Ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει ἐπίθετον ἰῶδες εἰς τὰς διαφόρους λεπτομερείας καὶ ἐγγάρακτοι γραμμαί.

Ἡ ἐπὶ τῆς στιλπνῆς ἐσωτερικῆς ἐπιφανείας τοῦ πηλοῦ τῆς κύλικος παράστασις χωρίζεται διὰ παχείας χορδῆς, παριστώσης τὸ ἔδαφος, γνωστοῦ στοιχείου τῆς λακωνικῆς ἀγγειογραφίας, εἰς δύο θέματα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἄνω εἶναι κύριον τὸ δὲ κάτω παραπληρωματικόν.

Εἰς τὸ ἄνω δεξιὸν σφζόμενον τμήμα τοῦ ἀγγείου παρίσταται πῖθος, τοῦ ὁποίου τὸ στόμιον, ἡ κοιλία καὶ ἡ βάσις κοσμοῦνται δι' ἐγχαράκτων κοσμημάτων (ὁμοκέντρων κύκλων καὶ δικτυωτοῦ), καὶ παχειῶν ἐπιθέτου ἰώδους χρώματος ταινιῶν. Τοῦ στομίου τοῦ πύθου ὑπερεξέχει ἡ πωγωνοφόρος κεφαλὴ καὶ ἡ ἑτέρα τῶν χειρῶν ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος μορφῆς τινος εὐρισκομένης ἐν αὐτῷ. Ἡ σιμὴ ῥις τῆς μορφῆς ταύτης καὶ αἱ διαφοροὶ ἄλλαι δι' ἀδρῶν δηλούμεναι λεπτομέρειαι τοῦ προσώπου προσπαθοῦν ἴσως νὰ ἀποδώσουν τὸν τρόπον τῆς μορφῆς ταύτης, ἔστω καὶ διὰ κωμικοῦ τινος τρόπου. Ἐπὶ τοῦ πώγωνος παχὺ ἰῶδες ἐπίθετον χρῶμα. Διὰ τὰς ἐπιπολαίας ὀλίγον ἐγχαράκτους γραμμὰς τῆς μορφῆς καὶ τῆς διακοσμήσεως τοῦ πύθου βλ. τὸν δῖνον τῶν Παρισίων CV Louvre III πίν. 7-8, χρονολογούμενον ὑπὸ τοῦ Lane ἔ. ἀ. 146 εἰς τὸ τέλος Λακωνικῆς III=περὶ τὰ μέσα τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος (550) καὶ τὴν κύλικα Ἀθηνῶν 139 10, στερουμένην ὡσαύτως ἀλείμματος καὶ χρονολογούμενην εἰς τὸ τρίτον τέταρτον τοῦ αἰῶνος. Εἰς τὰ δύο ταῦτα χρονολογικὰ ὄρια τοποθετεῖται καὶ ἡ ἡλικία τῆς ἡμετέρας κύλικος.

Ἡ ἐν τῷ πύθῳ μορφῇ χειρονομεῖ πρὸς τὸν ἔναντι αὐτῆς ἐν ἀνισοκεφαλία παριστάμενον ἄνδρα, τοῦ ὁποίου μόλις ὁ ἀριστερὸς κεκαμμένος πούς, μέρος τοῦ θώρακος καὶ ἡ ἀριστερὰ χεὶρ κεκαμμένη ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνος σφζονται. Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ μεταξὺ τῆς γωνίας τῆς κεκαμμένης ἀριστερᾶς χειρὸς καὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων τῆς, τὰ ὁποῖα μόλις διακρίνονται εἰς τὸ ὑψηλότατον σφζόμενον σημεῖον τοῦ ἀγγείου, κεῖται ἀνεστραμμένη ἡ κεφαλὴ κάπρου.

Τὰ σφζόμενα τμήματα ἀμφοτέρων τῶν παραστάσεων ἀνδρὸς καὶ κάπρου ποικίλλονται δι' ἐγχαράκτων γραμμῶν καὶ ἐπιθέτων ἰωδῶν χρωμάτων. Ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ ἥρωος, εἰς τὸ μεταξὺ τοῦ πύθου καὶ αὐτοῦ κενόν, καθὼς καὶ εἰς τὸ ὑπὸ τὸ ἔδαφος τμήμα τῆς ἀγγειογραφίας ἔχομεν διάφορα πληρωτικὰ τοῦ κενοῦ χώρου κοσμήματα: ἀνθέμιον ὁμοιάζον πρὸς τὰ τῶν Κορινθιακῶν ἀγγείων, σάυραν, γνωστὴν ἐκ τῆς περιφήμου κύλικος τοῦ Ἀρκεσίλα (Morin - Jean, Dessin des animaux σ. 120 εἰκ. 134, αἱ λεπτομέρειαι καὶ τὸ περιγράμμα ὅμοιαι σχεδὸν πρὸς ἡμετέραν) καὶ δύο πτηνά, ὧν τὸ ἕτερον ἐλλείπει, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ τοῦ ἐλλείποντος ἐν μέρει ἀνθεμίου. Ἡ ὄλη παράστασις

περικλείεται υπό τριῶν ταινιῶν ἐσωτερικῶς τῆς ἀρχῆς τῆς μὴ σφζομένης στεφάνης τοῦ ἀγγείου. Παρὰ τὴν κακὴν διατήρησιν τοῦ ἀγγείου καὶ τὰ ἐλάχιστα σφζόμενα τεμάχια του εἶναι σαφῆς ἢ εἰκονιζομένη μυθολογικὴ σκηνή. Πρόκειται περὶ τῆς παραστάσεως τοῦ Ἑρμανθίου Κάπρου, φερομένου ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ἡρακλέους, καὶ τῆς ἐν τῷ πίθῳ καταφυγῆς τοῦ Εὐρυσθέως. Ὁ Ἡρακλῆς κατ' ἐξοχὴν Λακωνικὸς ἥρωσ-προπάτωρ παρίσταται συνήθως ἐπὶ λακωνικῶν ἀγγείων (Lane ἔ. ἀ. σ. 163, 165), ἐκ τῶν γνωστῶν ὅμως παραστάσεων τοῦ ἥρωος οὐδεμία πλησιάζει πρὸς τὴν ἡμετέραν. Μόνον ἡ ἐπίθεσις ἢ σύλληψις τοῦ κάπρου εὐρίσκεται ἐπὶ τῶν γνωστῶν λακωνικῶν ἀγγείων (Sieveking-Hackl 33 πίν. 13. JdI (XVI) 1901 σ. 191, εἰκ. 1 (Pernice). Ἀντιθέτως εἰς μελανομόρφους ἀπτικὸς ἀμφορεῖς ἢ παράστασις εἶναι συνηθεστάτη (Inghirami, Pitture di vasi Fittili II, πίν. CCXXIX-. CCXXXI-. Gerhard AV II XCVIII-. CXXXV-. Stephen B. Luce AJA 1924 σ. 296, σ. 314-321 εἰκ. 3-4. (Studies of the exploits of Heracles on vases, Heracles and the Erymanthian boar).

Ἐκ τοῦ μακροῦ καταλόγου τῶν παρατιθεμένων μελανομόρφων ἀμφορέων παρὰ Luce ἔ. ἀ. καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας ἐξετάσεως πλείστων τευχῶν τοῦ CV¹ ἀπεδείχθη συγκριτέα διὰ τὴν ἀπλότητά της καὶ ἐπομένως δυναμένη νὰ συσχετισθῇ πρὸς τὴν παράστασιν τῆς ἡμετέρας κύλικος ἢ τοῦ ἀμφορέως τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου ἀριθ. 213 CV Brit. Mus. III He πίν. 50, 2β. Εἶναι τὸ ἀγγεῖον καὶ ἐκ τῶν παλαιότερων ἴσως ἀπτικῶν ἀμφορέων μετὰ τοῦ μυθολογικοῦ τούτου θέματος. Περὶ τῆς παραστάσεως ἐπὶ ἐρυθρομόρφων ἀγγείων βλ. Klein Eurhronios² σ. 87.

Ἐκ τῆς σειρᾶς τῶν γνωστῶν γλυπτῶν παραστάσεων τοῦ μυθολογικοῦ τούτου θέματος (Ἀνάγλυφον Ἑθν. Ἀρχ. Μουσείου ἀριθ. 43, Svoronos Das atheuer nat. Museum σ. 88, πίν. XXII τοῦ 520 π. X. Μετόπη ναοῦ Ὀλυμπίου Διὸς 470-460 π. X. Πανσανίας V, 109. Hauser Arch. Jb. X (1896), 180. E. Buschor R. Hamann, Die Skulpturen des Zeust. zu Olympia σ. 15, πίν. XCIII β. Ἀνάγλυφον Κνωσοῦ, S. Benton Heracles and Eurysteus at Knossos JHS 1937 σ. 38-43 πίν. III 455 π. X. Μετόπη Ἡφαιστείου (Θησείου) Ἀθηνῶν Bruno Sauer Das sogenannte Theseion πίν. VI. Koch Arch. Anz. 1928 σ. 721. 448 π. X.) ἡ σύνθεσις τοῦ ἐκ Κνωσοῦ ἀναγλύφου ὁμοιάζει περισσότερον πρὸς τὴν τῆς κύλικος ἡμῶν². Τελευταίως κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἡρας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σιλαρίδος ἐν Λευκανία (παρὰ τὸ Paestum) ἤλθον εἰς φῶς πολλαὶ μετόπαι θησαυροῦ ἀρχαϊκῶν χρόνων. Μεταξὺ τῶν διαφόρων παραστάσεων τῶν ἀθλων τοῦ Ἡρακλέους ἔχομεν καὶ τὴν τοῦ Ἑρμανθίου κάπρου, ὅπου μάλιστα ὁ καταφυγὼν

¹ CV Brit. Mus. III He πίν. 28. 2a 2e (ἀριθ. B 162) πίν. 50, 2β (B 213) CV Louvre III He πίν. 30, 8, 31. 6; 39, 2, 4. 43, 2. κατὰ τὴν ἀγγειογραφίαν πίν. 24.4, ὁ κάπρος ὀδηγεῖται περιπατῶν πρὸ τοῦ πίθου. CV. Bruxelles III He πίν. 8, 16. CV Villa Giulia III He πίν. 3, 1. CV Copenhagen III h πίν. 107, 2β. Εἰς τὰς περισσότερας τῶν ἀνωτέρω ἀγγειογραφιῶν ἐκατέρωθεν τοῦ Ἡρακλέους καὶ τοῦ πίθου πάντοτε παρίστανται ὁ Ἰόλαος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἢ ἄλλα πρόσωπα πρβ. Pfuhl εἰκ. 401.

² Καὶ εἰς ἔργα τῆς μικροτεχνίας ἀπαντᾷ ἢ παράστασις. Εἰς χάλκινον ἀνάγλυφον Δελφῶν ἀριθ. 1871 Εὐρυσθέως ἐν ὄξυπυθμῆν πίθῳ, Fouilles de Delphes V.

(Perdrizet) σ. 125 εἰκ. 468. Walters, Bronzes in the Brit. Mus. σ. 93 πίν. XIV ἀριθ. 619. Εἰς πηλινὴν μήτραν Ἀκράγαντος P. Marconi NdS 1930 σ. 73, 101, εἰκ. 40 πίν. IV. Agrigento σ. 192. Ἡ παράστασις εἰς τοὺς τελευταίους τῆς ἀρχαιότητος χρόνους ὁσαύτως δημοφιλῆς βλ. τοιογραφίαν «βασιλικῆς» τοῦ Ἡρακλείου (σήμερον ἐν Νεαπόλει) Hermann-Bruckmann Denkm. der. Malerei des Altertums πίν. 86, 1. Reinach Rép. des Peintures grecques et romaines σ. 192 ἀριθ. 5. Σαρκοφάγους Ρωμ. Χρ. καὶ ἄλλα ἀνάγλυφα ὡς λ.χ. ἐκ τοῦ θεάτρου Κορίνθου. Class. Studies 1937 44 ἔξ. εἰκ. 3. σ. 55-56 (Capps).

εἰς τὸν πίθον Εὐρουσθεὺς προσπαθεῖ νὰ κλείσῃ τὸ πῶμα αὐτοῦ. Not. d. Scavi 1937 σ. 207 ἔξ. Heraion alla foce del Sele.

Ὁ ἄθλος οὗτος τοῦ Ἡρακλέους κατὰ τοὺς ἀρχαίους εἶναι ὁ τρίτος κατὰ σειρὰν τοῦ ἥρωος (Διόδ. Σικελ. Δ. 12. Ὑγῖνος Μυθολογ. 30. Ἀπολλόδωρος 2,83-87 Κόϊντος Σμυρναῖος VI, 220 Σοφοκλ. Τραχ. 1089. Πρβ. Gruppe I 201 σημ. 10, 465 σημ. 4. Roscher Lexicon ἐν λ. Heracles col. 2199 (Furtwängler) κατὰ Wilamowitz δὲ Her. I², 57, πρέπει νὰ εἶναι ἐκ τῶν παλαιότερων.

Ὡς πηλὸς καὶ διάκοσμος πρβ. E. Homann-Wedeking Archaische Vasenornamentik Diss. München σ. 56 τὰ ἐκ Καβάλας ὄστρακα παραμένουν εἰς τὸν κύκλον τῶν λακωνικῶν προϊόντων. Τὸ λευκὸν ἄλειμμα καὶ τὸ παχὺ βαθὺ μέλαν τοῦ ὄστράκου 85 εἰκ. 9-10, 6, ὁ τυπικὸς διάκοσμος τῶν καρπῶν τῆς ροιᾶς, ἡ στεφάνη τῶν κλώνων τῆς μύρτου, τὰ παρὰ τὰς ρίζας τῶν λαβῶν ἐγγάρακτα ἀνθέμια, αἱ παραπληρωματικαὶ μορφαὶ τῶν πτηνῶν, τῆς σαύρας, καὶ κυρίως τὸ θέμα τοῦ Ἑρμανθίου κάπρου μὲ τὴν καθαρῶς τοῦ Λακωνικοῦ ἥρωος μυθολογικὴν παράστασιν τῆς κύλικος 91 εἶναι χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ κύκλου ἐκείνου. Ὑπάρχουν βεβαίως καὶ τινὰ ἄλλα· ἡ ἔλλειψις ἀπὸ μέρους τῆς στεφάνης τοῦ λευκοῦ ἀλείμματος καὶ ἡ κάλυψις αὐτῆς διὰ ταινίας μελανῆς καταλαμβάνουσῃς μέγα μέρος τοῦ πλάτους τῆς, ἡ παντελής τοῦ ἀλείμματος ἀπουσία ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς ἀπὸ τὴν κύλικα 91 καὶ ἡ ἐπικράτησις τοῦ βάθους μὲ τὸν ἐρυθροκίτρινον χρωματισμὸν τοῦ πηλοῦ (ledergelb) καὶ τέλος ἡ ἐν πολλοῖς διάφορος χροιά τοῦ μέλανος, τὴν ὁποῖαν ἀνωτέρω ὠνομάσαμεν χρωματῆς ὄριμου ἐλαίας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ βαθὺ παχὺ μέλαν τῶν Λακωνικῶν ἀγγείων, ἐκ τῆς ἀραιώσεως τοῦ ὁποῖου δυνατὸν νὰ προῆλθε καὶ τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ τῆς παραστάσεως τοῦ Ἑρμανθίου μύθου καστανέρυθρον χρωματῆς τὰ ὁποῖα θὰ ἐφαίνοντο ἴσως ξένα. Διὰ τινὰ ἀκριβῶς τῶν ὡς ἄνω γνωρισμάτων ἀπεδόθησαν τὰ ἐξ Αἰγίνης ὄστρακα εἰς τὸν ἰωνικὸν κύκλον καὶ εἰς ἐπιδράσεις Λακωνικὰς (Kunze AM 1934 σ. 98 παρ. πίν. VII, 5. Lane ἔ. ἀ. σ. 189). Μαύρη ὅμως ταινία περιθεῖ καὶ τὴν στεφάνην τῆς κύλικος τῶν Ἀθηνῶν 12680, Μονάχου 386 (Sieveking-Hackl πίν. 13, 386), ἔργων λακωνικῶν τοῦ τρίτου τετάρτου τοῦ 6^{ου} π. X. αἰῶνος (Lane ἔ. ἀ. σ. 153), ὀλιγώτερον δὲ πλατεῖα εἶναι ἡ ταινία τῆς κύλικος τῶν Παρισίων CV Bibl. Nat. πίν. 23, 1-3.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τόνον τοῦ μέλανος χρώματος εἶναι ὁ ἴδιος εἰς ἀμφοτέρας τὰς κύλικας τῶν Ἀθηνῶν ἐκ τῶν ὁποίων πάλιν ἡ ὑπ' ἀριθ. 13910 δὲν ἔχει τὸ λευκὸν ἄλειμμα οὔτε ἐξωτερικῶς οὔτε ἐσωτερικῶς (Droop JHS 1910, 19 εἰκ. 7. Lane ἔ. ἀ. 153 γ' τέταρτον 6^{ου} αἰῶνος π. X.). Αἱ μικραὶ αὗται διαφοραὶ ἴσως καὶ εἰς ἄλλους λόγους νὰ ὀφείλωνται καὶ κυρίως εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι τὰ διὰ τὸ ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον προοριζόμενα εἶδη δὲν θὰ ἦτο ἴσως ἀνάγκη νὰ ἔχουν πάντα τὴν ἰδίαν καλλιτεχνικὴν ἀξίαν καὶ ἐμφάνισιν. Εἰς τὰ μέχρι σήμερον γνωστὰ ἐκ τοῦ βορειοανατολικοῦ Αἰγαίου λακωνικὰ εὐρήματα καὶ κυρίως ἐκ Σάμου, Μυτιλήνης (Lane ἔ. ἀ. 178. Kunze Ath. Mitt. 1934 σ. 94 ὑποσημ. 1. W. Lamb Autissa BSA XXXII, 59 καὶ Θάσου (ἀδημοσίευτα), προστίθενται τῆς Καβάλας χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ δευτέρου μέχρι τοῦ τρίτου τετάρτου τοῦ ἔκτου π. X. αἰῶνος.

Η' ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΑ. Τὰ καθ' ὄλον τὸν 7^{ον} καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος ἐξαγόμενα κεραμικὰ προϊόντα τῆς ἀφνειοῦ πόλεως, τὰ ἐπέχοντα μέχρι τῆς ὑποσκελίσεως τῶν ὑπὸ τῶν προϊόντων τῆς ἀττικῆς κεραμικῆς θέσιν νομίσματος¹, ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὸ εὖρημα διὰ διακοσίων τοῦλάχιστον ὀστράκων διεκδικούντων λεπτομερῆ περιγραφὴν καὶ φωτογραφίαν, δι' ἀπειραρίθμων δὲ ἄλλων μικροσκοπικῶν ἢ ἀπολεπισθέντων, εἰς λαβὰς, βάσεις καὶ ἄλλα ἀκόσμητα μέρη τοῦ ἀγγείου ἀνηκόντων.

Α' Κοτύλαι.

92 εἰκ. 13, 1-3, 5. Τὸ μεγαλύτερον εἰς τὸ εἶδος τοῦτο ἀγγεῖον, τοῦ ὁποίου σφύζονται ἐν ὄλῳ ἑννέα ὄστρακα (μία λαβή, τέσσαρα συναπτόμενα τοῦ παρὰ τὴν βᾶσιν ἀκτινωτοῦ κοσμήματος καὶ ἐν μὴ ἐπισυναπτόμενον, τρία μεγαλύτερα ἐπισυναπτόμενα καὶ δίδοντα μίαν πλευρὰν τοῦ ἀγγείου μετὰ τῆς ἐτέρας τῶν λαβῶν, φθάνουσαν τὸ ὄλικόν περίπου ὕψος του). Ὑψος σφύζομενον 0,18 μ., διάμετρος στομίου \pm 0,23 μ. πηλὸς κίτρινος, φουσαλλιδωτὸς κορινθιακός². Τοιχώματα σφαιρικοῦ συγκλίνοντος πρὸς τὴν ἐλλείπουσαν βᾶσιν περιγράμματος. Ἐσωτερικῶς τὰ λεπτότατα τοιχώματα τοῦ ἀγγείου καλύπτονται ὑπὸ μεταλλικῆς στιλπνότητος καστανομέλανος χρώματος, τοῦ ὁποίου καὶ ἡ κατεύθυνσις τοῦ χρωστήρος φαίνεται. Περὶ τὰ χεῖλη καὶ κάτωθεν περίπου τοῦ ἀντιστοίχου πρὸς τὰς λαβὰς σημείου ὑπάρχουν πλατεῖαι ταινίαι ἰώδεις.

Ἐξωτερικῶς ἄνωθεν τῆς ἐλλειπούσης βάσεως ἀκτινωτὸν κόσμημα, εἶτα πενταπλαῖ γραμμαί, ἄνωθεν τῶν ὁποίων καὶ μετὰ τῶν λαβῶν παράστασις ἐλάφου ἐν μέρει σφύζομένη, πληρωτικὰ κοσμήματα, ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι. Ἀκολουθοῦν δύο γραμμαὶ καὶ εἶτα αἱ κάθετοι ἐπὶ τῶν τοιχωμάτων δακτυλιωταὶ λαβαί, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπλαῖ ταινίαι. Περὶ τὰ χεῖλη ἐξωτερικῶς ταινία λεπτή. Ὅλος ὁ ἄνωτέρω διάκοσμος εἶναι γεγραμμένος διὰ τοῦ αὐτοῦ καφέ-μελανοῦ στιλπνοῦ ἐπιχρίσματος, τῶν διαφόρων του ἀποχρώσεων ὀφειλομένων εἰς διάφορον κατὰ τὸ ἄλειμμα διὰ τοῦ χρωστήρος πυκνότητα τοῦ βερνικίου καὶ εἰς τὴν ὄπτησιν. Περὶ τοῦ σχήματος τῆς κοτύλης Payne Necroc. σ. 294, μακροχρόνιον ἐφευρεθὲν ἐν Κορίνθῳ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς μεταλλοτεχνίας. Χρόνοι Κορινθιακῶν μέσων.

93 εἰκ. 13, 7. Ὀστρακὸν τριγωνικοῦ σχήματος ὕψ. σφζ. 0,060 μ., ἐσωτερικῶς καστανὸν-μελίχρουν ἐπίχρισμα, ἰώδεις ζῶναι. Ἐξωτερικῶς νῶτα ζῶου (λέοντος) βαδίζοντος πρὸς τὰ δεξιὰ, κοσμήματα πληρωτικὰ. Χρῶμα παραστάσεως μέλαν καὶ ἐρυθρὸν (Fouilles de Delphes V, 562-563). Χρόνοι Κορινθιακῶν μέσων.

94 εἰκ. 13, 6. Ὀστρακὸν ὡσαύτως τριγωνικοῦ σχήματος ὕψ. σφζ. 0,090 μ., ἐσωτερικῶς καστανὸν-μελίχρουν ἐπίχρισμα καὶ τρεῖς ἰώδεις ζῶναι. Ἐξωτερικῶς πρόσθιον μέρος παραστάσεως αἰγάγρου, βαδίζοντος πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ ὁ ἄκρος πούς ἐτέρου ζῶου. Παράστασις διὰ μελανοῦ χρώματος ἐγγαράκτων λεπτομερειῶν καὶ ἰώδους ἐπιθέτου εἰς τὸν λαιμὸν τοῦ ζῶου. Κάτωθεν ζῶναι καφέ ἰώδους χρώματος καὶ ἀρχὴ ἀκτινωτοῦ κοσμήματος. Τὸ ὄστρακὸν ἀνήκει εἰς τὴν κοιλίαν κοτύλης (Fouilles de Delphes V, εἰκ. 562-63). Χρόνοι Μέσων Κορινθιακῶν.

1 E. Pottier Catalogue des vases antiques II σ. 419-20. Περὶ Κορινθιακῶν εὐρημάτων ἐκ Μακεδονίας καὶ Θάσου Payne Necroc. σ. 186. BCH 1921, 141.

2 Ὁ πηλὸς τῶν Κορινθιακῶν ἀγγείων, ὅπου δὲν ἀναφέρεται κατωτέρω, ἐξυπακούεται ὅτι εἶναι ὁ Κορινθιακός.

95 εἰκ. 13, 8 καὶ 14, 5. Μέρος στεφάνης κοτύλης ἐκ δύο ὄστράκων συγκολληθὲν διαστ. 0, 10×0, 06 μ., διάμ. ἀγγείου ± 0, 16 μ. Ἐσωτερικῶς περὶ τὰ χεῖλη ταινία ἄβαφος καὶ εἶτα ὀλόκληρον τὸ ὄστρακον καλύπτεται διὰ τοῦ μελίχρου-καστανοῦ βερνικίου.

Ἐξωτερικῶς περὶ τὰ χεῖλη ταινία ἀραιοῦ μελανοῦ πρὸς καφὲ χρώματος. Κύκνος

Εἰκ. 13. Κορινθιακὰ ὄστρακα πλὴν τοῦ ὑπ' ἀριθ. 16 = Φικελούρας.

μεταξὺ δύο σειρήνων, τῶν ὁποίων σφίζεται ἡ προτομή τῆς ἀριστερᾶς καὶ μόλις τὸ πρόσωπον τῆς δεξιᾶς. Χρώματα μελανά, ἰώδη ἐπίθετα καὶ στιγμαὶ ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ καὶ τοῦ στήθους τοῦ κύκνου. Ἐγγάρακτα πληρωτικὰ κοσμήματα. (Περὶ σειρήνων βλ. Weicker Seelenvogel. Roscher Lex. ἐν λ. Sirenen. Kunze Ath. Mitt. 1932 (57) σ. 120 κέξ. μελέτη τῆς μορφῆς αὐτῶν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους εἰς γλυπτικὴν καὶ ζωγραφικὴν. Payne

σ. 90 και ύποσημ. 3). Χρ. Μέσων Κορινθιακῶν (Fouilles de Delphes V εἰκ. 585. Ἄρχ. Δελτίον 1922-25, 37 εἰκ. 3).

96 εἰκ. 13, 9. Μέρος στεφάνης κοτύλης. Διαστάσεις $0,08 \times 0,07$ μ., διάμ. ἀγγείου $0,15$ μ., τοιχώματα σφαιρικοῦ συγκλίνοντος πρὸ τὴν βᾶσιν περιγράμματος. Ἐσωτερικῶς περὶ τὰ χεῖλη ἀκάλυπτος ταινία. Ἐπακολουθεῖ ἐνιαῖον ἐρυθρὸν μὲ «νερὰ» μελίχρουν ἐπίχρσιμα. Ἐξωτερικῶς περὶ τὴν στεφάνην ταινία ἐξ ἐρυθρῶν-καστανῶν κυματοειδῶν καθέτων γραμμῶν, ἐπακολουθοῦν ἰώδεις ἐγκάρσιοι καὶ εἶτα ὀλόκληρον τὸ βᾶθος τοῦ ἀγγείου εἶναι ἀλειμμένον δι' ἐλαφροῦ ἐρυθροῦ χρώματος, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου διὰ βαθυτέρου ὠσαύτως ἐρυθροῦ ἔχομεν παράστασιν κύκνου καὶ νῶτα λέοντος. Ἰώδεις στιγμαὶ καὶ ἐπίθετα χρώματα ἐπὶ τοῦ λαιμοῦ, τῶν περῶν τοῦ πτηνοῦ καὶ τῶν νώτων τοῦ λέοντος, ἐγγάρακτα πληρωτικὰ κοσμήματα. Ἐπακολουθοῦν ἐρυθραὶ ταινίαι. (Payne ἔ. ἄ. σ. 156-157 εἰκ. 68 β. Τέλος Κορινθιακῶν μέσων, σ. 334 εἰκ. 180=1516 Κορινθιακὰ ὕστερα II μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος πρβ. Ἄρχ. Δελτ. 1922-25, 37 εἰκ. 3. ἐκ Βραστίνων Καλυβίων Σιγγιτικοῦ Κόλπου (Πελεκίδης).

97 εἰκ. 13, 11-13. Τέσσαρα ὄστρακα πιθανῶς συνανήκοντα ἀλλὰ μὴ συναπτόμενα, φέροντα ἐναλλάξ ἀνοικτὰ καὶ κλειστὰ φύλλα ἢ ἄνθη λωτοῦ περὶ τὴν στεφάνην τοῦ ἀγγείου. Τὸ τέταρτον ὡς μικροσκοπικὸν δὲν εἰκονίζεται. Διαστάσεις τοῦ μεγαλύτερου $0,07 \times 0,08$ μ. διάμ. ἀγγείου $0,20$ μ. Ἐσωτερικῶς περὶ τὰ χεῖλη ταινία ἰώδης, καθὼς καὶ περὶ τὸ μέσον λεπτότεραι δύο, μελίχρουν βερνίκι ἀπολεπισθέν. Ἐξωτερικῶς ζώνη ἐκ συμπλεκόμενων διὰ τῶν μίσχων των φύλλων καὶ ἀνθῶν λωτοῦ, ἐναλλάξ ἰωδῶν καὶ μελανῶν. Κάτωθεν τῆς ζώνης πληρωτικὰ κοσμήματα, ρόδαξ καὶ ἄλλα. (Payne σ. 156-157 εἰκ. 68α=πίν. 28,12 τέλος Κορινθιακῶν μέσων).

98 εἰκ. 13, 15. Στεφάνης κοτύλης δύο ὄστρακα συναπτόμενα διαστ. $0,13 \times 0,05$ μ., διάμ. ἀγγείου $\pm 0,24$ μ. Ἐσωτερικῶς ἰώδεις διπλαῖ ταινίαι καὶ κόκκινον ἐπίχρσιμα ἀπολεπιζόμενον. Ἐξωτερικῶς περὶ τὰ χεῖλη διπλαῖ μελαναὶ ταινίαι, συμπλεκόμενα διὰ τῶν μίσχων των φύλλα καὶ ἄνθη λωτοῦ, ἐναλλάξ ἰώδη καὶ μελανὰ. Ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι. Κάτωθεν τῆς στεφάνης ἰώδεις ταινίαι μετ' ἐρυθρῶν στιγμῶν. (Payne σ. 155 εἰκ. 64 Β=ἀριθ. 1320. Fouilles de Delphes V, 142 εἰκ. 585 τέλος α' καὶ ἀρχὴ β' τετάρτου τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος).

99. Μέγα μέρος κοτύλης ἐκ δύο συγκεκολλημένων ὄστράκων ἄνευ κοσμήματος, μὴ εἰκονιζομένων. Ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς τὸ ἀγγεῖον ἐκαλύπτετο ὑπ' ἐρυθροῦ ἐπιχρίσματος καὶ μόνον περὶ τὴν στεφάνην καὶ ὀλίγον κάτωθεν αὐτῆς ἰώδεις ταινίαι. Ἰχνη λαβῆς. Ὁ πηλὸς ἐρυθρὸς ἀμαυρὸς, διάμ. ἀγγείου $\pm 0,13$ μ., διαστ. ὄστράκων $0,10 \times 0,07$ μ. Ἴσως μίμησις κορινθιακῶν.

100 εἰκ. 13, 21. Πλευρὰ μικρᾶς πρὸς τὴν βᾶσιν κοτύλης ὕψ. σφζ. $0,065$ μ. Ἐσωτερικῶς μελίχρουν γάνωμα. Ἐξωτερικῶς ἰώδεις καὶ μελαναὶ ταινίαι, περικλείουσαι παράστασιν ζῶου ὑποτυπώδη. Πληρωτικαὶ στιγμαὶ (Payne σ. 309 εἰκ. 150=ἀριθ. 966. Sieveking-Hackl πίν. 12,222). Χρ. Κορινθιακῶν Μέσων.

101 εἰκ. 13, 20. Πλευρὰ κοτύλης διάστ. $0,060 \times 0,025$ μ., ἐσωτερικῶς κόκκινον-μαῦρον βερνίκι, ἐξωτερικῶς προτομὴ πάνθηρος μετ' ἰωδῶν ποικιλμάτων. (Payne σ. 70 ὑποσημ. 3-6 περὶ τῶν διαφορῶν ζῶων τῶν κορινθιακῶν ἀγγείων). Χρ. Κορινθιακῶν Ὑστέρων.

102 **εἰκ. 13, 24**. Κάτω τμήμα κοτύλης ὕψος σφζ. 0,040 μ., ἐσωτερικῶς μελίχρουν-ἐρυθρὸν γάνωμα, ἐξωτερικῶς ἄνωθεν ἀκτινωτοῦ κοσμήματος μέρος παραστάσεως ζῶου.

103 **εἰκ. 13, 26**. Μέρος κοτύλης μετὰ κυματοειδῶν καθέτων (βοστρυχοειδῶν) γραμμῶν περὶ τὴν στεφάνην καὶ ὑπολείμματος ἐγγαράκτου μορφῆς ζῶου. Διάστ. 0,40 × 0,20 μ. πρβ. 96.

104 **εἰκ. 13, 23** καὶ 105 **εἰκ. 13, 19**. Δύο ὄστρακα ἀνήκοντα πιθανῶς εἰς τὸ ἴδιον ἀγγεῖον, ἀλλὰ μὴ συναπτόμενα. Ἐσωτερικῶς μελίχρουν γάνωμα. Ἐξωτερικῶς ταινία μελαναὶ καὶ ἰώδεις. Παρὰ τὴν βάσιν ἀντὶ ἀκτινωτοῦ ἐνιαῖον μέλαν. Παράστασις κύκνου. Κοσμήματα ἐγγάρακτα.

106. Τρία συναπτόμενα ὄστρακα ἀλλὰ μὴ συναπτόμενα ὕψ. σφζ. τοῦ μεγαλυτέρου 0,080 μ., ἐσωτερικῶς τὸ μελίχρουν γάνωμα καὶ ταινία ἰώδεις. Ἐξωτερικῶς μελανά τοιχώματα, ἰώδεις ταινία, καὶ λεπτότατοι ἀκτίνες περὶ τὴν μὴ σφζομένην βάσιν. (Payne σ. 309 **εἰκ. 151** ἀριθ. 973, 977), ὅμοιον καθ' ὅλα, ἀλλ' ἀνήκον εἰς ἄλλο ἀγγεῖον εἶναι τὸ ὑπ' ἀριθ. 107.

108. Ὄστρακον πλευρᾶς κοτύλης διάστ. 0,045 × 0,045 μ. Βερνίκι μέλαν στιλπνὸν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς, ὀπίσθιον μέρος λέοντος. Ἐγγάρακτοι ἰώδεις γραμμαί. 109. Κοτύλης μικρᾶς τμήμα στεφάνης μετὰ λαβῆς διάστ. 0,040 × 0,048 μ. διάμετρος ἀγγείου ± 0,115 μ. ἐσωτερικῶς μέλαν γάνωμα ἐξωτερικῶς λαβὴ καὶ κάτωθεν αὐτῆς ἔλλειψοειδὲς κόσμημα. 110. Ὅμοίως ἐξαιλιφθέντων τῶν χρωμάτων διάμετρος ± 0,094 μ. 111 **εἰκ. 21**. Ὅμοίως ἀκόσμητον διάμ. ± 0,07 μ. Διὰ τῶν ὄστράκων 110 καὶ ἐξῆς εἰσερχόμεθα εἰς τὴν σειρὰν τῶν μικροσκοπικῶν ἀναθηματικῶν ἀγγείων. Τὸ 114 διατηρεῖ τὸ ὄλικόν ὕψος του 0,040 μ., περὶ τὴν στεφάνην καὶ μεταξὺ τῶν λαβῶν τεθλασμέναι γραμμαί, εἶτα ζῶναι ἰώδεις καὶ μελαναί. Ὅμοίου διακόσμου ἀλλ' ἐρυθροῦ χρώματος εἶναι τὸ 112. Τὸ 113 μεταξὺ μελανῶν ταινιῶν φέρει ὁμοιόχρωμα μεμονωμένα φύλλα ἐπὶ ἐρυθροῦ βάθους. Ὁ πηλὸς του ἐρυθρός, ὕψ. 0,040 μ., μίμησις κορινθιακοῦ (;) (Payne σ. 334= ἀριθ. 1517 ὕστερα Κορινθιακά II **εἰκ. 81**. β. Délos X, 80 πίν. XXXV. XXXVI. 494-503. Albania II, 1927, 57 **εἰκ. 12** ἐκ Μικροῦ Καραμπουρνοῦ Θεσσαλονίκης E. Colin σ. 30).

115-118. Εἰς βάσεις ἀκτινωτᾶς κοτυλῶν ἀνήκον τὰ μικρὰ ταῦτα ὄστρακα. Τὰ ἐπίθετα στικτὰ λευκὰ ἐπὶ τοῦ μέλανος (116) καὶ μελαναὶ ἐπὶ λευκοῦ (115) χρώματος ἴσως χρονολογοῦν τὰ ἀγγεῖα ταῦτα ὡς μεσοκορινθιακά. (Payne **εἰκ. 69**, c= πίν. 31,7-8).

119. Κοτυλίσκης ὄστρακον ἐσωτερικῶς βερνίκι στακτόχρουν (γκρι) ἀπολεπισμένον, ἐξωτερικῶς σειρὰ ζῶων ὑποτυπωδῶς παρισταμένων διάστ. 0,040 × 0,040 μ. X. Κορινθιακῶν πρώτων μὲ ἀναμνήσεις τῶν ζωνῶν.

120-121. Δύο βάσεις κοτυλῶν μὲ τὸ ἀκτινωτὸν κόσμημα, θραυσμέναι κατὰ διάμετρον σχεδόν, διάμετρος α' 0,09 μ. διάμετρος β' 0,07 μ.

Β' Πώματα πυξίδων.

122 **εἰκ. 13, 14** καὶ 14, 4. Πώματος μέρος ἐκ δύο ὄστράκων συγκολληθέντων διάστ. 0,070 × 0,035 μ., πηλὸς ἐρυθρόφαιος. Ἐσωτερικῶς ἐπίχρυσμα καφέχρουν στιλπνότατον. Τὸ αὐτὸ καὶ ἐξωτερικῶς, ὀφειλόμενον ἴσως εἰς πυράκτωσιν τοῦ ὄστράκου. Ἄνω καμπύλαι λεπταὶ γραμμαί, ὀρίζουσαι τὸ περὶ τὴν λαβὴν (κορυφὴν) τοῦ πώματος ἀκτινωτὸν κόσμημα.

Κάτω ανάγλυφος ἕξαρις τῆς καμπύλης ἐπιφανείας τοῦ πώματος καὶ ἐκβολή, ἐκείθεν τῆς σχηματιζομένης αὐλακος, τοῦ γνωστοῦ γλωσσωτοῦ κοσμήματος, ἐναλλάξ μέλανος καὶ ἰώδους. Ἐπὶ τῆς καμπύλης ἐπιφανείας τοῦ πώματος παράστασις κύκνου μεταξὺ σειρήνων. Ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι λευκὰ καὶ ἰώδη ἐπίθετα χρώματα. Λεπτὰ παραπληρωματικά κοσμήματα. Διάμ. εἰς τὸ σημεῖον τῆς αὐλακος $\pm 0,125$ μ. (Payne ἔ. ἀ. πίν. 28,5 = 868 διὰ καμπυλότητος κυρίως ἐγγαράκτων περῶν).

123 εἰκ. 13, 22. Μέγα μέρος πώματος πυξίδος. Διάμετρος σφζ. $\pm 0,112$ μ. Κάτωθεν ἐπίπεδος ἐπιφάνεια, ἄβαφος. Ἄνωθεν περὶ τὸ κέντρον κόμβος ανάγλυφος, διάτρητος. Πέριξ αὐτοῦ ἀκτῖνες ἐρυθραί, εἶτα ανάγλυφος διπλῆ ταινία. Ἐπακολουθεῖ τὸ γλωσσωτὸν κόσμημα ἐναλλάξ ἰώδες καὶ κιτρινόχρουν, πάλιν διπλῆ ανάγλυφος ταινία ἰώδης καὶ μετὰ γλωσσωτὸν κυμάτιον μὲ ἀραιότερον τὸ ἰώδες χρῶμα (Payne σ. 294 ἢ 308 εἰκ. 145 διὰ τὸ σχῆμα τοῦ ἀγγείου καὶ πώματος. Furtwängler Aigina πίν. 128, 23. Ἐθν. Ἄρχ. Μουσείου ἀριθ. 12946). Χρ. Κορινθιακῶν μέσων.

Γ' Δήκνυθοι.

124 εἰκ. 13, 18. Μέγα μέρος ἐκ δύο συγκολληθέντων ὄστράκων διάστ. $0,08 \times 0,09$ μ. ἄνευ ἐσωτερικοῦ γανώματος, μετ' αὐλακώσεων τροχηλάτου. Ἐξωτερικῶς περὶ τὴν βᾶσιν ἀκτῖνες, ζώνη τριπλῆ μελανὴ καὶ παράστασις ἐλάφου. Χρώματα μελανὰ, ἰώδη ἐπίθετα, ρόδακες ἐγγάρακτοι καὶ σταυρωτοί. Χρ. Τέλος Κορινθιακῶν πρώτων.

125 εἰκ. 13, 17. Ὀστράκον ἀπὸ κοιλίαν ληκύθου ἢ πρόχου διάστ. $0,06 \times 0,06$ μ., ἐσωτερικῶς αὐλακώσεις τροχηλάτου. Ἐξωτερικῶς ζώνη τριπλῆ καὶ παράστασις λέοντος. Ἰώδη ἐπίθετα χρώματα ῥόδακος, ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι (Payne σ. 30, 67, Albania IV ἐξ Ἀπολλωνίας Ἰλλυρίας). Χρ. Μέσων Κορινθιακῶν.

126. Ὀστράκον κοιλίας ληκύθου διαστ. $0,55 \times 0,85$ μ. ὑπερμεγέθεις ἀσπίδες καὶ πόδες ἑνὸς πολεμιστοῦ, μελανὸν περιβλήμα καὶ ἐπιπόλαιοι ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι (ἀστερίσκοι), ἰώδες ἐπίθετον χρῶμα.

127. Τρία ὄστρακα ἀνήκοντα εἰς τὴν πλευρὰν τῆς αὐτῆς ληκύθου, ἀλλὰ μὴ συναπτόμενα. Τοῦ μεγαλυτέρου αἱ διαστάσεις $0,08 \times 0,04$ μ. διάμ. κοιλίας $\pm 0,085$ μ. ἐσωτερικῶς αὐλακώσεις τροχηλάτου. Ἐξωτερικῶς φολιδωτὸν κόσμημα, πολεμισταὶ ἀσπιδοφόροι, ἐπιπόλαια χαράγματα, πληρωτικαὶ στιγμαί, χρώματα, μέλαν, ἰώδες ἀπολεπισθέντα. (Διὰ φολιδωτὸν κόσμημα πρβ. Payne πίν. 29,3 = Κορινθιακὰ μέσα = ἀρ. 788).

128. Μικρὸν ὄστράκον φολιδωτοῦ κοσμήματος τὸ καλύτερον ὄλων κεχαραγμένον. Διατηρεῖ ἐπιθέτους ἰώδεις καὶ λευκὰς στιγμάς. Διάστ. $0,04 \times 0,03$ μ. Ἐσωτερικῶς αὐλακώσεις τροχηλάτου.

129. Μέγα μέρος πλευρᾶς ληκύθου μετὰ φολιδωτοῦ κοσμήματος καὶ μὴ σφζομένης παραστάσεως ζῴου. Πηλὸς ἐρυθρὸς, σκληρὸς περιέχων μαρμαρυγίαν ἄνευ ἐσωτερικοῦ βερνικίου. Ἐξωτερικῶς ἐρυθρὸν - κασιανὸν ἐπίχρῖσμα, ἐπίθετοι λευκαὶ καὶ ἰώδεις στιγμαί. Διάστ. $0,09 \times 0,06$ μ., διάμετρος κοιλίας $\pm 0,15$ μ. Μίμησις κορινθιακῶν (;) (Payne πίν. 29,3. Μέσων Κορινθιακῶν Χρ.).

Δ' Κώθωνες.

130. Μέγα μέρος κοιλίας κώθωνος ἐκ τριῶν συγκολληθέντων ὄστράκων· διάμετρος $\pm 0,18$ μ. Μελαναὶ καὶ ἐρυθραὶ ταινίαι περιβάλλουν τὴν στεφάνην τῶν εἰσεχόντων

χειλέων καὶ κόσμημα ἐκ κυματοειδῶν γραμμῶν. (Payne 335, 1520-26. Κορινθ. ὑστέρων II. Sieveking καὶ Hackl πίν. 19, 548. Délos X πίν. XXXVI 521).

131. Χεῖλος ἐτέρου κώθωνος μετὰ ἀκτινωτοῦ περὶ τὰ εἰσέχοντα χεῖλη κοσμήματος διάστ. $0,09 \times 0,04$ μ. χρῶμα μέλαν - μελίχρουν (Délos ἔ. ἀ. 522).

Ε' Κυαθίσκοι.

132 **εἰκ. 13, 10.** Ὀστρακον μετὰ καθέτου δακτυλιωτῆς λαβῆς καὶ ἀποκλινόντων στενῶν χειλέων. Ἐσωτερικῶς ἰῶδες - καστανὸν ἐπίχρσιμα. Ἐξωτερικῶς καστανέρυθρον παραστάσεις πτηνῶν (ἀετῶν) ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι διάμ. $\pm 0,16$ μ.

133 **εἰκ. 13, 4.** Ὀστρακον ὁμοίου ἀγγείου ἄνευ λαβῆς. Ἐσωτερικῶς ἐρυθρὸν ἐπίχρσιμα. Ἐξωτερικῶς δύο ἀετοὶ δι' ἐρυθροῦ - καστανοῦ ἐπιχρσίματος, ἐγγαράκτων λεπτομερειῶν, ἐπιπόλαια κοσμήματα. Διάμ. $\pm 0,15$ μ. (ὅμοια ὄστρακα εἰς τὸ Μουσεῖον Αἰγίνης· Ἀθηνῶν 947, 946, 5380. Clara Rhodos IV, 316 εἰκ. 35).

134 **εἰκ. 13, 25.** Μικρὸν ὄστρακον ὁμοίου ἀγγείου μετὰ μορφῆς ζῴου ἢ πτηνοῦ.

135. Ὀστρακον κυάθου ἄνωθεν βάσεως. Ἐσωτερικῶς μελίχρουν ἐπίχρσιμα, ἰώδεις ταινίαι περιβάλλουσαι στενὸν ἄβαφον μέρος τοῦ ἀγγείου εἰς δύο σημεῖα τῆς λεκάνης. Ἐξωτερικῶς ἐγγάρακτα περὰ πτηνῶν. Ἐπίχρσιμα μελίχρουν - καστανόν. Διάστ. $0,60 \times 0,50$ μ. Καὶ ἕτερον μὴ εἰκονιζόμενον μικρὸν ὄστρακον.

136. Βάσις κυαθίσκου φέρουσα ἐσωτερικῶς μελίχρουν ἐπίχρσιμα καὶ ἐξωτερικῶς διὰ τοῦ αὐτοῦ χρώματος προτομὴν πτηνοῦ καὶ στικτὸν ρόδακα. Ἐφαίνεται ἢ παράστασις ἀνεστραμμένου - ἀνηρημένου ὄντος ἀγγείου.

ς' Ἀρυβάλλων φουιδῶν.

Ὀστρακα 7, ἐξ ὧν 2 στεφάναι ἀριθ. 137-143. (Payne 287 κ. ἐξ. διὰ τὸ 142 Payne 303, εἰκ. 139 = 805. Κορινθιακῶν μέσων Χρ. 600 - 575 π. X.).

Ζ' Πινάκια.

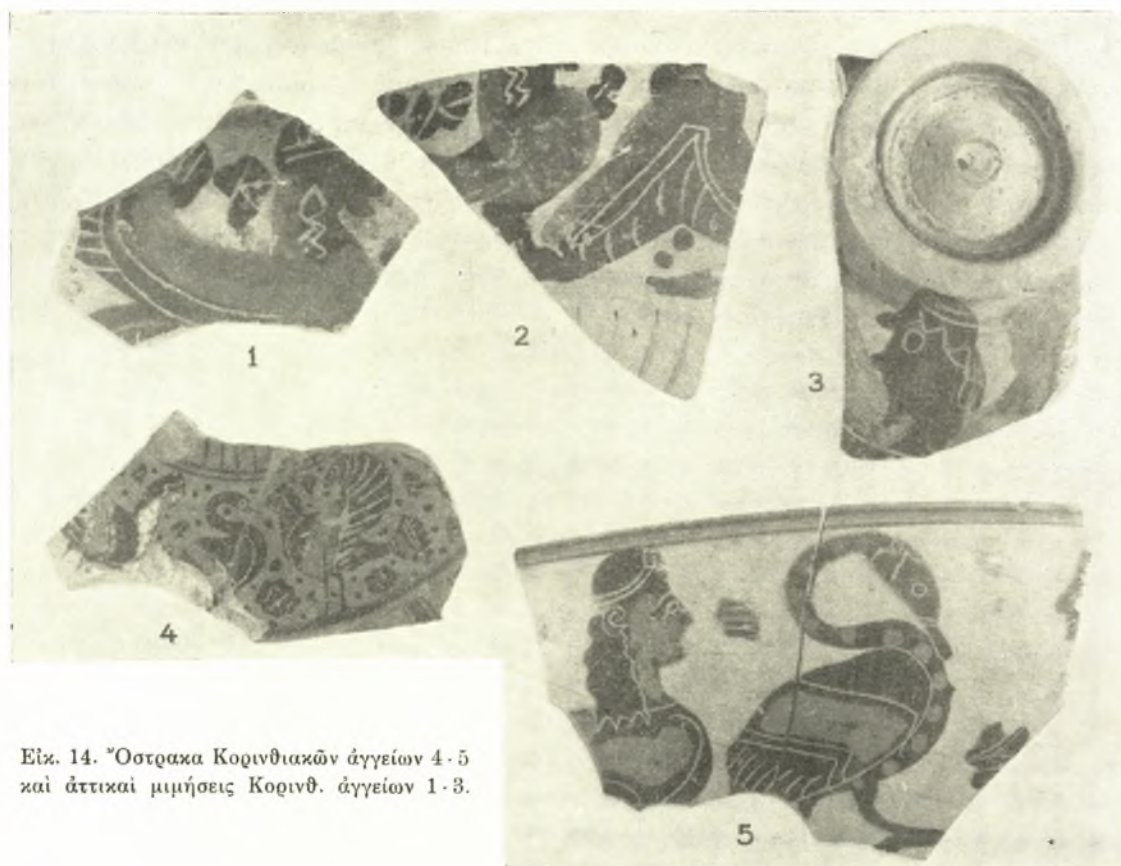
144. Στεφάνης πινακίου ἐκ δύο τεμαχίων συγκολληθείσης μέγα μέρος. Πλάτος στεφάνης $0,50$ μ., διάμετρος πινακίου $\pm 0,29$ μ., περὶ τὸ ἀνάγλυφον χεῖλος ἐνιαῖον ἰῶδες χρῶμα, εἶτα δύο λεπταὶ μελαναὶ ταινίαι. Ἐκ τοῦ πυθμένος τοῦ πινακίου, ὅστις καὶ θὰ ἦτο διακεκοσμημένος, οὐδὲ ἔγνος διατηρεῖται. Τὸ πάχος του ἦτο $0,004$ μ. δύο διάτρητοι ὀπαὶ μαρτυροῦν τὴν ἀνάρτησιν τοῦ ἀγγείου διὰ νήματος (Payne σ. 312. Sieveking - Hackl σ. 31 εἰκ. 46).

145. Ὀστρακον πυθμένος πινακίου, διαστ. $0,65 \times 0,50$ μ., πάχος $0,008$ μ. Ἐξωτερικῶς δακτύλιοι ἰώδεις καὶ καστανόχρσοι. Ἐσωτερικῶς πιθανὸν ὑπολείμματα παραστάσεως μεγάλων ἰχθύων (δελφίνων) διὰ μελανῶν καὶ ἰώδους ἐπιθέτου χρωμάτων καὶ ἐγγαράκτων γραμμῶν.

146. Ὀστρακον ὡσαύτως πυθμένος πινακίου τῶν αὐτῶν διαστάσεων καὶ πάχους. Ἐξωτερικῶς πλατεῖαι ταινίαι ἰώδους καὶ καστανέρυθρου χρώματος. Ἐσωτερικῶς ἔγνος παραστάσεως νώτων ζῴου(;))

Θ' ΑΤΤΙΚΑΙ ΑΠΟΜΙΜΗΣΕΙΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΩΝ ΑΓΓΕΙΩΝ (ΡΟΛΟΣ STYL). Εἰς μικρὰς διώτους λεκάνας τοῦ τύπου Βουρβᾶ ἀνήκουν τρία ὄστρακα 147-149 **εἰκ. 14, 1-3.** Καὶ τῶν τριῶν ὁ πληρὸς εἶναι ἐρυθρός, ἀττικός. Ἐσωτερικῶς τὰ δύο πρῶτα ἔχουν ζώνας μελανὰς

καστανόχροας μετ' ἰωδῶν ταινιῶν, τὸ τρίτον περὶ τὸ κέντρον τοῦ πυθμένος του ταινίας ἰώδεις καὶ ἐγγεγραμμένον ὁμοιόχρωμον κύκλον. Ἐξωτερικῶς παράστασις σφιγγῶν καὶ σειρήνων, μὴ ἐπιμελεμένης ἐργασίας. Χρώματα καστανὸν - μέλαν, ἰώδες, ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι, πληρωτικὰ κοσμήματα. Τὸ 147 ὕψους σφζ. 0,04 μ. ἀνήκει εἰς τὸ ἀμέσως μετὰ τὴν στεφάνην τμήμα τοῦ ἀγγείου, τῶν ἀναγλύφων χειλέων του μόλις διατηρηθέντων. Τὸ 148 ὕψους σφζ. 0,05 μ. ἀνήκει εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ἀγγείου, καὶ κάτωθεν τῆς περωτῆς μορφῆς διατηρεῖται τὸ παρὰ τὴν βᾶσιν ἀκτινωτὸν κόσμημα.

Εἰκ. 14. *Ὀστρακὰ Κορινθιακῶν ἀγγείων 4-5 καὶ ἀττικαὶ μιμήσεις Κορινθ. ἀγγείων 1-3.

Τὸ 149 φέρει τὴν παράστασιν ἀντιστρόφως, ὥστε νὰ φαίνεται ἡ περωτὴ μορφή ἀνεστραμμένου ὄντος τοῦ ἀγγείου, τὸ ὁποῖον προφανῶς ἐκρεμάτο. Σφύζεται μέγα μέρος του.

Καὶ αἱ τρεῖς περωταὶ μορφαὶ φέρουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸν πόλον.

Ἄγγεῖα ὁμοίας ἐπιπολαίας διακοσμῆσεως εὐρίσκονται εἰς πολλὰς συλλογὰς καὶ ἔτυχον ἰδιαιτέρας μελέτης, φαίνεται δὲ ἀληθέστερον τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ κατηγορία τῶν ἀγγείων αὐτῶν εἶναι «ἀττικῶν μετὰ Κορινθιακῆς διακοσμητικῆς ἐπιδράσεως» (Payne Necr. σ. 190-91 Σημ. 2-4. The polos styl). Παρὰ Payne ἔ. ἀ. παρατίθεται ὁλόκληρος πίναξ τῶν τόπων ὅπου εὐρέθησαν ὅμοια ἀγγεῖα καὶ λεπτομερῆς βιβλιογραφία τῆς προηγουμένης ἀποδόσεώς των εἰς διάφορα ἄλλα ἐργαστήρια λόγου χάριν Βοιωτικὰ κλπ. Ἡ ὁμοιότης τῶν ἡμετέρων πρὸς τὰ τῆς εἰκ. 85 ἀριθ. 18 παρὰ Payne ἔ. ἀ.

σ. 190 καὶ Annuario VI/VII (Maiuri) 291 εἰκ. 187 εἶναι καταπληκτική. Χρόνοι κατασκευῆς των εἶναι τὸ α' τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

1. ΟΣΤΡΑΚΑ ΑΚΑΘΟΡΙΣΤΟΥ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ. 150. Ὀστρακὸν ἀνήκον εἰς πῶμα ἢ πινάκιον(;) συγκολληθὲν ἐκ τριῶν μικροτέρων διαστ. $0,110 \times 0,060$ μ., πηλὸς ἐρυθροκίτρινος Ἐσωτερικῶς μελανὸν βερνίκι μεταλλικῆς στιλπνότητος καὶ ἰώδεις ταινίαι. Ἐξωτερικῶς παράστασις κάπρου βαδίζοντος, γεγραμμένη διὰ στιλποῦ μελανοῦ χρώματος, ἐπιθέτου ἰώδους καὶ ἐγχαράκτων λεπτομερειῶν ἐπὶ ἀλείμματος κιτρινωποῦ, καὶ πληρωτικὰ κοσμήματα.

151. Ὀστρακὸν ὁμοίου καθ' ὅλα πρὸς τὸ προηγούμενον ἀλλὰ μικροτέρων διαστάσεων ἀγγείου $0,060 \times 0,050$ μ. πηλὸς ὁ αὐτὸς, ἀλειμμα κίτρινον. Ἰδία παράστασις διὰ χρωμάτων μελανοῦ στιλποῦ καὶ ἐπιθέτου ἰώδους ἄνευ ἐγχαράκτων γραμμῶν. Διάφορα πληρωτικὰ κοσμήματα καὶ κυρίως σβάστικαι. Ἐσωτερικῶς μέλαν χρῶμα.

152. Πηλὸς ἐρυθροκίτρινος, διαστ. $0,055 \times 0,035$ μ. Παράστασις ζῴου διὰ τῶν αὐτῶν χρωμάτων καὶ ἐγχαράκτων λεπτομερειῶν ἐπὶ κιτρίνου ἀλείμματος. Ἐσωτερικῶς μέλαν στιλπνὸν χρῶμα καὶ ἰώδεις ταινίαι.

153. Ὀστρακὸν λεπτοτάτων καμπύλων τοιχωμάτων ἀνήκον εἰς λεκάνην(;) πηλὸς ἐρυθρὸς, βερνίκι ἔσωτερικῶς μέλαν μεταλλικῆς στιλπνότητος μετὰ ραβδώσεων τοῦ χρωστικῆς. Ἐξωτερικῶς ἀλειμμα κίτρινον καὶ ἐπ' αὐτοῦ μορφὴ σφιγγὸς περωτικῆς ἐν μέρει διασωθείσης. Πτερὰ καὶ κόμη παρίστανται δι' ἰώδους χρώματος καὶ ἐγχαράκτων λεπτομερειῶν. Σῶμα καὶ λοφίον μέλαν. Διαστ. $0,070 \times 0,050$ μ. Κλαζομένιον(;).

154. Μικρὸν ὄστρακον διατηροῦν ἔχνη πιθανὸν μορφῆς λέοντος. Διαστ. $0,03 \times 0,06$ μ., πηλὸς ἐρυθρὸς, σκληρὸς, περιέχων μαρμαρυγίαν, ἔσωτερικῶς μέλαν ἐπίχρισμα. Ἐξωτερικῶς ἐρυθρὰ χρώματα τοῦ ὑπολείμματος τῆς παραστάσεως.

155. Μέγα ὄστρακον σκύφου(;) συγκολληθὲν ἐκ δύο διαστ. $0,12 \times 0,12$ μ., πηλὸς ἐρυθρὸς σκληρὸς, περιέχων μαρμαρυγίαν. Ἐσωτερικῶς καστανέρυθρον ἐπίχρισμα. Ἐξωτερικῶς ἐπὶ τῆς ἀδρᾶς ἐπιφανείας τοῦ πηλοῦ παράστασις κύκνου, γεγραμμένη διὰ μελανοῦ χρώματος μεταλλικῆς στιλπνότητος, μετ' ἰώδους τῶν περὺγων διακοσμήσεως καὶ ἐγχαράκτων τοῦ συνόλου λεπτομερειῶν. Ἴσως τῆς αὐτῆς προελεύσεως, ἐξ ἧς καὶ τὰ ὄστρακα μετὰ γεωμετρικοῦ διακόσμου ἀριθ. 4 κλπ. εἰκ. 2. Ἰδία ὑπόθεσις δι' ὅλα τὰ ὄστρακα 154-159.

156. Ὀστρακὸν πάματος(;) διαστάσεων $0,06 \times 0,06$ μ., πηλὸς ὁ αὐτὸς πρὸς τὸ προηγούμενον. Ἐσωτερικῶς μέλαν καστανόχρουν, ἀπολεπιζόμενον βερνίκι. Ἐξωτερικῶς ἐπὶ τῆς ἀδρᾶς ἐπιφανείας τοῦ πηλοῦ σφύζεται μέγα μέρος παραστάσεως ὡσαύτως κύκνου. Ἰώδη καὶ λευκὰ ἐπίθετα χρώματα. Ἐγχαράκτοι λεπτομέρειαι¹.

157. Ὀστρακὸν καθέτου πλευρᾶς ἀγγείου, διαστ. $0,05 \times 0,07$ μ., πηλὸς ὁ αὐτὸς πρὸς τὸ προηγούμενον. Ἐσωτερικῶς δακτύλιοι τροχλάτου καὶ ἐπίχρισμα ἐρυθρὸν παχύ. Ἐξωτερικῶς τμήμα ἰσταμένης μορφῆς(;) δι' ἐρυθροῦ ἐπιχρίσματος γεγραμμένης, ἰώδους καὶ λευκοῦ ἐπιθέτου. Λεπτομέρειαι ἐγχαράκτοι, φύλλα καρδιόσχημα.

1 Ὅμοια ὄστρακα καὶ ἐκ Θάσου ἀδημοσίευτα. Ἐχουν τὴν ὄψιν ἀτικῶν μελανομόρφων ἀλλὰ δὲν εἶναι εἰς τὴν πραγματικότητά.

158. Λαβή λεκάνης τύπου Βουρβά μετ' ἔχρους ἐγχαράκτου διακοσμήσεως. Διάμετρος ἀγγείου $\pm 0,30$ μ., πηλὸς ὁ αὐτὸς ὡς τὰ προηγούμενα, βερνίκι ἐρυθρὸν ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς.

159. Πινακίου καμπύλων τοιχωμάτων ὄστρακον. Πηλὸς ὁ αὐτὸς, διάμετρος ἀγγείου $\pm 0,18$ μ. Ἐξωτερικῶς ἀνεπίχριστον. Ἐσωτερικῶς καστανέρυθρον ἀραιὸν ἄλειμμα. Ὅμοια ἀγγεῖα ἐξ Ὀλύμπου καὶ ὄστρακα ἐκ Καλαμίτσας Καβάλας. Ὁ τύπος τῶν λαβῶν τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι διάφορος.

160. Μικροσκοπικὸν ὄστρακον, διατηρήσαν τὸ κέντρον ἐγχαράκτου ἀνθεμίου. Πηλὸς ἐρυθρὸς σκληρὸς, χρώματα μέλαν, ἰώδες, ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι.

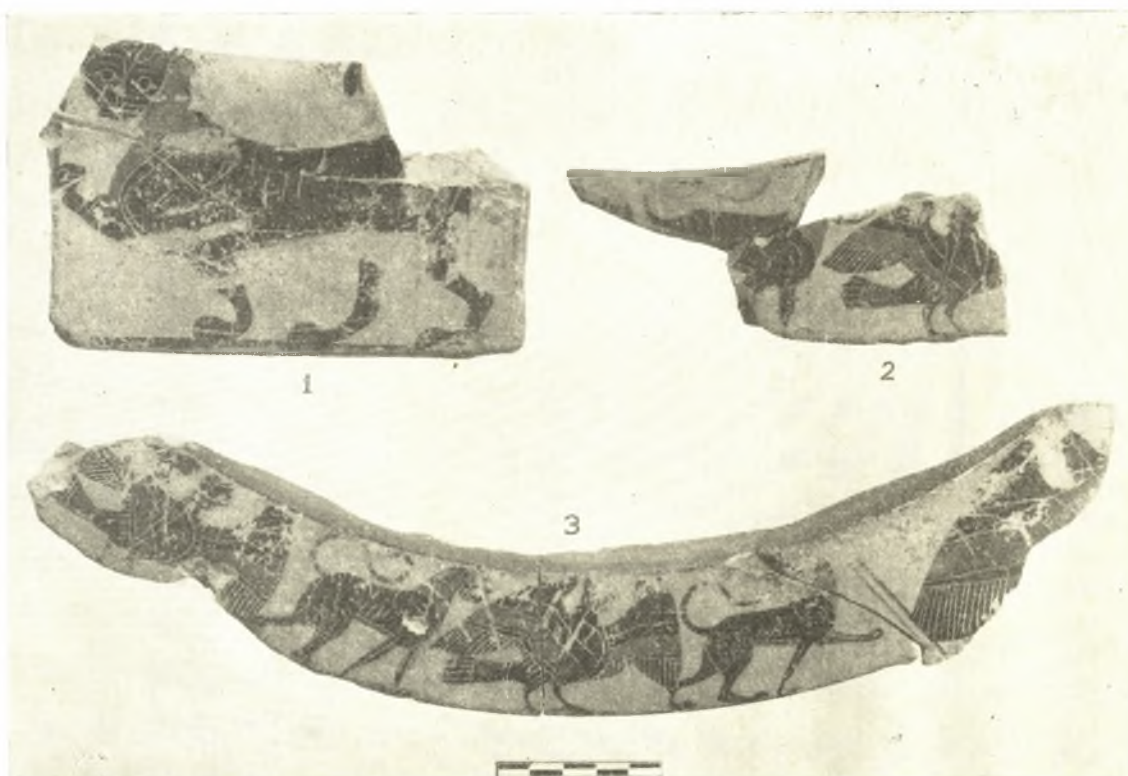
161. Ὅστρακον χονδρῶν τοιχωμάτων ἀνήκον εἰς πλευρὰν μεγάλου ἀγγείου, διατηρήσαν μέρος μελανόμορφου παραστάσεως πολεμιστοῦ. Ὁ κολεὸς τῆς σπάθης, τὸ περίγραμμα τῶν γλουτῶν καὶ αἱ παρυφαὶ τοῦ ἱματίου ὀρίζονται δι' ἐγχαράκτων γραμμῶν. Ἐπὶ τοῦ ἱματίου ἰώδες ἐπιθέτου χρῶμα. Πρὸς τὰ δεξιὰ ἔχνη ἐπιγραφῆς ΔΦΑ[ΜΑΜ]; πηλὸς ἐρυθρὸς, μετὰ λεπτοτάτων ψηγμάτων μαρμαρυγίου. Ἐσωτερικῶς μέλαν ἐπίχρισμα μεταλλικῆς ὡς καὶ τὸ τῆς παραστάσεως στιλπνότητος. Διαστ. $0,07 \times 0,06$ μ. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ ὄστράκου τούτου ἐπιβάλλουν τὴν σκέψιν μήπως πρόκειται περὶ Χαλκιδικοῦ. Εἰς τοῦτο καὶ ἡ μόλις διασωθεῖσα ἐπιγραφή συνηγορεῖ (A. Rumpf Chalkidische Vasen σ. 41,122-129).

162. Ὅστρακον φέρον ἐξωτερικῶς παράστασιν πτηνοῦ (ἀετοῦ) διὰ χρώματος μελανοῦ, ἐγχαράκτων γραμμῶν καὶ ἐπιθέτων ἰωδῶν στιγμῶν. Πηλὸς ἐρυθρὸς περιέχων μαρμαρυγίαν. Ἐσωτερικῶς ἄβαφα τοιχώματα, διαστ. $0,045 \times 0,050$ μ.

Κ' ΑΤΤΙΚΑ ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΑ. Α' Ὅστρακα μεγάλων ἀγγείων. 163 α εἰκ. 15, 2-3. Μέρος στεφάνης μεγάλου ἀττικοῦ μετὰ κιονοειδῶν λαβῶν μελανόμορφου κρατήρος, (Columncrater), ἀποτελούμενον ἐκ τριῶν συγκεκολλημένων ὄστράκων καὶ δύο ἐτέρων 163β, μὴ ἐπισυναπτομένων πρὸς αὐτά, ἀλλ' ἀσφαλῶς συνανηκόντων. Πηλὸς ἐρυθρὸς, ἀττικός. Χρώματα μέλαν στιλπνόν, ἰώδεις ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι. Τὰ τρία συναπτόμενα ὄστρακα ὀρίζουν διάμετρον ἐξωτερικὴν $\pm 0,48$ μ., ἄνοιγμα δὲ στομίου $\pm 0,38$ μ. Τὸ πλάτος τῆς στεφάνης εἶναι $0,040$ μ. καταλήγει δὲ εἰς πλατὺ $0,045$ μ. ἀδιακόσμητον μελαμβαφὲς περιχίλωμα (πρβ. τομὴν εἰκ. 15 α, α). Ἡ ἄνω ἐπίπεδος ἐπιφάνεια τῆς στεφάνης κοσμεῖται ὑπὸ ζώνης ἐναλλάξ πανθήρων, λεόντων καὶ σειρήνων (Nilsson JdI, 18 (1903) 126 Attische Vasen mit Tierstreifendekoration) κατὰ τὸν μελανόμορφον τρόπον, διὰ μέλανος καὶ ἰώδους ἐπιθέτου χρώματος καὶ ἐγχαράκτων λεπτομερειῶν. Δύο εὐθεῖαι γραμμαὶ ἐντεῦθεν καὶ ἐκεῖθεν ὀρίζουσαι τὸ σημεῖον τῆς ἐκφύσεως τῶν ἐπὶ κιονοειδῶν βάσεων στηριζομένων τετραπλεύρων ἀπολήξεων τῆς στεφάνης καὶ τοῦ περιχιλώματος - τῶν κυρίως λαβῶν τοῦ ἀγγείου - περιέχουν παράστασιν σειρήνος μεγαλυτέρων διαστάσεων. Ἡ διακόσμησις τῆς στεφάνης τοῦ ἡμετέρου κρατήρος ἐνθυμίζει τὴν ὁμοίαν περίπου τοῦ κρατήρος τῆς Νέας Ὑόρκης 31, 11, 11, τοῦ ἀποδιδόμενου εἰς τὸν Σακωνίδην (G. Richter Metropol. Mus. Stud. IV, 1933, 169 εἰκ. 3-4. A. Rumpf, Sakonides, Bilder griech. Vasen, 11, σ. 28 ἀριθ. 91, πίν. 23 (21-22)).

Καὶ αἱ ἐπὶ μέρους λεπτομέρειαι τῶν παραστάσεων τῶν ζώων: κεφαλαὶ πανθήρων, ὀφθαλμοὶ καὶ προτομαὶ σειρήνων, καμπύλη γραμμὴ προτεταμένου στήθους των, σχηματισμοὶ τῶν οὐρῶν τῶν ζώων: ὁμοιάζουν τόσον πολὺ ὅχι μόνον πρὸς τὰς λεπτομερείας τῆς στεφάνης τῆς Νέας Ὑόρκης (Richter ἔ. ἀ. 170-172 εἰκ. 3) ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλας παραστάσεις ἀποδιδομένων εἰς τὸν ἴδιον ζωγράφον ἀγγείων (Rumpf ἔ. ἀ. πίν. 15α = ὑδρία Villa Giulia, σ. 27 ἀριθ. 76).

Ἐὰν συγκρίνωμεν τὴν σειρήνα τῆς ὑδρίας ταύτης πρὸς τὴν καλύτερον σωζομένην ἡμετέραν τοῦ ὀστράκου 163β εἰκ. 15, 2 βλέπομεν ὅτι συναντῶμεν τὸ αὐτὸ κυρτὸν προτε-

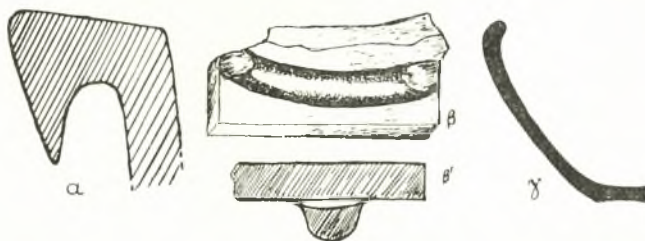
Εἰκ. 15. Λαβὴ καὶ χεῖλη μελανομόρφων ἀττικῶν κρατήρων.

ταμένον στήθος, τὸν ἐπ' αὐτοῦ παχὺν βόστρυχον τῆς κόμης, τὰς αὐτὰς ἰώδεις ἐγκαράκτους λεπτομερείας πίν. 6 = ἀριθ. 41 πῶμα Παλέρομου, πίν. 19 = Ἀκροπόλεως θραῦσμα 607 παρὰ Rumpf ἀριθ. 110 σ. 18 = μέση φάσις. Πίν. 15α, 17 c, e, 23 διὰ τὰς ἐγκαράκτους τῶν λεόντων καὶ πανθήρων λεπτομερείας. Βεβαίως ὁ κρατὴρ τῆς Νέας Ὑόρκης ἔχει ποικιλίαν ζώων εἰς τὴν σύνθεσίν του, εἰς δὲ τὰς ἐξοχὰς τῶν λαβῶν γοργόνεια, ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἐλαττώνει τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν καὶ πρὸς τὸν ἡμέτερον ὁμοιότητα καθὼς καὶ τὴν μερικὴν τῶν ὁμοίων εἰς ἀμφοτέρας τὰς στεφάνας ζώων, ἅτινα ἔχουν κοινὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ κύκλου τοῦ ζωγράφου. Τὰ χαρακτηριστικὰ ἄλλως τε τῶν ζώων αὐτῶν καὶ ἰδιαιτέρως τῶν λεόντων, οἵτινες εἶναι τῆς προτιμήσεως τοῦ ζωγράφου, ἐχρησιμοποίησεν ὡς βάσιν τῆς συγκροτήσεως τοῦ ἔργου του καὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀνυπογράφων ἀγγείων λ. χ. ἀριθ. 76 ὑδρίας πίν. 15α ὁ Rumpf ἔ. ἀ. σ. 11. Δυστυχῶς ἡ

τύχη δὲν περιέσωσε μέρος τῆς κοιλίας τοῦ κρατήρος, ἐκ τοῦ διακόσμου τῆς ὁποίας, ὡς κυρίου θέματος, θὰ ὑπεστηρίζετο περισσότερο ἢ ἀπόδοσις τῆς στεφάνης εἰς τὸν ζωγράφον τοῦτον. Ἡ διακόσμησις τῆς στεφάνης, ὡς γνωστόν, εἶναι κατωτέρας πάντοτε καλλιτεχνικῆς ἀξίας, ὡς θέματος δευτερεύοντος καὶ καθαρῶς διακοσμητικοῦ, ἐνῶ ἡ τῆς κοιλίας ἀποτελεῖ τὴν κυρίως σύνθεσιν.

Ὁ κρατῆρ τῆς Νέας Ὑόρκης καταστάσεται ὑπὸ τοῦ Rumpf ἔ. ἀ. σ. 18, ἔ. ἀ. 177 21 εἰς ἔργα τῆς μέσης φάσεως τοῦ τεχνίτου, περὶ τὸ 540 π. Χ. πρβ. Richter ἔ. ἀ. Πιστεύομεν ὅτι εἰς τὴν ὁμάδα ταύτην ἀνήκει καὶ ἡ ἐκ Καβάλας στεφάνη χρονικῶς.

163γ. Μέγα μέρος ἐκ τοῦ λαιμοῦ τοῦ κρατήρος διασφῆζον τὸ ὄλικόν ὕψος του 0,09 μ. ὅτι τὸ ὄστρακον συνανήκει μετὰ τοῦ προηγουμένου ὑποστηρίζεται ἐκ τῆς χορδῆς τοῦ κύκλου. Τὸ ἄνω μέρος τοῦ λαιμοῦ ἐσωτερικῶς δὲν καλύπτεται ὑπὸ βερνικίου, διότι καλυπτόμενον ὑπὸ τοῦ περιχειλώματος δὲν ἐφαίνεται. Περὶ τὴν ρίζαν τοῦ λαιμοῦ καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν ὤμων τοῦ κρατήρος ἔχομεν τὸ γνωστὸν γλωσσωτὸν κυμάτιον δι' ἐναλλάξ ἰωδῶν καὶ μελανῶν χρωμάτων γεγραμμένον. Ἴσως εἰς τὸ ἴδιον ἀγγεῖον νὰ ἀνήκη τὸ

Εἰκ. 15α. α τομὴ ὄστράκου 163 εἰκ. 15, 2-3.
β·β' κάτωτις καὶ τομὴ λαβῆς εἰκ. 15, 1.
γ τομὴ ὄστράκου ἀριθ. 307.

ὄστρακον 163δ, ἐφ' οὗ μετὰ τὸ γλωσσωτὸν κυμάτιον ἔχομεν τὰ ἄκρα τῶν κρανῶν πολεμιστῶν διαστάσεις ὄστράκου $0,09 \times 0,05$ μ. Ἐσωτερικῶς εἰς τὸ ἀνώτατον σημεῖον τοῦ λαιμοῦ ἔχομεν πλατεῖαν ἰώδη ταινίαν καὶ εἶτα μελαμβραφῆς χρῶμα. 163ε Ἄξιον προσοχῆς εἶναι τὸ ἀδιακόσμητον τοῦτο μελαμβραφῆς τμῆμα τῶν ὤμων τοῦ ἀγγείου, διότι ἐπ' αὐτοῦ διακρίνονται αἱ ρίζαι τῶν ἀποσπασθέντων κίωνων τῆς μιᾶς τῶν λαβῶν του, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐφέρετο ἡ τετράγωνος ἀπόληξις τῆς στεφάνης καὶ τοῦ περιχειλώματος. Ἡ μεταξὺ τῶν κίωνων ἀπόστασις εἶναι 0,09 μ. Ἐκ τῶν περιγραφομένων ἀνωτέρω πέντε ὄστράκων τὰ τέσσαρα ἀσφαλῶς συνανήκουν καὶ ἀπετέλουν τὸ ἄνω μέρος τοῦ γνωστοῦ τύπου κρατήρος μετὰ δύο κιονοειδῶν λαβῶν πρβ. Richter - Milne Shapes and names of Athenian vases σ. 7. εἰκ. 43-48. Jacobstahl, Ornamente πίν. 53.

164 εἰκ. 15, 1. Μεγάλῃ τετράπλευρος ἀπόληξις λαβῆς ὡσαύτως κιονοειδοῦς κρατήρος ἄνευ περιχειλώματος, μετὰ παραστάσεως πάνθηρος. Πηλὸς ἐρυθρὸς, καθαρὸς, ἀπτικὸς χρώματα μέλαν σιλπνόν, ἰώδες ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι, διαστ. $0,090 \times 0,135$ μ., πάχος 0,017 μ. ὁμοῦ δὲ μετὰ τοῦ ἀναγλύφου δακτυλίου, τοῦ τὴν ἀπόληξιν τῆς λαβῆς ὑποστηρίζοντος ὄλικόν πάχος 0,040 μ. Μεταξὺ τοῦ ἐπικολληθέντος κατὰ τὴν κατασκευὴν τοῦ ἀναγλύφου τούτου δακτυλίου καὶ τῆς ἐπιπέδου λαβῆς ὑπάρχει κενὸν εἰκ. 15α, β·β'. Ἐπὶ τῆς ἄνω ἐπιπέδου ἐπιφανείας τῆς λαβῆς παράστασις πάνθηρος βαδίζοντος ἐν πλαι-

σίφ μελανῶ. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου τοῦ ζώου καθὼς καὶ αἱ ἄλλαι τοῦ σώματος λεπτομέρειαι εἶναι ἐγγάρακτοι. Τὸν λαιμὸν τοῦ ζώου κοσμεῖ συμπαγὲς ἰῶδες χρῶμα. Μέσον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

165. Ὀστρακὸν χονδρὸν ἀνήκον εἰς πλευρὰν ἀγγείου, πηλὸς ἀττικὸς μετὰ ἐσωτερικοῦ ἐπιχρίσματος, σφζ. μῆκος 0,05 μ., χρώματα μέλαν καὶ ἰῶδες. Ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι. Παράστασις μορφῶν ὀρθίων (;)

166. Ὀστρακὸν μετὰ παραστάσεως περωτῆς σφιγγός. Πηλὸς ἐρυθρὸς ἄνευ ἐσωτερικοῦ ἐπιχρίσματος, ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι, ἰῶδεις ἐπίθετοι ραβδώσεις. Διαστάσεις 0,05×0,05 μ.

167. Ὀστρακὸν μετὰ παραστάσεως πάνθηρος καὶ ἄλλου τινὸς ἀντωποῦ πτηνοῦ ἢ ζώου μετὰ σικτῶν καὶ ἐπιθέτων λευκῶν καὶ ἰωδῶν στιγμῶν ἐπὶ μέλανος καστανοῦ ἐπιχρίσματος πηλὸς ἀττικὸς (;), ὕψος σφζ. 0,04 μ. τοιχώματα λεπτότατα.

168. Μικρὸν ὄστρακον μετὰ ὑπολείμματος παραστάσεως πολεμιστοῦ, γεγραμμένης δι' ἐνιαίου μελανοῦ χρώματος. Πηλὸς ἀττικὸς, διαστάσεις 0,04×0,03 μ. Ἐσωτερικῶς δακτύλιοι τροχηλάτου. Ἐξωτερικῶς χρώματα μέλαν καὶ ἰῶδες, ἐγγάρακτοι γραμμαὶ ὄχι σταθεροῦ περιγράμματος. Τέλος τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

169. Ἡμισὺ λαβῆς καλυκοσχήμου ἀττικοῦ κρατῆρος· μῆκος σφζ. 0.12 μ. ἀρίστη διατήρησις στιλπνοῦ μελανοῦ χρώματος.

170. Βάσις ἐπίπεδος μεγάλου, ἀποκλειομένης τῆς κύλικος, ἀττικοῦ ἀγγείου· διάμετρος 0,075 μ.

Β' Ἀττικαὶ μελανόμορφοι κύλικες. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀττικῶν ἀγγείων εἶναι τὸ ἐπικρατέστερον μεταξὺ ὄλων τῶν κατηγοριῶν τῶν ὄστράκων τοῦ εὐρήματος. Πάμπολλα εἶναι τὰ ὄστρακα, τὰ προερχόμενα ἐκ βάσεων λαβῶν καὶ μεγάλων τμημάτων τοῦ κυπέλλου τῶν κυλίκων, μετὰ ἐσωτερικοῦ ἑδαφοχρώμου κύκλου καὶ στιγμῆς εἰς τὸ κέντρον καὶ ἐξωτερικῆς ἑδαφοχρώμου ταινίας (171-181). Τὰ γραπτὰ ὄστρακα τῶν ἀττικῶν ὑποδιαίρουμέν εἰς τὰς ἐξῆς τρεῖς κατηγορίας.

Ι. Τύπος Σιάνων¹.

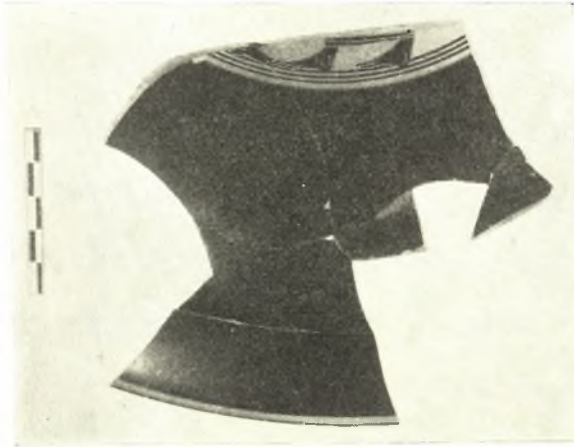
Κύλικες μετὰ περιχειλώματος (Randschalen ἢ Lip-cups), τῶν ὁποίων ἡ διακοσμητικὴ ζώνη ἐπεκτείνεται ἐπὶ τοῦ χείλους καὶ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης τοῦ ἀγγείου, αἱ δὲ μορφαὶ προβάλλονται ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀργανικῶν καὶ διὰ μελανῆς γραμμῆς ἀκόμη χωριζομένων τμημάτων αὐτοῦ. Συνήθεις παραστάσεις εἶναι αἱ παρατακτικῶς ἐπαναλαμβανόμεναι ἢ κατὰ ζεύγη μορφαί, βαδίζουσαι ἢ ὀρθιαὶ καὶ παρακολουθοῦσαι σκηνὴν τινα (ἰπτεῖς, ὀπλίται κλπ. Ure AE 1915, 116 σημ. 1). Πολλάκις τὰ χεῖλη καὶ ἡ μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνη φέρουσι χωριστὴν διακόσμησιν· ἐπὶ τοῦ χείλους συνήθως ταινίαν φύλλων ἢ ἀνθεμίων, ἐπὶ δὲ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης διαφόρους παραστάσεις (Ure ἔ. ἄ. σ. 116. Beazley Metr. Mus. Stud. V. σ. 11 ἀρ. 69, 74).

Ἐσωτερικῶς τὰ ἀγγεῖα ταῦτα φέρουν εἰς τὸ βᾶθος τοῦ κυπέλλου παράστασιν ἐν ἐγκολπίῳ πλαισιουμένην ὑπὸ γλωσσωτοῦ κυματίου ἢ πολλῶν ταινιῶν.

Ὁ τύπος οὗτος τῶν κυλίκων κυριαρχεῖ καθ' ὅλον τὸ β' τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶ-

¹ Ὁ ὅρος ἐκ δύο κυλίκων τοῦ βρεττανικοῦ Μουσείου εὐρεθεισῶν εἰς Σιάνα τῆς Ρόδου Beazley - Payne JHS 49 (1929) σ. 260. Beazley JHS, 51, 275. Ὁ ἴδιος Metrop. Mus. Stud. V 1934 - 36 σ. 93 ὑποσημ. 2.

νος και παρενίθεται τυπολογικῶς μεταξύ τῶν προγενεστέρων τοῦ τύπου τῶν «κωμαστῶν» (Greifenhagen, Ein attische s. f. Vasengattung, Diss. Königsberg 1929) και τῶν μικρογραφικῶν κύλικων¹ (Kleinmeister, Pfuhl § 280 σ. 273. Beazley JHS 52 (1932)

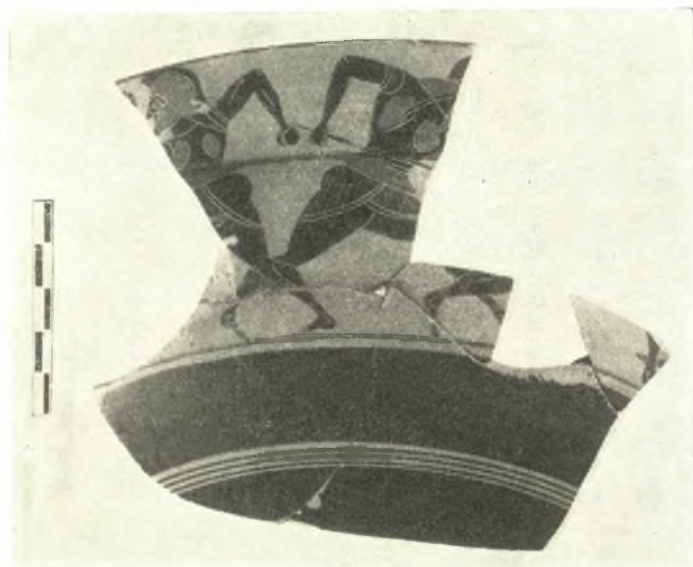

Εἰκ. 16. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κύλικος εἰκ. 17.

λεπτομέρεια. Ἐπὶ τῆς πρὸς τὸν πόδα ἐξωτερικῆς τοῦ κυπέλλου ἐπιφανείας ζώνη ἐδαφόχρους και ἐπ' αὐτῆς τρεῖς λεπταὶ ταινίαι (πρβ. Ἐθν. Μουσ. Ἀθηνῶν ἀριθ. 12667. CV Br. Mus. III He πίν. 9 1 β. CV Copenhagen III πίν. 114. μέσον 6^{ου} π. X. αἰῶνος).

183 εἰκ. 18, 18. Ὅστρακον μετὰ παραστάσεως πολεμιστοῦ, τοῦ ὁποῖου σφίζεται μέρος και ἀσπίδος διακοσμουμένης διὰ ρόδακος. Χρῶματα μέλαν, ἰῶδες, ἐγγάρακτοι λεπτομέρεια (πρβ. CV. Br. Mus. III He πίν. 2c).

184 εἰκ. 18, 13-15. Τρία ὄστρακα κύλικος συγκολληθέντα ἐκ διαφόρων μικροτέρων, ἀσφαλῶς συνανήκοντα, ἀλλὰ μὴ συναφτόμενα. Ἐσωτερικῶς μέλαν ἐνιαῖον χρῶμα, περὶ τὰ χεῖλη στενὴ ταινία ἐδαφόχρους. Ἐξωτερικῶς παράταξις ἰππέων

Εἰκ. 17. Μελανόμορφος ἀττική κύλιξ τύπου «Σιάνων».

¹ Ὁ ξένος γνωστός ὄρος Kleinmeisterschalen και Little master cups ἀπεδόθη εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ Uge AE 1915 σ. 117 «μικρογραφικαὶ (κύλικες) ἢ μορφαί».

² Ὅπου ὁ πηλὸς τῶν ἀγγείων τούτων δὲν ἀναφέρεται ἐξυπακούεται ὡς ἀττικός.

ἐπὶ μελανῶν καὶ ἐναλλάξ λευκῶν ἵπων. Ἐπίθετα ἰώδη χρώματα καὶ ἐγγάρακτοι λεπτομέρεια. (Πρβ. Ἀθηνῶν 530. *Metrop. Mus. Stud.* V. σ. 98 εἰκ. 12-13. Νέας Ὑόρκης GR. 512, εἰκ. 3 Heidelberg εἰκ. 6, μέσα 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος).

Εἰκ. 18. Ὄστρακα μελανομόρφων ἀττικῶν κυλίκων.

185-191 εἰκ. 18, 1-6, 9. Ὄστρακα ἀνήκοντα εἰς χεῖλη κυλίκων διατηροῦντα μόνον τὰς κεφαλὰς τῶν ὀρθίων προφανῶς παρισταμένων μορφῶν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μελῶν τοῦ ἀγγείου-χεύλους καὶ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης (πρβ. CV *Bibl. Nat.* I πίν. 45, 1-5) ἐπὶ τοῦ 190 πιθανὸν νὰ παρίσταται τύμβος.

192. Μικρὸν ὄστρακον ἀνήκον πιθανῶς εἰς ἀγγεῖον τῆς ὁμάδος ταύτης μετὰ παραστάσεως συμποσίου. Μόλις σφίζεται μέρος τῆς τραπέζης.

193. Ὀστρακον ἀνήκον εἰς στεφάνην ὁμοίου ἀγγείου, ἀλλ' ὑστέρας τέχνης. Ἄνω μέρος πολεμιστοῦ μετ' ἐγγαράκτων γραμμῶν ἀσταθοῦς περιγράμματος. Τέλος τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

194-195. Τὸ πρῶτον μικρὸν ὄστρακον στεφάνης κύλικος μετ' ἀνθεμίου. Τὸ 195 εἰκ. 18, 16 διαμ. \pm 0,23 μ. φέρει ἐπὶ τοῦ χείλους ζώνην ἀνθεμίου καὶ κάτωθεν αὐτῆς παράστασιν σφιγγός(;) ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης. Ὅσον ἀφορᾷ τὸν τύπον τοῦ ἀνθεμίου εἶναι σοβαρώτερος ἀπὸ τὸν Ἀθηνῶν 529, Jacobstahl Ornamente πίν. 67 c. Beazley-Payne JHS 1929 σ. 259, 23, πίν. XV 10-11 καὶ XVII 23. Ἀρχαὶ τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος· πρβ. ὄστρακον ἐκ Σελινοῦντος Monum. Antichè τόμ. XXXII πίν. XCI, 4.

196 - 201. Διάφορα ὄστρακα ἐκ τῶν ἐν τῷ βάρθι τοῦ κυπέλλου τῶν κυλικῶν ἐγκολπίων. Πιθανὸν μερικὰ ἐξ αὐτῶν νὰ ἀνήκουν καὶ εἰς τοὺς ἄλλους τῶν κυλικῶν τύπους, δὲν εἶναι ὅμως δυνατόν νὰ καθορισθῇ οὗτος ἐπακριβῶς.

202. εἰκ. 20, 18. Μικροσκοπικὸν ὄστρακον· διαστ. σφζ. $0,028 \times 0,22$ μ. Ἐξωτερικῶς μέλαν ἐνιαῖον ἐπίχρισμα καὶ ἴχνη ἀρχῆς τοῦ ποδὸς διὰ τῆς ἀφῆς μόνον ἀντιληπτά. Ἐσωτερικῶς ὑπόλειμμα παραστάσεως κεφαλῆς λέοντος ἐπὶ τοῦ μελανοῦ ἐνιαίου πρώτου χρώματος τῆς κεφαλῆς ἐπετέθη παχὺ λευκόν, ἐπὶ τοῦ ὁποίου λεπτόταται ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι τῆς χαιτίης τοῦ ζώου. Διὰ τῶν ἐν λόγῳ λευκῶν χαραγμάτων δὲν διαφαίνεται ἐπομένως ὁ πηλός, ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τὸ λευκὸν χρώμα μέλαν τοιοῦτον. Διὰ λευκοῦ χρώματος παρίστανται καὶ οἱ ὀδόντες τοῦ ζώου, ἡ γλῶσσα δὲ καὶ τὰ χεῖλη δι' ἰώδους.

Ἀντιθέτως πρὸς τὰς ὑπὸ τῆς τύχης ἐπιφυλαχθείσας μικροσκοπικὰς διαστάσεις τοῦ ὄστράκου τούτου αἱ γραμμαὶ τῆς παραστάσεώς του εἶναι θαυμασίας σταθερότητος καὶ λεπτολόγου ἐκτελέσεως. Αἱ λοξῶς παρατασσόμεναι ζητοειδεῖς ἐγγάρακτοι γραμμαὶ ἀποτελοῦν εἶδη ὑποτυπωδῶν μαιάνδρων καὶ ἔχουν τὴν ἐντύπωσιν συνεστραμμένου σχοινοῦ - βοστρύχου. Τὰς ζητοειδεῖς ὁμοίας ἐγγαράκτους γραμμὰς χρησιμοποιεῖ εἰς τὴν ἀπόδοσιν ἀκριβῶς τῆς χαιτίης τῶν λεόντων τοῦ ὁ Σακωνίδης (A. Rumpf ἔ. ἀ. πίν. 15. b. c. προτομαὶ λεόντων εἰς ἐπίσημα ἀσπίδων ὑδρίας ἀριθ. 76 πίν. 17 c εἰς κύλικα Fitzwilliam Museum 60 παρὰ Rumpf ἀριθ. 18 σελ. 24, πίν. 24 κρατήρος Βολωνίας. πίν. 29, πρόχου Βερολίνου 1732 (Κόχλου).

Τὰ ἀνωτέρω βεβαίως χαράγματα δὲν εἶναι ἐπὶ τοῦ λευκοῦ ἐπιθέτου, ἀλλὰ δὲν λείπει καὶ αὐτὸ ἀπὸ τὰ παλαιότερα κυρίως ζωγράφου ἔργα (Rumpf ἔ. ἀ. πίν. 5, a, c, e, g, ὅπου ἔχομεν ἂν ὅχι τόσον πολὺ, ὅπωςδῆποτε τὸ λευκὸν ἐπίθετον χρώμα). Καὶ εἰς τὸν θαυμασίον κρατήρα, τὸν εὑρεθέντα ὑπὸ τοῦ Bronner ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ προερχόμενον ἐκ τοῦ ἐργαστηρίου τοῦ Ἐξηκίου αἱ χαιταὶ τῶν λεόντων φέρουν τὰς ἰδίας ἐγγαράκτους λεπτομερείας (Hesperia 6, 1937, σελ. 483 εἰκ. 8).

II. Μικρογραφικαὶ κύλικες (Kleinmeisterschalen).

Τύπος α'. Μετ' ἀβάφου περιχειλώματος (Randschalen ἢ Lip-cups), κατὰ τὸν ὅποιον ἡ στεφάνη τοῦ ἀγγείου σαφῶς καὶ ὀργανικῶς χωριζομένη ἀπὸ τοῦ ὑπολοίπου βαθυτέρου τμήματος τοῦ ἀγγείου - τοῦ κυπέλλου - ἀποτελεῖ στενὴν ἐδαφόφρον διακοσμουμένην λωρίδα. Κατὰ τοῦτον κοσμεῖται πρῶτον ἡ στεφάνη μόνον διὰ μικροσκοπικῶν

μεμονωμένων παραστάσεων ἢ μικρῶν συμπλεγμάτων καὶ ἢ μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνη μένει κενή. Ἐπειτα ἀντιθέτως καὶ ἀκόμη περαιτέρω δημιουργοῦνται διάφοροι ἄλλαι ὅσον ἀφορᾷ τὸν διάκοσμον παραλλαγαί. (Beazley Little - Master cups JHS 52 (1932) σ. 167 κ.ἐξ. FR III σ. 219 ἔ. Buschor).

203 εἰκ. 18, 12. Ὅστρακον μετὰ παραστάσεως πάνθηρος ἐπὶ τῆς στεφάνης καὶ ἄλλου ζώου, τοῦ ὁποῦ μόνον οἱ πόδες σφύζονται. Διάμ. $\pm 0,185$ μ., πηλὸς ἐρυθρὸς μετὰ λεπτοτάτων ψηγμάτων μαρμαρυγίου, χρώματα μέλαν, ἰώδες ἐπιθέτον, λευκόν· ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι. Πρώϊμος 6^{ος} π. Χ. αἰὼν (πρβ. CV Br. Mus. III He πίν. 14,1).

204 εἰκ. 18, 7-8. Δύο ὄστρακα στεφάνης. Ἐπὶ τοῦ ἐτέρου παράστασις παλαιστοῦ (;) διὰ λευκοῦ, ἰώδους καὶ μέλανος γεγραμμένη. Ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι β' τέταρτον 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος. (Beazley JHS 52, σ. 168 LO).

205 εἰκ. 18, 10. Ἐπὶ τῆς στεφάνης χαρίεσσα μικροσκοπικὴ παράστασις ἵππου διὰ χρωμάτων μέλανος, ἰώδους καὶ λευκοῦ· β' τέταρτον 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος (Beazley JHS 52, σ. LO).

206 εἰκ. 18, 17. Μέγα μέρος στεφάνης καὶ κυπέλλου κύλικος μετὰ παραστάσεως δύο ἀντωπῶν κωμαστῶν. Περιγράμμα μορφῆς γωνιῶδες κάπως καὶ ἐσχηματοποιημένον. Ἐπιγραφαὶ ἄνευ νοήματος. Διάμ. ἀγγ. $\pm 0,145$ μ. (Beazley Att. bl. fig. a sketch σ. 23 «Elbowsauts»).

207-210. Χεῖλη κυλικῶν μετὰ καρδιοσχίμων φύλλων κισσοῦ καὶ λωτοῦ. Τὸ 208 θὰ ἠδύνατο καὶ ἰωνικῆς προελεύσεως νὰ εἶναι (E. Kunze Ionische Kleinmeister Ath. Mitt. 1934 σ. 81 ἐξ.).

211. Μικρὸν χεῖλος ἐδαφόχρουν (πρβ. 204) μετ' ἐπιγραφῆς ἐγγαράκτου οἱ ἴσως [ΠΑΡΘΕΝ]ΟΙ.

212-213. Δύο ὄστρακα μικροσκοπικῶν κυλικῶν. Ἐπὶ τοῦ χεῖλους τῆς δευτέρας ἴχνη περωτῆς μορφῆς (σειρήνος). Ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης τοῦ πρώτου παράστασις ἀκατάληπτος.

Τύπος β'. Μετὰ μελαβαφοῦς περιταινιώματος (Bandschalen ἢ band-cups JHS 52, 187 κ.ἐξ.), κατὰ τὸν ὅποιον ἡ στεφάνη δὲν χωρίζεται ὀργανικῶς, ἀλλὰ καταλήγει βαθμιαίως εἰς τὸ κύπελλον καὶ καλύπτεται ἀντιθέτως πρὸς τὸν προηγούμενον διὰ πλατείας μελανῆς ταινίας. Κατὰ τὸν τύπον τοῦτον μόνον ἢ μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνη διακοσμεῖται καὶ κατὰ τὰ ἐξῆς θέματα:

I. Πτηνὰ - Ζῶα.

214 εἰκ. 19, 2. Διάμετρος ἀγγείου $\pm 0,20$ μ. Παράστασις ἐλάφου καὶ πάνθηρος, πρβ. Clara Rhodos III εἰκ. 14 σ. 30. IV, 93 εἰκ. 75. CV Br. Mus. III He πίν. 16, 9-10.

215 εἰκ. 19, 1. Παράστασις τράγου μετὰ λευκῶν ἐπιθέτων ποικιλμάτων συγκριτέα πρὸς τοῦ Τλήσωνος. Horpin B. F. 372. Ἐνυπόγραφον ὄστρακον τοῦ αὐτοῦ τεχνίτου ἐκ τοῦ ἱεροῦ Καβάλας βλ. ΠΑΕ 1938 σ. 79 εἰκ. 5.

216 εἰκ. 19, 4. Κεφαλὴ κριοῦ καὶ ἄκρα ἐτέρου ζώου.

217 εἰκ. 19, 3. Ὄρνις καὶ κριός. Πρβ. Τλήσωνος Horpin B. F. 366, 391, JHS πίν. IX καὶ ἀριθ. 219.

218 εἰκ. 19, 5. Παράστασις κριοῦ ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης διὰ χρώματος

καστανόχρου χρυσιζόντος. Τὰ κέρατα διὰ παχέος λευκοῦ ἐπιθέτου, ὁ λαιμὸς δι' ἰώδους, σύνολον ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι. Ἐσωτερικῶς στιλπνὸν ἐπίχρῖσμα καφέχρουν ἀνοικτόν.

219 εἰκ. 18, 11. Κριὸς πρβ. 217 καὶ Horpin B. F. 398. CV Br. Mus. III He πίν.

220, 221, 222. Ὅρνιθες πρβ. CV Bibl. Nat. I πίν. 45, 6-8.

223 εἰκ. 19, 6. Ἄλεκτορομαχία. Πρβ. τεμάχιον Λούβρου παρὰ Ure JHS (1932)

Εἰκ. 19. Ὅστρακα ἀττικῶν μελανομόρφων κυλίκων.

(52) Droopscups σ. 63, 69 εἰκ. 6 ἀριθ. 79 καὶ πίν. II 21-25. 540-530 π. X.

224-231, διάφορα ζῶα.

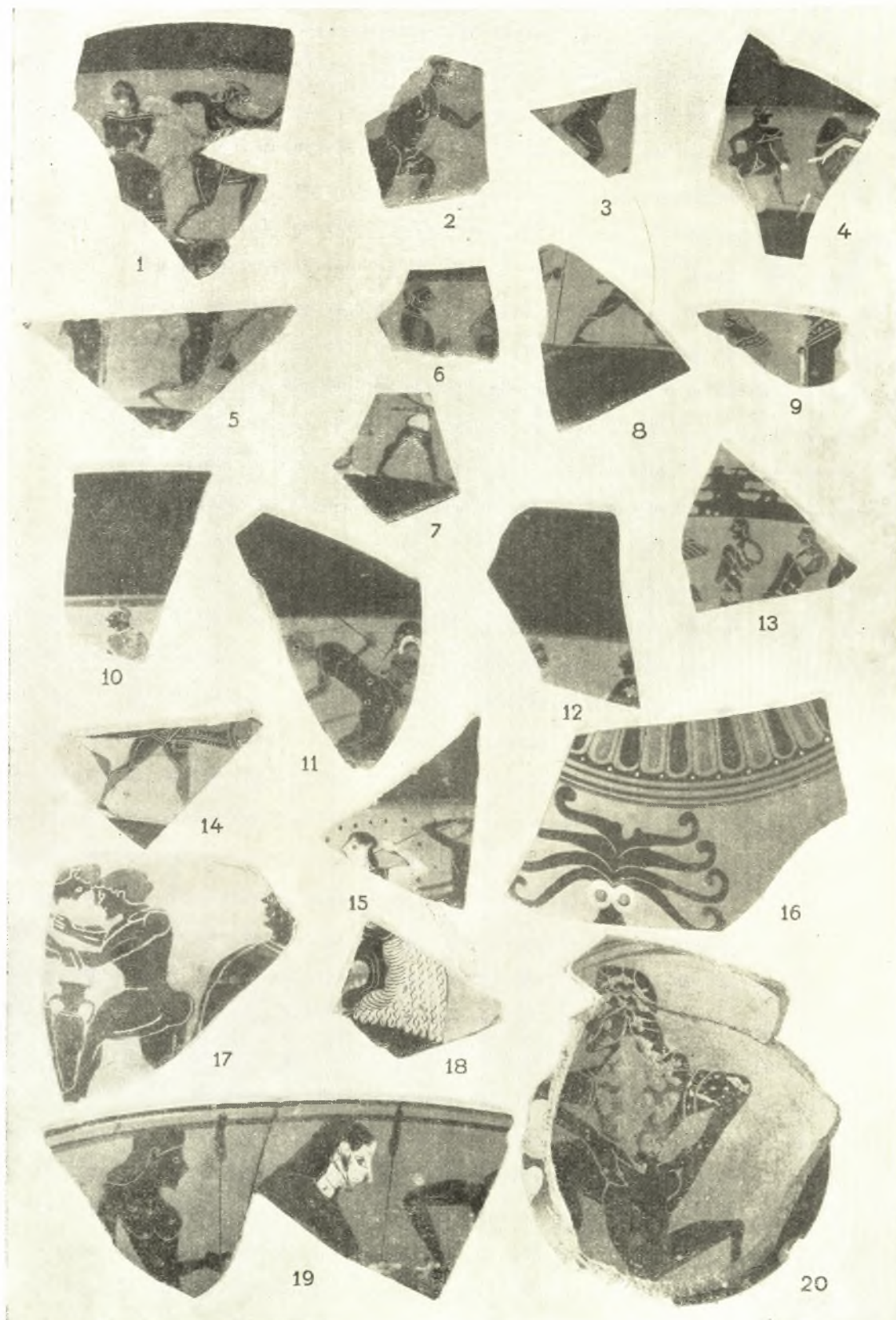
II. Μυθολογικά ζῶα.

232 Σειρήνες.

III. Μάχαι.

233 (;), 234 εἰκ. 20, 11. Ἐπὶ τοῦ ἱματίου τοῦ ἡνιόχου λευκοὶ ἀστερίσκοι, ἐπὶ τοῦ κράνου τοῦ πολεμιστοῦ λευκὸν καὶ ἰώδες ἐπίθετον χρῶμα.

235 εἰκ. 20, 15. Ἀθηνᾶ (;) καὶ πολεμιστῆς, στιγμαὶ πληρωτικαί, μιμήσεις ἴσως ἐπιγραφῶν.

Εἰκ. 20. Ὅστρακα μελανομόρφων κυλίκων καὶ ἄλλων ἀγγείων (17, 19).

236 εἰκ. 20, 14. Κάτω ἄκρα πολεμιστῶν.

IV. Σατυρικά παραστάσεις.

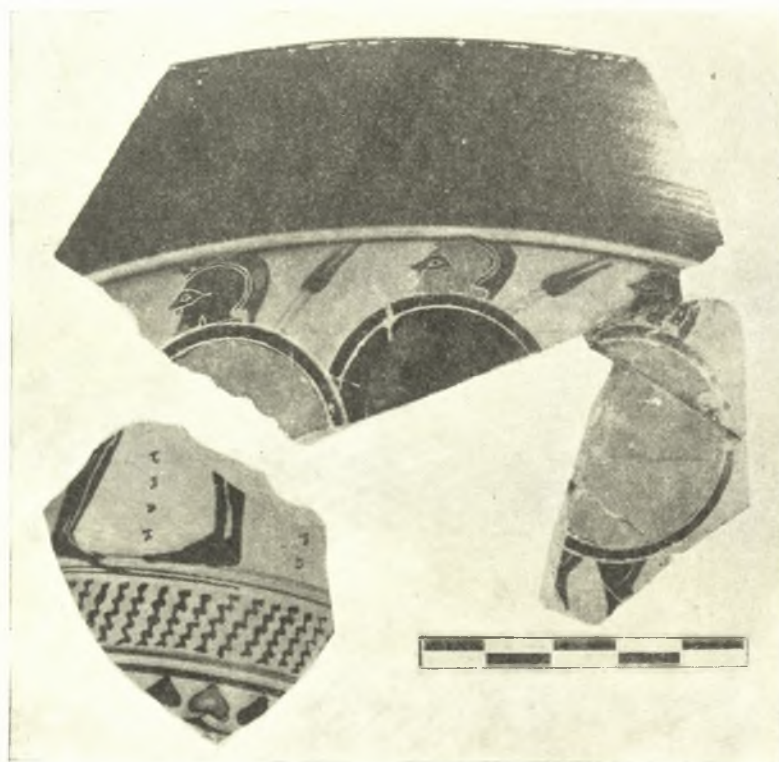
237-239 εἰκ. 20, 1-5. Πρβ. Beazley JHS 1932 (52) σ. 187-188 ΒΟ εἰκ. 20 εἰς σελ. 204 παρατεθειμένην κύλικα Ν. Ὑόρκης.

V. Διάφοροι σκηναὶ μικροσκοπικά.

240-252 εἰκ. 19, 7 καὶ εἰκ. 20, 6-10, 12, 13.

VI. Πολεμισταί.

253-257 εἰκ. 21, α. Τὸ 253 εἶναι μέγα μέρος κύλικος διάμ. $\pm 0,185$ μ. Ἐπὶ τῆς

Εἰκ. 21. Τὰ ὄστρακα ἀριθ. 253 καὶ 297.

ἀσπίδος τοῦ μεσαίου σφύζεται διὰ λευκῶν ἐπιθέτων χρωμάτων γραφὴν ὡς «ἐπίσημον» παράστασις πάνθηρος, ἐπὶ τῶν ἀντύγων τῶν ἄλλων ἀσπίδων ἰώδεις στιγμαί. Εἰς τὸ 257 πιθανὸν παράστασις πάνθηρος. Τὸ 256 ἴσως νὰ ἀνήκη καὶ εἰς κύλικα τύπου Σιάνων. Εἰς τὰ παρὰ τὰς ρίζας τῶν λαβῶν ἐκφυόμενα ἀνθέμια ἀνήκουν τὰ ὄστρακα 259-264 εἰς ὑπόλειμμα δὲ ἐπιγραφῆς τὸ 265.

266-268. Τρία ὄστρακα κυπέλλων κυλίκων μετ' ἀνθεμωτῶν κοσμημάτων. Τὸ διὰ φύλλων κισσοῦ κοσμούμενον εἶναι τὸ νεώτερον ἐκ τῶν τριῶν, τέλος τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

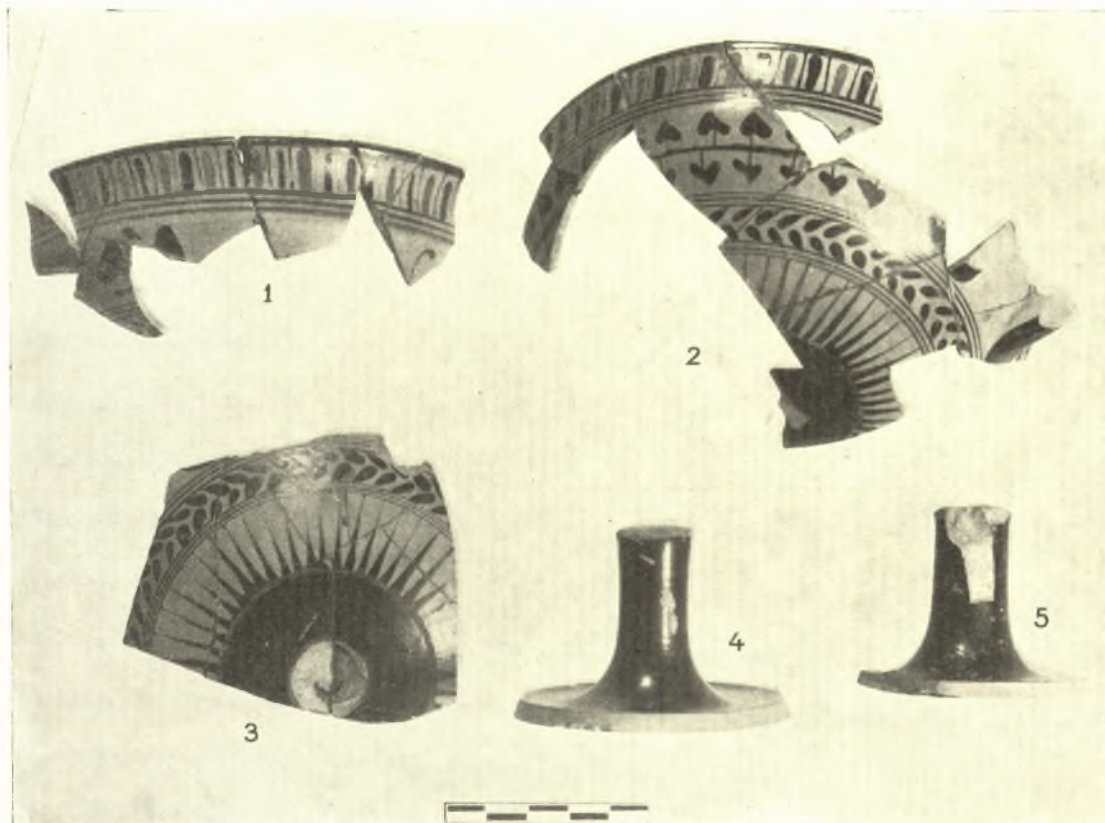
269. Χεῖλος κύλικος ἀμαυροῦ μέλανος βερνικίου, χονδρῶν τοιχωμάτων καὶ ὑπολείμματος ἀνερμηνεύτου παραστάσεως. Ἴσως πρόκειται περὶ ἀπομιμήσεως ἀττικῆς.

270 καὶ 271. Δύο ὄστρακα κυλίκων μικροσκοπικῶν μεθ' ἐνιαίων μελαμβραφῶν παραστάσεων πολεμιστῶν. Διαστ. τοῦ πρώτου $0,05 \times 0,05$ μ. Τέλος τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

272. Ὅστρακον βάσεως κύλικος, Ὑπε JHS (52) 1932 σ. 59 εἰκ. 3 πίν. III 97 540-530 π. Χ. σ. 66 εἰκ. 8 ἀριθ. 109, 540 π. Χ.

III. Μικραὶ ἀττικάὶ κύλικες τύπου τοῦ «Kassel».

Εἰς χαριτωμένας μικρὰς καὶ λεπτοτάτης τεχνικῆς κύλικας ἀνήκουν πλεῖστα ὅσα ὄστρακα ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ συνανήκοντα ἀπετέλεσαν μεγάλα μέρη ἀγγείων. Δυστυχῶς δὲν κατωρθώθη νὰ ἀποτελεσθῇ ὁλόκληρον ἀγγεῖον. Εἶναι ὅμως τόσα πολλὰ τὰ ὄστρακα ὥστε εὐκόλως καὶ βασίμως νὰ δυνάμεθα νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὸν τύπον των

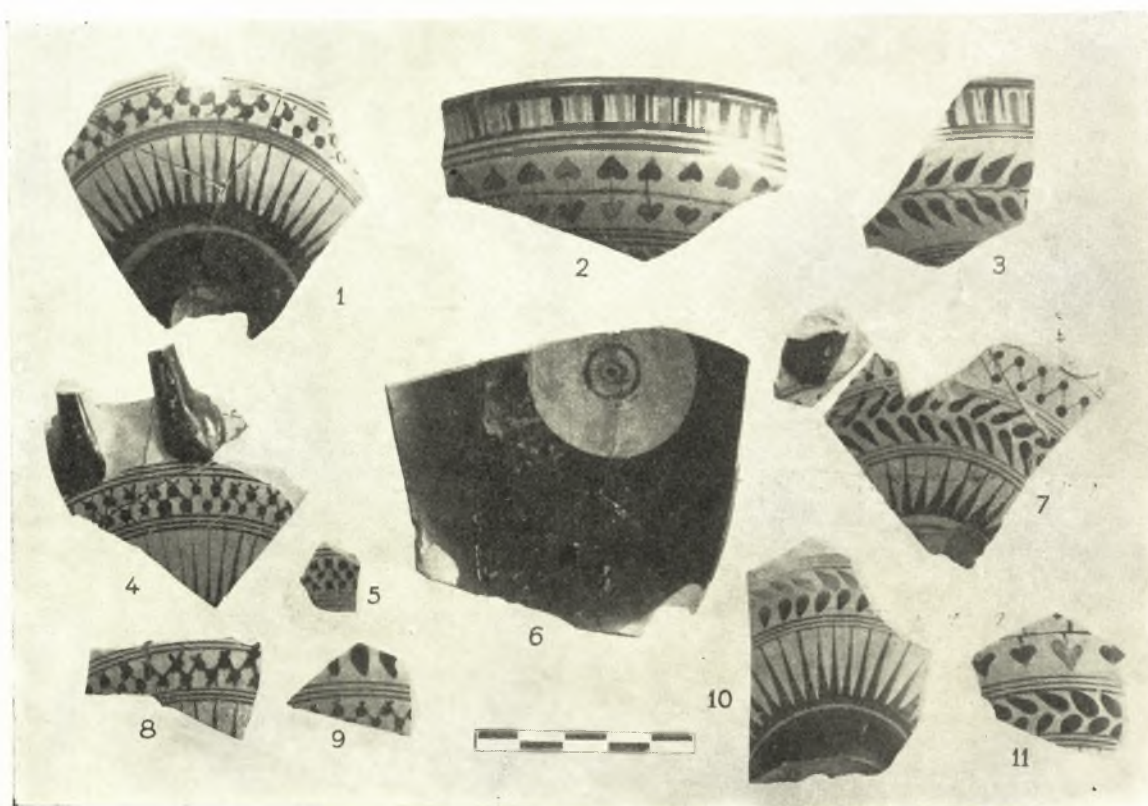

Εἰκ. 22. Ὅστρακα ἀττικῶν κύλικων τύπου Kassel.

καὶ ἂν ἀκόμη ἔλειπον αἱ εἰς τὰς διαφόρους συλλογὰς διασωθεῖσαι ὅμοιαι ἀκέραιαι κύλικες. 273-287 εἰκ. 22-23. Πηλὸς ἐρυθρὸς, καθαρὸς, ἀττικός. Κάθετος κυματοειδῆς στεφάνη ὡς τῶν κύλικων μετὰ περιταινιώματος (band-cups), ἐλαφρῶς βαθὺ κύπελλον, ποὺς ῥαδινός, συνολικὸν ὕψ.-0,750 μ. διάμ. 0,130 μ. Ὁ ἐξωτερικὸς διάκοσμος εἰς τὰ περισσότερα θραύσματα εἶναι ὁ ἐξῆς· περὶ τὴν στεφάνην τὸ ἐναλλάξ μελανόχρουν καὶ ἰώδες γλωσσωτὸν-ἰωνικὸν-κυμάτιον. Ὑπ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῶν λαβῶν ζώνης πλατεῖα στεφάνη ἐκ καρδιοσχημῶν φύλλων κισσοῦ ἐναλλάξ ἰωδῶν καὶ μελανῶν. Ἐπακολουθεῖ στεφάνη ἐκ φύλλων μύρτου ἄνευ μίσχων κατευθυνομένων εἰς ἄλλας μὲν κύλικας πρὸς τὰ ἀριστερά, εἰς ἄλλας δὲ ἀντιθέτως καὶ εἶτα τὸ περὶ τὴν βάσιν ἀκτινωτὸν κόσμημα (εἰκ. 23 α, α).

Τὸ εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀποφύσεως τῆς βάσεως ἐνιαῖον μελανὸν χρῶμα χωρίζεται ἀπὸ τοῦ ἀκτινωτοῦ δι' ἐξηρημένης ἐπιθέτου ἰώδους γραμμῆς. Διὰ τριπλῶν μελανῶν γραμμῶν χωρίζονται καὶ ὄλαι αἱ προαναφερθεῖσαι ζῶναι τοῦ φυτικῆς διακόσμου.

Τοῦ περιγραφέντος ἀνωτέρω διακόσμου (εἰκ. 22, 2) τὴν στεφάνην τῶν καρδιοσχῆμων φύλλων τοῦ κισσοῦ καὶ τὰ ἄμισχα φύλλα τοῦ μύρτου ἀντικαθιστοῦν εἰς τινὰ ὄστρακα στεφάνη ἐκ φυσικωτάτων ἐμμίσχων φύλλων μύρτου καὶ καρποὶ ροιᾶς συνδεόμενοι χιαστί ὑπὸ γραμμῶν (εἰκ. 23, 3 καὶ 9. εἰκ. 23 α, β) ἢ συμπλεκόμενα φύλλα λωτοῦ καὶ περισσότερον ἐσχηματοποιημένοι καρποὶ ροιᾶς-στιγμαὶ (εἰκ. 23, 7. εἰκ. 23 α, γ) ἢ

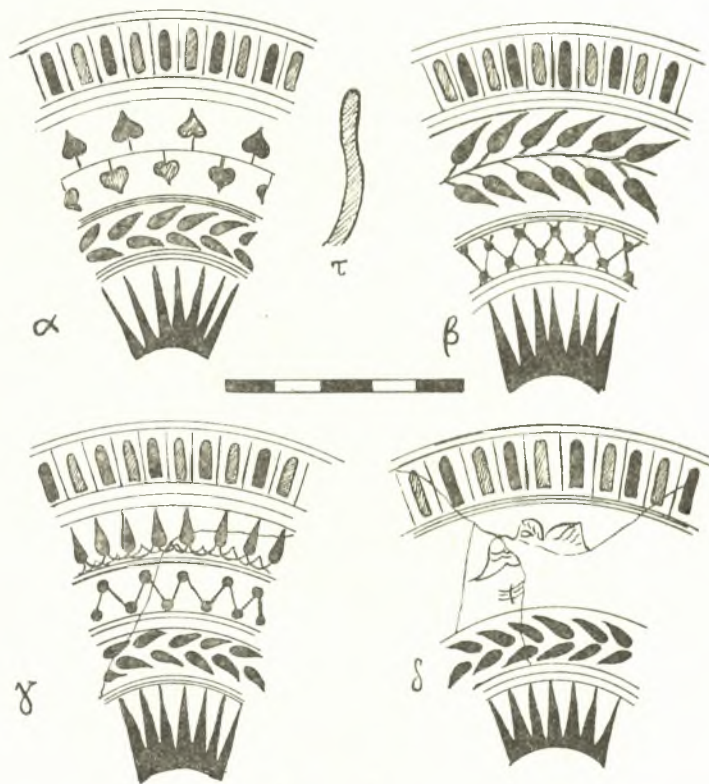

Εἰκ. 23. Ὅστρακα ἀττικῶν κυλικῶν τύπου Kassel.

τέλος σειρά μεμονωμένων περωτῶν ἢ ἄλλων μικροσκοπικῶν μορφῶν μετ' ἐγγαράκτων λεπτομερειῶν (εἰκ. 22, 1. εἰκ. 23 α, δ). Ἐσωτερικῶς δλόκληρον τὸ ἀγγεῖον καλύπτεται ὑπὸ μελανοῦ ἐνιαίου χρώματος πλὴν κυκλικῆς ἐδαφοχρώμου κέντρου εἰς τὸ βάθος τοῦ κυπέλλου, ἐφ' οὗ μελανὸς ἐγγεγραμμένος κύκλος εἰκ. 23, 6. Ὁ ἐσωτερικὸς σωλὴν τοῦ λεπτοτάτου ὡσαύτως ποδὸς τοῦ ἀγγείου καὶ ἡ κάτω ἕδρα του εἶναι ἐδαφόχρωμα.

Ἡ φανερά ἀττικὴ τεχνικὴ τῶν ἀγγείων τούτων καὶ ὁ ἐκ πρώτης ὄψεως ὁμολογουμένως ὑπενθυμίζων Λακωνικὰ διακοσμητικὰ θέματα τῶν ἀγγείων τούτων διάκοσμος (Ure JHS 1932 (52) σ. 70) ὑπέβαλεν εἰς τοὺς πρώτους μελετητὰς ὁμοίων ἀγγείων καὶ πρῶτον εἰς τὸν Boehlau, Aus ionischen und italischen Nekrop. σ. 133-34 πίν. X. 2 νά δεχθῆ ὅτι πρόκειται περὶ ἔργων ἰωνικῶν μετ' ἐπιδράσεως λακωνικῆς, τὸν Droop

JHS (30) 1910 σ. 25 νὰ δεχθῆ ὅτι πρόκειται περὶ ἔργων ἀττικῶν μετ' ἐπιδράσεων λακωνικῶν. Τελευταίως οἱ Beazley-Payne JHS (49) 1929 σ. 270 πρβ. καὶ E. Homann-Wedeking *Archaische Vasenornamentik* σ. 69, ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὄστρακου ἀριθ. 59 πίν. XVII 25 ἀποκλείουν τὴν λακωνικὴν ἐπίδρασιν καὶ χαρακτηρίζουν τὰς κύλικας ὡς ἀττικὰς, ἐκ τοῦ θραύσματος δὲ τοῦ Kassel (Boehlau ἔ. ἀ. πίν. X 2), συνέπτυξαν ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον καὶ ὁμάδα τῶν ἀγγείων αὐτῶν. Ὁ Beazley JHS (1932) 52 σ. 187 καὶ 191 ἐπανέρχεται ἐπὶ τῆς ὁμάδος ταύτης αὐξάνων τὸν κατὰ τὸ 1929 JHS 49, 192 παρατεθέντα κατάλογον τῶν ἀγγείων τούτων. Εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ ἰδίου JHS (52) 1932 σ. 191

Εἰκ. 23 α. Τομή καὶ τέσσαρες παραλλαγὰὶ ἐξωτερικοῦ διακόσμου κύλικων τύπου «Kassel» ἐκ Καβάλας.

νέον κατάλογον προστίθενται ἐκτὸς τῶν πολλῶν ἐκ Καβάλας ὄστράκων καὶ δύο ἀντίτυπα ἀκέραια ἐκ τοῦ εὐρήματος Ἀναγυροῦντος, τὰ ὁποῖα ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Π. Οἰκονόμος ἐπέτρεψεν ἐνταῦθα νὰ ἀναφέρωμεν¹, ὄστρακον τῆς συλλογῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Βιέννης, προσεχῶς δημοσιευθησόμενον ὑπὸ τῆς H. Kenner εἰς τὸ CV, καὶ πολλὰ ὄστρακα τοῦ Museo Topographico τῆς Φλωρεντίας.

Ἐν τέλει ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αἱ διαστάσεις τῶν ἀγγείων τούτων εἶναι περίπου αἱ αὐταὶ εἰς ὅλα τὰ ἀκέραια σφζόμενα ἀγγεῖα: ὕψ. 0,070-0,075 διάμ. 0,130-0,135 μ. Ἡ ἡλικία τῶν δὲ τοποθετεῖται ὑφ' ὄλων τῶν μελετητῶν εἰς τὸ γ' τέταρτον τοῦ 6^{ου} π. X. αἰῶνος.

1 Τὸν καθηγητὴν κ. Γ. Π. Οἰκονόμον καὶ ἐνταῦθα θερμῶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἄδειαν του νὰ ἀναφέρω ἐνταῦθα τὰ ἀγγεῖα ταῦτα.

Γ' Διάφορα άγγεϊα. 288 **είκ.** 20, 19. "Όστρακον άνήκον πιθανόν εις κύλικα μετά «κομβοφόρων» λαβών («Knorpfhenkelschale») ή εις σκύφον διάμ. άγγ. $\pm 0,22$ μ. Έσωτερικώς μέλαν και περι τὰ χείλη έδαφόχρωμος ταινία. Έξωτερικώς μελανή ταινία άμέσως μετά τὰ χείλη και παράστασις μορφών εφήβου και κόρης κρατούντων λόγγας και έτέρου προπορευομένου κρατούντος σπάθην μόλις σφζομένην. Επίθετα χρώματα ιώδη και λευκαί έγχάρακτοι λεπτομέρειαι. Η έπική αύτη παράταξις ένθυμίζει τόν κίνθαρον του Βερολίνου Furtwängler 1737 JdI 1931 πίν. 4, τόν όποιον ό Langlotz Zeitbestimmung σ. 10 χρονολογεί με τόν δίνον του Λυδοϋ πρβ. και Beazley Payne JHS (49) 1929 σ. 272 άριθ. 60 πίν. XVI, 13 περι τὸ 540 π. X. καθὼς και τήν κύλικα Villa Giulia 3559 CV. Villa Giulia III πίν. 27, 4.28, όσον άφορᾷ τήν παράστασιν τῶν εφήβων κυρίως.

289. "Όστρακον καθέτων τοιχωμάτων πιθανόν καλυκοσχήμου άγγείου $0,055 \times 0,040$ μ. Έσωτερικώς περι τήν στεφάνην τρεις ιώδεις ταινίαι επί του μέλανος.

Έξωτερικώς χείλη και ταινία μελανή, παράστασις ίπέως και έπιγραφαι άνευ νοήματος. Χρώματα ιώδη και λευκά επίθετα, έγχάρακτοι λεπτομέρειαι.

290. "Όστρακον σκύφου(;) μετά παραστάσεως λέοντος έστραμμένου προς τὰ δεξιᾷ, όπου διασφύζεται μορφή τις διάστ. $0,03 \times 0,03$ μ.

291. "Όστρακον καθέτων χειλέων μετά γλωσσωτου κοσμήματος άνήκοντα εις άταύτιστον άγγεϊον. Διάστ. $0,05 \times 0,03$ μ.

292. "Όστρακον άνήκον εις κύλικα όφθαλμοφόρον (Augenschale). Είναι τὸ μόνον όστρακον του είδους τούτου έν τῷ εύρήματι.

293. "Όστρακον μετά παραστάσεως κύκνου, άνήκον εις άταύτιστον είδος άγγείου. Διάστ. $0,055 \times 0,035$ μ.

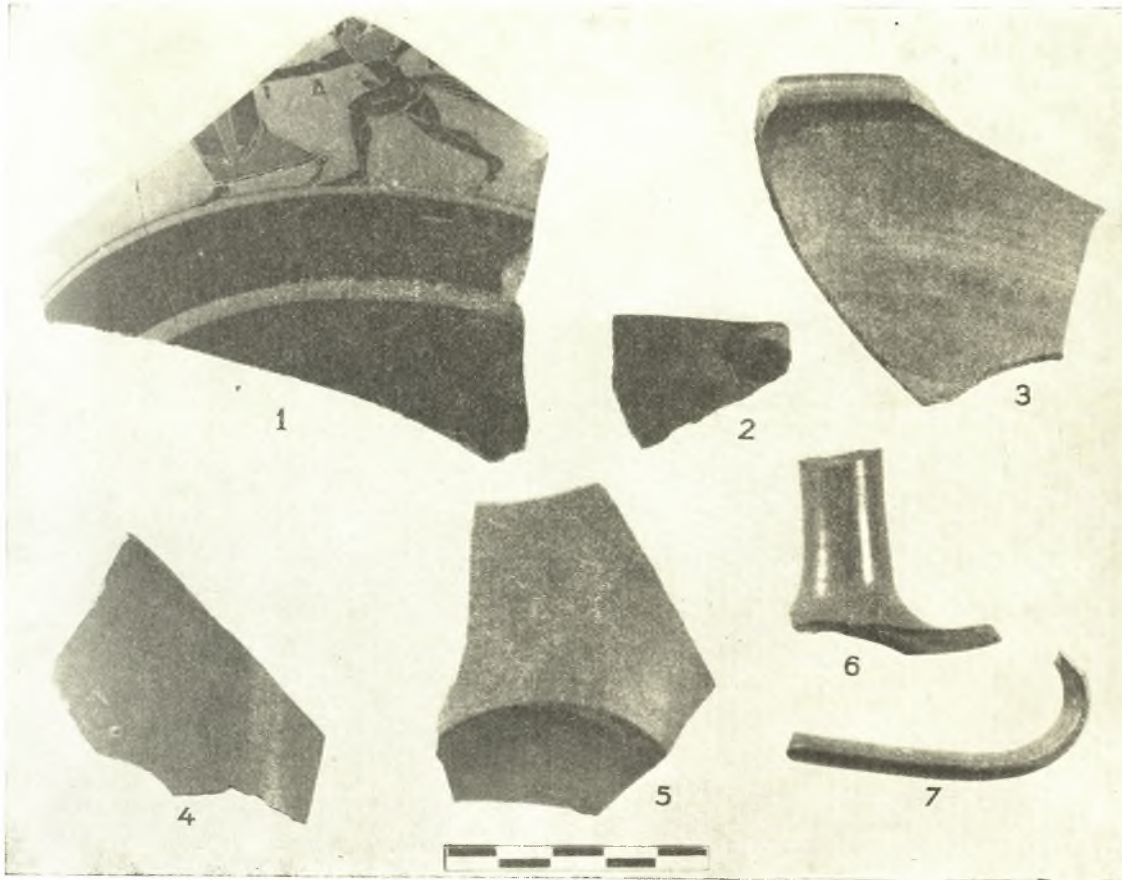
294. Βάσις ληκυθιδίου(;) μετά γλωσσωτου κυματίου και τῶν κάτω άκρων μορφών μελαμβαφών συμπαγοϋς περιγράμματος, άνευ έγχαράκτων λεπτομερειών, τέλος του 6ου αιώνος.

295 **είκ.** 20, 17. "Όστρακον άνήκον εις ὄμον ληκυθιδίου(;) διάστ. $0,04 \times 0,04$ μ. Παράστασις εφήβων συμπλακέντων εις πάλην και μεταξύ αυτών πρόκειται άμφορεύς, τὸ ἄθλον προφανῶς του άγῶνος. Δεξιᾷ εικονίζεται μορφή θεατοϋ. Κόμη ιώδης, έγχάρακτοι λεπτομέρειαι εξαίρουσαι τὸ μυῶδες τῶν γυμνασμένων σωμάτων. Έσωτερικώς μέλαν ένιαϊον και ραβδώσεις τροχηλάτου. Περι τὸ 540 π. X.

296 **είκ.** 24, 1. Μέγα μέρος κύλικος έκ δύο συγκολληθέντων όστράκων. Διάστ. σφζ. $0,090 \times 0,05$ μ. Πηλὸς άπτικός. Έσωτερικώς παχύ, στιλπνόν, έρυθρόν-κεραμόχρουν (brigue) έπίχρισμα καταλαμβάνει όλόκληρον τὸ όστρακον. Έξωτερικώς έχομεν τὸ αὐτὸ χρώμα άντι του συνήθους άκτινωτου κοσμήματος παρὰ τήν βάσιν του άγγείου. Έπακολουθεϊ ταινία έδαφόχρωμος και ειτα πλατεϊα ζώνη έκ του αὐτου κεραμόχρου έπιχρίσματος και έπιτεθέντος άραιου καστανοϋ. Τὸ τελευταϊον τουτο πιθανόν νὰ ήτο άρχικῶς μέλαν και νὰ όφείλη τήν απόχρωσίν του ταύτην εις τήν όπτησιν. "Ανωθεν τῆς ζώνης ταύτης παράστασις Νύμφης(;) βαδίζούσης προς τὰ άριστερά και σατύρου ίθυφαλλικοϋ. "Ως κύριον χρώμα τῆς παραστάσεως έχομεν τὸ αὐτὸ κεραμόχρουν και έπ' αὐτου ιῶδες επίθετον και λευκόν-στιγμάς εις τὰς παρυφὰς τῶν ένδυμάτων τῆς Νύμφης, γενείων του

σατύρου - καὶ ἐγχαράκτους τοῦ συνόλου λεπτομερείας. Ὑπολείμματα ἐπιγραφῆς διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐπιχρίσματος] ΙΔΑ[.

Σπανιώτατον, καθόσον γνωρίζομεν τοῦλάχιστον, εἶναι εἰς τὰ ἀττικά ἀγγεῖα τὸ ἀντικαταστήσαν τὸ σῦνηθες μέλαν κεραμόχρουν τῆς παραστάσεως ταύτης ἐπίχρισμα. Ἡ Δ^{ις} Talcott φιλοφρόνως μοὶ ἐπέδειξε μικρὰ ὄστρακα ἀττικῆς μελανομόρφου κύλικος φερούσης ἐπίσης τοῦτο, προερχόμενα ἐκ τῆς παρὰ τὴν ὁδὸν Λένορμαν ἀνασκαφῆς τάφων.

Εἰκ. 24. Ἀττικὴ κύλιξ καὶ ἐρυθρὰ Buchero.

Διὰ τὸ χροῶμα ἀκριβῶς καὶ ὄχι τὸ εἶδος τοῦ ἀγγείου ἀπεχωρίσθη ἐκ τῆς ομάδος εἰς ἣν ἀνήκει ἀνωτέρω ἀριθ. 237.

297 εἰκ. 21, β. Ὅστρακον ἀνήκον πιθανῶς εἰς λαιμὸν ἀγγείου ἢ ἄλλο τι ἀντικείμενον. Πηλὸς φαῖδς διάστ. 0,05 × 0,05 μ. Ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς καφέχρουν παχὺ στιλπνὸν ἐπίχρισμα. Ἐπ' αὐτοῦ διὰ μέλανος παράστασις ἄκρων ποδῶν, κυματοειδῶν γραμμῶν καὶ φύλλων κισσοῦ ἐναλλάξ ἰωδῶν καὶ μελανῶν. Μεταξὺ τῶν ἄκρων ποδῶν ἐπιγραφαὶ γραπταὶ ἄνευ νοήματος, ἴσως ἡ πρώτη ἀναγνωστέα...ΝΠΑΝ,,. Ὁ πηλός, τὸ ἐπίχρισμα καὶ ἡ διακόσμησις κάπως διάφορα τῶν ἀττικῶν.

298-302. Ὅστρακα ἐσωτερικῶν ἐγκολπίων κυλικῶν πιθανὸν τύπου Σιάνων. Περὶ τὸ γλωσσωτὸν κυμάτιον ταινία περικλείουσαι στιγμάς. Ὁ πηλὸς τῶν ὄστράκων τούτων

είναι ὡς ὁ τῶν ἀττικῶν, τὸ ἐπίχρῖσμα ὅμως ἀντὶ τοῦ γνωστοῦ μέλανος εἶναι μελίχρουν. Ἐξωτερικῶς ἐδαφόχρους ταινία.

303 **εἰκ. 20**, 16. Ὀστράκον κυπέλλου κύλικος ἀντιστρόφως εἰκονιζόμενον. Πηλὸς ὡς ὁ τῶν ἀττικῶν. Περὶ τὸν ἐλλείποντα πόδα γλωσσωτὸν κυμάτιον ἐναλλάξ ἰῶδες καὶ μέλαν. Ἐπίθετα εἰς ἴσας ἀποστάσεις λευκαὶ στιγμαί. Ὀκτάπους ἐσχηματοποιημένος. Ἐπίθετα λευκὰ καὶ ἰῶδη χρώματα σχηματίζουν τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἐγγάρακτοι λεπτομέρειαι εἰς τὴν ρίζαν τῶν πλοκάμων του. Ἐσωτερικῶς μέλαν ἐνιαῖον καὶ λεπτὴ ἰῶδης γραμμὴ. Ἡ τεχνικὴ τοῦ ὀστράκου οὐδόλως διαφέρει τῶν ἀττικῶν, ἢ λεπτολόγος ὅμως χάρις του ἴσως νὰ ὀφείλεται εἰς τινὰ νησιώτην-Ἴωνα τεχνίτην. Εἰς ἀττικὰς ἀγγειογραφίας μόνον ὡς ἐπίσημον ἀσπίδων ἀπαντᾷ ὁ ὀκτάπους (Great Ἀκροπόλεως πίν. 55, 890. Castellani πίν. XCVI 1-2), εἰς νομίσματα τῆς Θορακικῆς πόλεως Δικαίας παρὰ τὰ Ἀβδηρα ἔχομεν ὀκτάποδα ἀνάγλυφον Svoronos L'Hellénisme prim. de la Macéd. πίν. XVII, 34. Διάστ. σφζ. 0,07×0,04 μ.

304-306. Βάσεις κυπέλλων κυλικῶν μετὰ λεπτοτάτων παραλλήλων ταινιῶν ἀντὶ τοῦ ἀκτινωτοῦ συνήθους κοσμήματος. Τὸ 304 διάστ. 0,070×0,045 μ. φέρει ἐσωτερικῶς μέλαν ἐνιαῖον χρῶμα καὶ ἐξωτερικῶς ἄκρους πόδας μορφῶν καὶ ζῶον. Τὰ 305 καὶ 306 καίτοι δὲν συνεφάπτονται συνανήκουν. Τὸ β' διαστ. 0,065×0,040 μ. διατηρεῖ καὶ μέρος τοῦ ποδός του. Ἐσωτερικῶς κύκλος ἐδαφόχρους μετὰ λεπτοτέρων μελανῶν ὁμοκέντρων ἐπ' αὐτοῦ. Ἐξωτερικῶς ἐπ' ἀμφοτέρων λεπταὶ μελαναὶ περιβάλλουσαι ταχυτέρας ὁμοχρώμους καὶ ἰῶδεις ταινίας. Περὶ τὴν ρίζαν τοῦ ἐλλείποντος ποδός ἀνάγλυφος ἐδαφόχρους δακτύλιος (G. Richter - M. Milne Shapes and names of Ath. Vases σ. 16-18 **εἰκ. 159-162**).

Λ' ΕΡΥΘΡΑ ΒΥΧΕΡΟ. Μεταξὺ τῶν ἐκ τῶν πυρῶν ὀστράκων συγκαταλέγονται καὶ τινὰ μετὰ στιλπνῆς ἐρυθρᾶς ἐπιφανείας ὀφειλομένης πρῶτον εἰς ἐπίχρῖσμα καὶ εἶτα εἰς στιλβωμα προφανῶς πηλὸς ἐρυθρός, φουσαλλιδωτός.

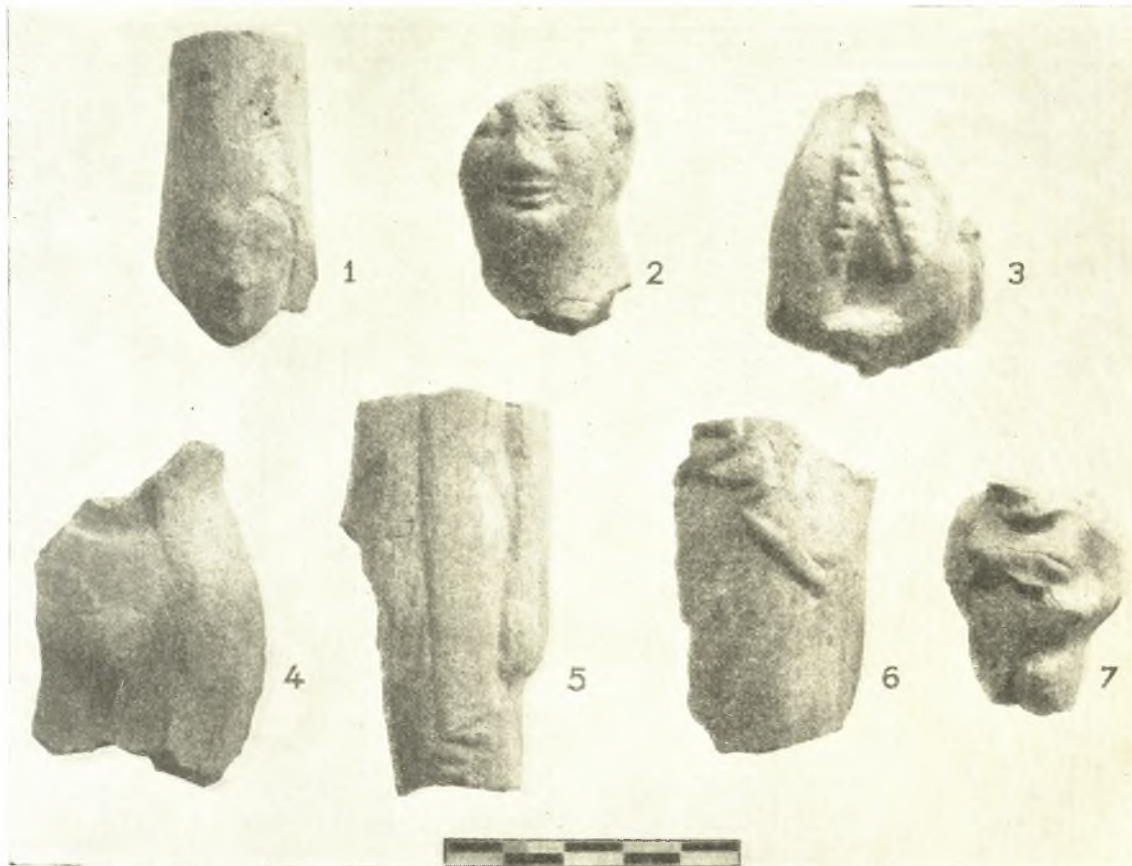
307, 309 **εἰκ. 24**, 2, 3, 5. Διάστ. σφζ. 0,065×0,070 μ. καὶ 0,050×0,070 μ. ἀνήκουν εἰς φιάλας μετ' ἐπιπέδου βάσεως, λοξῶς ἀνερχομένων πρὸς τὰ ἄνω τοιχωμάτων καὶ εἰσεχόντων καμπύλων χειλέων **εἰκ. 15α, γ**. Ἐπὶ τοῦ 308 σφζεται καὶ μικρὰ ἀπόφυσις. Καὶ ὁ τύπος τῶν ἀγγείων τούτων ἀκόμη εἶναι εἰς πολὺ παλαιότερους χρόνους συνήθης, προϊστορικούς. Ὅμοια ἀγγεῖα μόνον ἐκ Μυτιλήνης γνωρίζομεν καὶ δὴ μικροσκοπικόν τι ὀστράκον (W. Lamb Antissa BSA 1931-32 (XXXII) πίν. 24, 19. τὰ συνήθη ἐκ Μυτιλήνης εἶναι μελανὰ buchero καὶ ἐρυθρᾶ ἀδρᾶς ὅμως ἐπιφανείας καὶ μετ' ἐγγαράκτου διακόσμου). Τὸ 310 ἀνήκει εἰς λαιμὸν πρόχου(;) διαστ. 0,050×0,60 μ. (**εἰκ. 24**, 4). Τὸ 311 εἰς πόδα κύλικος. ὕψος σφζ. 0,04 μ. **εἰκ. 24**, 6. Τὸ 312 **εἰκ. 24**, 7 εἰς λαβὴν πρόχου τύπου γνωστοῦ ἐκ μελανῶν buchero Μυτιλήνης. Ὑψ. σφζ. 0,06 μ.

Μ' ΕΙΔΩΛΙΑ. 313 **εἰκ. 25**, 1. Κεφαλὴ γυναικεῖα φέρουσα ὑψηλὸν κυλινδρικὸν πόλον κεκαλυμμένον διὰ πέπλου, ὁ ὁποῖος κατήρχετο μέχρι τῶν μὴ σφζομένων ὤμων ὕψος σφζ. 0,050 μ. πηλὸς ἐρυθρός, πλήρης μικρῶν ψηγμάτων μαρμαρυγίου χρυσίζοντος. Ἴσως δὲν ἔφερε ποτὲ ἐπίχρῖσμα. Χαρακτηριστικὰ ὄχι ἔντονα. Ὁ τύπος γνωστός ὡς ἰωνικὸς ὑπενθυμίζει ἔργα τῆς ἰωνικῆς-γλυπτικῆς, καθήμενα ἢ ἰστάμενα. Ὁ Winter I σ. 43 **εἰκ. 5** = Müller Polos πίν. 158 παραθέτει πολλὰ παραδείγματα διὰ πόλον μετὰ πέπλου. Τὰ κατα-

τάσσει εἰς δύο ομάδας ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν (σ. 106, 12, 107, 3). πρβ. Expl. Délos XI σ. 161 εἰκ. 117 καὶ 118. Blinkenberg Lindos ἀρ. 2127. Clara Rhodos. III 125 εἰκ. 118 IV 397 εἰκ. 328. Olynthus IV σ. 8 πίν. 5, 20.

314. Τεμάχιον πόλου διατηροῦντος ἐρυθρὰν ταινίαν, ὕψος σφζ. 0,020 μ. πηλὸς ὡς ὁ προηγούμενος¹.

315 εἰκ. 25, 2. Μέγα μέρος κεφαλῆς κόρης διαγωνίως ἀποκεκρουμένης ἀπὸ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ λαιμοῦ, ὕψος σφζ. 0,040 μ., πηλὸς ὁ αὐτὸς μετ' ἐσωτερικοῦ φαιόχρου πυρῆ-

Εἰκ. 25. Θραύσματα πηλίνων εἰδωλίων.

νος. Ἐσωτερικῶς φαίνεται ὅτι ἦτο κοῖλον τὸ εἰδῶλιον. Ὀφθαλμοὶ ἀμυγδαλωτοί, εἰς τὰ χεῖλη τὸ γνωστὸν ἀρχαῖκόν μειδίαμα, μῆλα προτεταμένα, εἰς τὸ σφζόμενον ἀριστερὸν οὖς ἐνώτιον. Lindos πίν. 96 ἀριθ. 2119-27 σ. 514.

316 εἰκ. 25, 3. Τεμάχιον δεξιοῦ τμήματος στήθους κόρης, κρατούσης διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς πτηνόν. Οἱ ἀρχαῖκοι ἐσχηματοποιημένοι βόστρυχοι ἔπιπτον ἐπὶ τοῦ στήθους εἰς δύο ομάδας· ὕψος σφζ. 0,050 μ. Winter σ. 41 εἰκ. 1, 3, 4, 42, 1-3. Lindos πίν. 45 ἀρ. 2106. Ἀθηνῶν 5668, 5669, 6012.

317 εἰκ. 25, 4. Στήθους ἀριστερὸν τμήμα ὕψος σφζ. 0,60 μ. Ὑπὸ τὸ στήθος κηλὶς ἐρυθροῦ χρώματος.

¹ Ὃπου δὲν ἀναφέρεται ὁ πηλὸς τῶν εἰδωλίων ἐξυπακούεται ὡς τοῦ 313.

318 εἰκ. 25, 5 Μέγα μέρος εἰδωλίου ἰσταμένης κόρης, φερούσης μακρὸν χιτῶνα μετὰ μακρῶν πτυχῶν, τύπου γνωστοῦ πολλῶν κορῶν τῆς μνημειώδους γλυπτικῆς. Ὑψος σφζ. 0,070 μ. Εἰς τὰς ἀντακώσεις τῶν πτυχῶν σφύζεται ἐρυθρὸν χρώμα. Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ καθειμένη ἐπὶ τῆς πλευρᾶς. Ὁ Winter σ. 42 παραθέτει περὶ τὰ 10 σχεδὸν τεμάχια διαφόρων μικρασιατικῶν καὶ ἰωνικῶν προελεύσεων σ. 105, 2 Δυτικὴ ὁμάς, πρβ. εἰς τὴν γλυπτικὴν Buschor Altsamische Standbilder 1923, πίν. 163, 164. Ὁ τύπος τοῦ ἐνδύματος συνήθης καὶ ὡς ἀνδρικός Buschor ἔ. ἀ. εἰκ. 160.

319 εἰκ. 25, 6. Τμήμα πτυχωτοῦ ἐνδύματος εἰδωλίου κόρης. Ὡραία διάσωσις πτυχῶν μετ' ἰχνῶν ἐρυθροῦ χρώματος ὕψος σφζ. 0,060 μ.

320. εἰκ. 25, 7. Μέρος εἰδωλίου γυναικὸς οὐχὶ καλῶς διατηρούμενον ἔλλείπουν ἢ κεφαλὴ καὶ οἱ ἄκροι πόδες. Ἐμφάνισις χονδρὰ καὶ κωμικὴ. Ἐπιφάνεια ἀπολεπισμένη. Ὅπισθεν διατηρεῖται καλῶς ἢ ἐσχηματισμένη ἐπὶ τῶν νώτων τετραγώνος κόμη. Ἐμπρὸς διακρίνονται οἱ μαστοὶ καὶ αἱ διασταυρούμεναι πρὸ τοῦ στήθους χεῖρες, αἵτινες ἐκράτουν μόνις διασωθέντα μικρὸν μεταλλικὸν δακτύλιον. Ὑψ. σφζ. 0,040 μ. Winter σ. 213 ἀπὸ τὴν Σάμον Karikierte Figuren=Böhlaus πίν. XIII 1 Figur eines Bösartigendaemons σ. 39. Lindos ἀριθ. 2314-15 πίν. 108 σ. 559 μετὰ σχετικῆς βιβλιογραφίας «τύπος ὀφειλόμενος εἰς δεισιδαιμονίας καὶ προλήψεις τοῦ λαοῦ». Ἀθηγῶν 5256.

321. Μέγα μέρος μορφῆς γυναικὸς ἀνακεκλιμένης. Ἐπιφάνεια ἀδρῶς ἀνάγλυφος, ἄκρα χεὶρ ἐσχηματοποιημένη. Μῆκος σφζ. 0,120 μ. ἐπὶ βάσεως τετραπλεύρου. Κάτωθεν τῆς βάσεως ὀπὴ κυκλικὴ διατηρηθεῖσα διὰ τὴν ὄψησιν. Winter 191, 2, 192, 3, διὰ τῆς ἐτέρας κρατεῖ ὄντόν. Délos XV 160 εἰκ. 115. Clara Rhodos III 172 εἰκ. 136. Olynthus VII, πίν. 35, 278.

322. Βάσις εἰδωλίου καθημένης μορφῆς. Διασφύζονται μόνις οἱ πρόσθιοι ἄκροι πόδες. Ἐπὶ τῶν πλαγίων ἴχνη θρόνου. Ἐπὶ τῆς βάσεως ὀπὴ. Διαστ. σφζ. 0,040 × 0,65 μ. Lindos πίν. 103 ὑπάρχουν τριγωνικαὶ τομαί.

323. Πτηνὸν ἀκέφαλον καὶ ἀποκεκρουμένον τὰς πτέρυγας ἐπὶ τετραγώνου βάσεως διαστάσεων 0,050 × 0,40 × 0,005 μ. μῆκος πτηνοῦ σφζ. 0,060 μ.

324. Μικροσκοπικὸν πτηνὸν ἀποσπασθὲν προφανῶς ἐξ εἰδωλίου ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ ὁποίου ἐκρατεῖτο. Περιστερὰ (;) πρβ. Lindos 579 καὶ ἐξῆς πίν. 113. Olynthus VII πίν. 43.

325. Προτομὴ βοῶς μῆκος σφζ. 0,050 μ.

326. Ἡμίτομον καρποῦ, μήλου πιθανόν. Pottier-Reinach Nécropole de Myrina 243. Lindos 579 πίν. 13, 588. Πίν. 114 ἀριθ. 2441-2446. Olynthus IV πίν. 34, 343-344.

327. Ἐκ τῶν πολλῶν ἐν ταῖς πυραῖς ἀνευρεθέντων ἀστραγάλων παρατηρήθη καὶ εἷς διάτρητος.

328. Ἐκ τῶν πυρῶν ὡσαύτως προέρχεται καὶ ὀστῆϊνος ἀμφίστομος πέλεκυς διακεκοσμημένος δι' ἐγγαράκτων γραμμῶν καὶ διατρήτου αὐλοῦ, χρησιμοποιούμενός ποτε πιθανόν ὡς κεφαλὴ περόνης τινός, διαστ. 0,020 × 0,015 μ. Ὅμοιοι ἀκριβῶς εὑρέθησαν 93 ἐν ὄλφ ἐν Σπάρτῃ Artemis Orthia σ. 238 πίν. CLXIII 6, CLXVI 2, μετὰ ἀγγείων γεωμετρικῶν τοῦ 8^{ου} π. Χ. αἰῶνος-λακωνικῶν Δ', τοῦ τέλους τοῦ 6^{ου} π. Χ. αἰῶνος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΑΚΑΛΑΚΗΣ